EKREM ACAR

Bağırıp Çağırmadan Çocuk Eğitimi

EKREM ACAR

Bağırıp Çağırmadan Çocuk Eğitimi

YEDİVEREN

BAĞIRIP ÇAĞIRMADAN ÇOCUK EĞİTİMİ

BAĞIRIP ÇAĞIRMADAN ÇOCUK EĞİTİMİ

Ekrem ACAR

Ekrem ACAR

Yılında Kırıkkale’nin Keskin ilçesinde doğdu. İnönü üniversitesi 1966 Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümünden 1991 yılında mezun oldu. Aynı yıl Ankara Maltepe Dersanelerinde öğretmen olarak göreve başladı. Daha sonra Bursa Yeşilırmak dersanelerinde üç yıl, Kırklareli Hızırbey Eğitim Dersanelerinde iki yıl yöneticilik görevinde bulundu. 2002 Yılında Milli Eğitim Bakanlığına geçti ve Yozgat Bozok İlköğretim Okulunda rehber öğretmen olarak göreve başladı. Halen Kırıkkale Anadolu lisesinde rehber öğretmen olarak çalışan ACAR evli ve iki çocuk babasıdır. Yazar ayrıca çeşitli dersanelerde, derneklerde ve okullarda aile eğitimi ile ilgili seminerler vermiş ve vermeye devam etmektedir. Yerel gazetelerde aile eğitimi, verimli ders çalışma yöntemleri ve sınavlara yönelik makaleleri yayınlanmış, yerel radyolarda YGS ve LYS .ye yönelik açıklamalar ve isabetli tercih konularında söyleşiler yapmıştır

Mail: ekremacar66@mynet.com

Niçin Çocuk Eğitimi

Anne ve baba olmak, yalnızca aynı evin paylaşıldığı ortak bir yaşam kurmaktan ibaret değildir. Aile olmak: Birbirini anlamak; birbirinin duygularını, düşüncelerini paylaşmak, birbirine yakın .olmak ve her bir aile bireyiyle ayrı ayrı iletişim kurmak demektir

Genellikle “Ana – babalık, önceki kuşaklardan veya yaşayarak deneyimler sonucu öğrenilir” denilse de ana babalık; diğer tüm öğrendiklerimiz gibi öğrenilebilir. Ancak bu, her zaman yeterli olmamakta ve hızla değişen yaşam şartları, yeni bilgilerin .öğrenilmesini zorunlu kılmaktadır

Aile, toplumun en önemli temel taşlarından birisidir. Aile olmadan ise toplumdan bahsetmek olanaksızdır. Çünkü toplumu oluşturan fertler, bir aile içinde yetişmektedirler. Onları diğer canlılardan ayıran en temel farklardan bir tanesi de fertlerin dünyaya geldiklerinde hiçbir bilgiye sahip olmamaları; gerekli tüm .bilgileri içinde büyüdükleri aile ortamından almış olmalarıdır

Oysa diğer canlılarda durum böyle değildir. Onlar, sevk-i ilahi olarak; yani Allah’ın onları programlaması sonucu hareket .etmektedirler

İnsanlar ise aldıkları eğitim ve terbiyeye göre hareket ederler. İnsanın terbiyeyi ilk aldığı yer ise aile ortamıdır. Yani, aile çocuğa ne verirse çocuk onunla büyüyecek ve çocuk, toplumun bir ferdi olacaktır. Aile çocuğa vereceği bu eğitimi, çocuğun dünyaya gözünü açtığı ilk andan itibaren vermesi gerekmektedir. Aksi takdirde, yani eğitim zamanında verilmezse, çocuk bir takım problemlerle büyüyecek ve belki de telafisi mümkün olmayan .sorunlar yaşanacaktır

günlerden bir gün, kırlangıcın birisi, bir adama aşık olmuş ve… adamın penceresinin önüne konup adama şöyle demiş: «Ben seni çok seviyorum. Lütfen, pencereyi açıp beni içeri al da birlikte «…yaşayalım

Adam; «Olmaz alamam... Sen bir kuşsun. Bir kuş bir adama hiç aşık olur mu?» demiş. Kırlangıç tekrar: «Lütfen, pencereyi açıp beni içeri al. Birlikte yaşarız. Hem ben sana dost ve arkadaş da olurum. Canın da sıkılmaz. Birlikte yaşar gideriz…» Adam yine «…reddetmiş: «Olmaz. Alamam... Git başımdan

Üçüncü ve son kez kuş, adamın penceresinin önüne konmuş ve adama şöyle demiş: «Lütfen, beni içeri al. Artık soğuklar da başladı. Dışarıda kalamam. Biliyorsun, ben yalnızca sıcak havalarda yaşayabilirim. Eğer beni içeri almazsan, ben de başka sıcak ülkelere gitmek zorunda kalırım. Lütfen beni içeri al da burada kalayım. Birlikte yemek yeriz, ben omzuna konarım; seni neşelendirir, sana arkadaşlık ederim. Hem sen de benim gibi yalnızsın…» Adam kırlangıca: «Git derhal başımdan! Ben yalnız da kalabilirim» demiş ve kuşu kovmuş... Kırlangıç, bu cevap .üzerine üzüntülü bir şekilde uçmuş ve uzaklara gitmiş

Adam, kırlangıç gittikten sonra düşünmüş kendi kendine: «Ben ne aptal, ne kadar akılsız bir adamım… Niçin kırlangıçla birlikte kalmayı kabul etmedim ki sanki? Ne güzel birlikte kalırdık…» Çok pişman olmuş… Pişman olmuş ama iş işten geçmiş. Yine de

içinden: «Nasıl olsa sıcaklar başlayınca kırlangıcım yine gelir, ben de onu içeri alır, birlikte mutlu bir hayat sürerim» diye geçirmiş. .Sonra da penceresini sonuna kadar açıp, beklemeye başlamış

Yazın gelmesiyle birlikte, kırlangıçlar da gelmeye başlamış. Ama .onun kırlangıcı gelmemiş

Yazın sonuna kadar hiç penceresini kapatmadan pencerenin başında beklemiş de yine nafile… Kırlangıç yokmuş. Gelen kırlangıçlara sormuş ama onun kırlangıcını gören olmamış. .Sonunda halini danışmak ve bilgi almak için bir bilge kişiye gitmiş

Bilge kişiye olayı anlattıktan sonra, bilge kişi adama dönüp şunları söylemiş: “Kırlangıçların ömrü altı aydır. Hayatta bazı fırsatlar vardır, insanın eline ömründe bir defa geçer ve ”…değerlendiremezsen de senin kırlangıcın gibi elden uçar gider

Bu öykü bize aslında şunu anlatmaktadır: Çocuklarımızın belirli gelişim dönemlerinde eğer onlara değer verirsek; onlara göstermemiz gereken ilgiyi gösterir, vermemiz gereken sevgiyi verir ve çocuğumuzun gelişim dönemlerini iyi bir şekilde değerlendirirsek, pişman olmayacağız… Nasıl ki, kırlangıcın ömrü altı ay olduğu için bir daha onu göremedik; tıpkı bunun gibi çocuğumuzun gelişim dönemlerinde de vermemiz gereken eğitimi veremezsek, ileriki yaşlarında çocuklarımız karşımıza birer sorun olarak çıkacaklar ve yazık ki bizlerin bu sorunu düzeltme olanağı olmayacak. Bu nedenle çocuk eğitimi, hem doğum öncesi hem de .doğum sonrası dönemleri açıcından son derece önemlidir

Bu kitapta sizlere, eğitimle ilgili yaşanan sorunlara yönelik örnekleri, sorunları ve onların çözümlerini; hem mesleki hem de kendi yaşamımızdaki deneyimlerimizden derleyerek sunmaktayız. Kitabın hazırlanma aşamasında bana yardımcı olan Edebiyat öğretmenlerimizden Gülden ÖZER Hanımefendi ve Uğur TARIM .Bey’e ise katkılarından dolayı gönülden teşekkür ederim

Çocuğun Gelişim Dönemleri

Doğum Öncesi Dönem

Doğum öncesi dönem çocuğun anne karnında geçen ve çocuk gelişimi ve eğitimi açısından en önemli dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde annenin yaşam tarzının çocuğu fazlasıyla etkilediğini unutmamak gerekir. Çünkü çocuk bu dünyanın bir bireyi olmuştur. Beslenmekte ve solunum yapmakta tüm yaşam faaliyetlerine devam etmektedir. Bu nedenle bu dönem anne ve babayı çok ilgilendirmektedir

Bu dönemde eşler arası iletişimin iyi veya kötü olması çocuğu etkilemektedir. Mutlu bir aile ortamı anne adayını mutlu kılacaktır.

Annenin mutlu olması ise anne karnındaki çocuğun gelişimini iyi .yönde etkileyecektir

Bu dönemde annenin beslenmesine dikkat etmesi, çalışma şartları, geçirdiği hastalıklar, kalıtımsal özellikler, içinde yaşanılan fiziksel çevre, annenin psikolojik durumu, anne karnındaki çocuğun gelişimini .iyi ve kötü yönde etkileyecektir

Anne adayının sağlığına ve beslenmesine önem verildiği gibi, sosyal ve duygusal yaşamının da zorlanma, kaygı ve sıkıntılardan uzak, dengeli bir ortamda olmasını sağlamak önemlidir. Bu ortamı .oluşturmak ise, babanın grevidir

Anne ve baba adaylarının yukarda belirtilen şartları mutlaka bilmeleri ve çocuk sahibi olmaya verirken bu açıklamaları; göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Nasıl ki bir binanın sağlam dayanıklı olması için özellikle binanın projesi ve temelinden itibaren bir takım şartların yerine getirilmesi gerekiyorsa yeni bir çocuk sahibi olmak içinde çocuğun daha anne ve babanın evlilik kararlarını verirken ve şartları ve kararları yerine getirmeleri gerekmektedir

Belirttiğimiz bu özellikler çocuğun doğum sonrası eğitimi üzerinde şüphesiz çok olumlu etkiler oluşturacaktır. Örneğin annenin psikolojik durumuna bağlı gerginlik anında kanın kimyasal yapısında çeşitli farklılıklar görülür ve bu durum anne karnındaki bebeğin sinir sistemine .etki eder

Araştırmalar, bu etkilerle doğan çocukların daha ürkek ve çekingen olduklarını göstermektedir. Bu nedenle hamilelik dönemlerinde

gerginliklerden ve çatışmalardan uzak daha sakin ve huzurlu ortamlarda .bulunmak gerekecektir

Doğum Sonrası Dönem

Bu dönem, çocuğun dünyaya ilk gözlerini açtığı, aile ortamına ilk .adımını attığı ve artık çocukla birebir iletişime geçildiği dönemdir

:Bir eğitimciye sorarlar

”?Çocuk eğitimine kaç yaşında başlamalı“

:Eğitimci

.Çocuğunuz kaç yaşında?” diye sorar“

:Adam

.Bir yaşında,” der“

:Eğitimcinin cevabı çok çarpıcı olur

”..!Bir sene geç kalmışsın dostum“

Eğitimcinin sözleri de çocuk eğitimin çocuğun doğumundan itibaren .başlaması gerektiğinin önemini ifade etmektedir

Doğum sonrası dönemde özellikle 0-6 yaş dönemi çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından önemli ve kritik dönemdir. Yapılan araştırmalar çocukların zihinsel, psikolojik ve sosyal gelişiminin yüzde atmışını 0-6 yaşları döneminde tamamladığını göstermektedir. Bu dönemde temeli atılan sağlıklı bir beden ve kişilik yapısının çocuğun ileriki yıllarında etkili olacağını düşündüğümüzde bu konuda anne ve babaya çok önemli görevler .düştüğünü söyleyebiliriz

Bir atasözümüz bu dönemi şöyle özetlemektedir: “**Çocuk yedisinde neyse yetmişinde de odur.**” Uzun yıllara dayalı araştırmalar da, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte, bireyin

kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını .biçimlendirdiğini göstermektedir

Hayata gözlerini yeni açmış bir çocuğun öğrenme olarak getirdiği bir şey söz konusu değildir. Öğreneceği her şeyi artık ailesinden ve sosyal çevresinden öğrenecektir. Bu durumu ünlü filozof John Lock, **"İnsan doğuştan boş bir levhadır**"(Tabula rasa) sözüyle açıklamaktadır. Yani insanın kazandığı davranışların öğrenme yoluyla kazanıldığını insana ne .öğretildiyse davranışlarında onu gösterdiğini söylemektedir

.Bir baba ve oğlu ormanda yürüyüş yapıyorlarmış

Birden çocuk takılıp düşüyor ve canı yanıp "**ahhhh**" diye .bağırıyor

İleride bir dağın tepesinden "**ahhhh**" diye bir ses duyuyor ve .şaşırıyor. Merak ediyor ve "**sen kimsin**?" Diye bağırıyor

.Aldığı cevap "**sen kimsin?**" Oluyor

Aldığı cevaba kızıp "**sen bir korkaksın**" diye tekrar bağırıyor. .Dağdan gelen ses "**sen bir korkaksın**" diye cevap veriyor

Çocuk babasına dönüp

.**Baba ne oluyor öyle?**" diye soruyor"

Oğlum" diyor adam, "**dinle ve öğren!**" Ve dağa dönüp "**sana**" .**hayranım**" diye bağırıyor

.Gelen cevap "**sana hayranım!**" Oluyor

"**!**Baba tekrar bağırıyor, "**sen muhteşemsin**

"**!**Gelen cevap ; "**sen muhteşemsin**

.Çocuk çok şaşırıyor, ama halen ne olduğunu anlayamıyor

,Babası açıklamasını yapıyor

".İnsanlar buna "**Yankı**" derler, ama aslında bu "**Yaşam'dır**"

Tıpkı bu öyküde olduğu gibi biz çocuklarımıza ne verirsek ;çocuklarımızda da ancak onları görürüz çünkü

".Yaşam daima bize bizim verdiklerimizi geri verir"

."Yaşam yaptığımız davranışların aynasıdır"

”.Yaşam bir tesadüf değil, yaptıklarınızın aynada bir yansımasıdır“

Ağaç yaşken eğilir” atasözü de çocuğun eğitiminin erken yaşlarda**“** başlaması gerektiğinin önemini belirtmektedir. Bu dönemde, anne ve babaların, çocuklarla ilgilenenlerin, çocuklarla nasıl bir iletişim kurması gerektiği bilmesi önemlidir. Çünkü çocuk eğitiminin anahtarı çocukla sağlıklı bir iletişim kurmaktır. Sağlıklı bir iletişim dediğimizde göz önünde .bulundurmamız gereken bir takım kurallar vardır

Örneğin, eşler arasındaki iletişim, konuşma biçimi, eleştiriler, övgüler, .çocukla geçirilen zaman, çocuğun seviyesine inme gibi

Günümüzde anne ve babaların en çok zorlandıkları konuların başında çocuk eğitimi ve çocukla iletişim gelmektedir. Çünkü çoğu anne ve baba bu konuda bir eğitim almamıştır. Anne ve babaların eğitim alabilecekleri .bir kurumda henüz bulunmamaktadır

Anne ve babalar çocuk yetiştirme ile ilgili bilgileri kulaktan duyma bilgilerle öğreniyorlar. Bunun sonucunda da sağlıklı bir iletişim kurulamıyor. Oysa geleneksel geniş ailede evdeki büyükbaba ve büyükannenin tecrübeleri yeni evlenen eşler tarafından kullanılıyordu. Ama bugünün çekirdek ailesinde bu durum söz konusu değil, daha çok bu tecrübe ilk çocuk üzerinde deneniyor ve kazanılan tecrübe ikinci çocukta kullanılıyor. Bu nedenle de ikinci çocuklar birincilere göre daha şanslı .oluyorlar. İlk çocuğa göre daha sosyal ve iletişime açık oluyorlar

Ergenlik Dönemi ve Cinsel Gelişim

Ergenlik dönemi çocuklarda biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan gelişme ve olgunlaşmayla birlikte erişkinliğe geçiş dönemidir.

Ergenlik, çocuklarda büluğ çağı dediğimiz dönemin başlamasıyla ortaya .çıkan bir dönemdir

Büluğ çağı, çocuklarda olgunlaşmanın bir göstergesi olup artık sorumluluğunun bilincinde olması anlamına gelmektedir. Çocukların daha önceleri yaptığı hatalarda ne de olsa daha çocuktur denilerek geçiştirilen dönem yerine, artık yaptığı hataların farkına varıp hatalarını telafi etmesi gerektiği dönemdir. Yani bu dönem, artık çocukluk çağından çıkıp .delikanlılık dönemine geçiştir

Ergenlik dönemi erkek çocuklarda 13-20 yaş, kızlarda ise 11-20 yaşları .arası dönemleri kapsamaktadır

Ergenlik dönemi, kişinin önceki yaşamından ve gelişiminden kopuk yeniden doğuş dönemi değildir fakat bu dönemde ergendeki gelişme hem biyolojik hem de psikolojik açıdan çok hızlı ve karmaşık olmaktadır. Bu .durum hem ergeni hem de çevreyi şaşırtmaktadır

Bu dönemi **Hallingshead,** bireyin içinde bulunduğu toplumun, onu artık bir çocuk gibi görmeyi bıraktığı, fakat ona henüz yetişkin statüsünü, rolünü .ve işlevini tümüyle vermediği yaşam dönemi olarak tanımlamaktadır

Ergenlik dönemindeki gençlere, ailenin hem olgun gözüyle bakması, hem de çocuk gözüyle bakması gençleri zor durumda bırakmaktadır. Bu dönemde gençlerde bedensel, sosyal ve psikolojik olarak hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Ergende beden hızlı bir büyüme dönemine girmektedir. Boy ve kilo artmakta; kaslar gelişmekte, iç salgı bezlerinin salgıladığı hormonlar artmaktadır. Bu bedensel değişim nedeniyle ergende bir takım uyum sorunları yaşanmaktadır. Bedenin hızlı büyümesi ile el kol hareketlerinde dengesizlikler görülmektedir. Ergendeki bu davranış değişimleri çevresi tarafından sakarlık olarak algılanmaktadır. Çevresi tarafından suçlanan gençler ya içine kapanmakta ya da otoriteye karşı isyan .etmektedir

Bu dönemde gençler çevreleri tarafından yanlış anlaşılmaları nedeniyle daha çok kendi akranları ile birlikte olmayı tercih etmektedirler. Ailelerinin kendilerini anlamadıklarını ifade etmektedirler. Aile içinde ergene

yöneltilen farklı tutumlar ergenin dengesizlik ve kararsızlığını artırır. Ergen bir yanlış davranışta bulunduğunda, koca adam oldun hala daha bir işi beceremiyorsun veya bir iş yapmak istediğinde de sen daha çocuksun senin aklın ermez denmektedir. Eğer ergen evde kendini ispatlayacak bir iş yapmışsa bu faaliyetinin sürdürülmesi için kendisine cesaret verilmelidir. Çünkü bu ispatların sayısı arttıkça kendine olan güveni artmaktadır. Eğer kendine güvenilmediğinde alıngan çekingen bir birey olmasına neden .olunacaktır

Anne ve babalar ergen olan çocuklarını başkalarının yanında .eleştirmemeli onları başkaları ile kıyaslamamalıdırlar

Ergenlik döneminde gençlerin okul başarılarında da düşme görülebilir.Özellikle anne ve babaların çocuklarına sürekli ders çalış deme yerine sorunlarını dinlemeleri ve yardımcı olmaları gerekmektedir. Okul ortamında kız erkek arkadaşlığı konusunda gerekli açıklamalar yapılmazsa bazı davranışlar kontrol altına alınmazsa ergende derslere karşı soğuma .başlayacaktır

Ergenleri bu dönemde özellikle televizyonda izledikleri filmler internette karşılaştıkları görüntüler olumsuz olarak etkilemekte televizyonda .internetteki gördükleri konuları okulda uygulamaya çalışmaktadırlar

Anne ve babaların ergenlik dönemine yeni adım atmış olan çocuklarını bu dönemde karşılaşacakları sorunlara yönelik hazırlamaları gerekir. Kızlara anneleri, erkeklere de babaları bu sorunlardan bahsetmelidir. Aksi takdirde çocuklar ergenlikle alakalı sorunlarını kulaktan duyma bilgilerle, arkadaşlarından öğrendikleriyle veya uygun olmayan yayın ve CD’lerden öğrenmeye çalışmaktadırlar. Bu durum sonucunda yanlış bilgilenen çocuklar ilerde aile hayatında sorunlar yaşamaktadırlar. Çünkü ergenin aile dışındaki öğrenmeye çalıştığı bilgiler daha çok sapkın cinsel içerikli bilgilerdir. Bu şekilde bilgi alan ergenler ergenlik dönemini tamamen cinsel içerikli dönem olarak algılamaktadır. Oysa ergenlik dönemi gençlerde aile kurmaya bir geçiş dönemidir. Yani aile hayatında .karşılaşmaması gereken sorunların çözümlendiği dönemdir

Ergenlik dönemi içinde bulunan gençlere, anne ve babaların sevgi ile yaklaşmaları gerekmektedir. Bu dönemde gençler kendilerini hem çevrelerine hem de karşı cinse beğendirmek ihtiyacı hissederler. Çünkü .vücutlarında salgılanan fazla hormon gençleri bu yönde zorlamaktadır

Ergen sürekli kıyafet alma ve değiştirme ihtiyacı hisseder. Zamanının büyük çoğunluğu aynanın karşısında geçer. Beğendiği insanlara benzemeye çalışır. Bu nedenle onların kıyafetlerine, saç modellerine özenir. Fakat bunlar kontrollü olduğu sürece çok problem oluşturmaz. Çünkü bunların büyük çoğunluğu geçicidir. Ancak anne ve babalar şiddetle karşı çıkarak ergene bunları yaptırmak istemezler. Fakat ergen de yapmak .için direnir. Aile içinde çatışma ortaya çıkar

Benim ailem kot giymeme karşıydı. Bu nedenle hiç kot giyemedim. Ancak hep bir kot giyme özlemi ile büyüdüm. Üniversiteyi kazandığımda nasıl olsa Malatya'da idim ve beni kimse göremeyecekti. İlk işim bir kot almak oldu. Çok mutlu olmuştum. Ancak o aldığım kot ilk ve son kot oldu. Bende çok büyük bir değişiklik olmadı ama bu kot benim içimdeki özlemi giderdi. Üniversitede okuyan uzun saçlı top sakallı çok öğrencilerim oldu. Onlarla şimdi karşılaşıyorum kimi öğretmen, kimi doktor, kimi mühendis hepsi de başarılı ve ahlaklı, saygılı insanlar. Üniversitedeki yaşamlarından herhangi bir iz kalmamış, bulundukları ortama göre yaşamlarına devam ediyorlar. Yani gençlerde çevrelerine özenme oluyor fakat bunlar geçici .olan özentilerdir

Eğer anne ve baba çocuklarına ilk çocukluk döneminde verilmesi gereken eğitimi vermişlerse zaten çok sorun olmaz. Ancak ilk çocukluk dönemi sorunlu geçmişse asıl bu çocuklar ergenlikte sorun olmaktadır. Yapılan araştırmalar ilk çocukluk dönemi sorunlu geçen çocukların .ergenlik döneminde kişilik problemleri yaşadığını göstermektedir

Anne ve babalar, eğer ergene sevgi göstermez, onunla ilgilenmez, ona değer vermez, sorunlarını çözmede ona yardımcı olmazlarsa ergen bu saydığımız şeyleri aile dışında aramaya başlayacaktır. Sıkıcı olan ev ortamından uzaklaşmak isteyecek belki evden kaçmayı düşünecek, Çeşitli

zararlı alışkanlıklara (alkol, sigara, uyuşturucu gibi) yönelebilecek, kendine yakın duran çeşitli illegal gruplara katılmaya yönelecektir. Zaten hem alkol uyuşturucu gibi zararlı alışkanlıklar edinme hem de illegal gruplara katılma .daha çok ergenlik döneminde olmaktadır

Ailelerin çocuklarını özellikle ergenlik döneminde harçlıksız bırakmamaları gerekir. Çünkü bu dönem gençlerde birlikte hareket etme, kendilerini birbirlerine ispat etme, beğendirme dönemidir. Yani delikanlılık dönemidir. Gençler bir lokantaya veya pastaneye gittiklerinde hesabı ödeme yarışına girerler. Cebinde yeterli harçlığı olmayan gençler ise bu durum karşısında kendinde eziklik hissedecek ya da bu tür etkinliklere katılmayacaklardır. Yani bu dönem gençlerde bir kimlik arayışı dönemidir. .Bu nedenle arkadaşlarından da soyutlanmaması gerekmektedir

Anne ve babaların, ergen olan çocuklarına empatik olarak yaklaşmaları gerekmekte, onları kendi bakış açılarına göre değil de kendilerini onların yerine koyarak biz şimdi onların yerinde olsak nasıl davranırdık diye .düşünerek değerlendirmeleri gerekiyor

Bazı anne ve babaların biz sizin gibiyken kelimeleriyle başlayan sözlerini ergenler hiç sevmezler. Çünkü anne babanın ergenlik dönemi ile çocuklarını geçirdiği ergenlik dönemi birbirinde her yönüyle çok farklıdır. O zamanki toplum çok sade yaşarken şimdiki toplum çok hızlı bir değişimden geçmektedir. Bu nedenle ailelerin çocuklarını şu an içinde .bulundukları döneme göre değerlendirmeleri yerinde olur

Geleneklere biraz daha fazla bağlı ailelerde ergen olan çocuklar kendilerini aşırı baskı altında hissetmektedirler. Bu tip ergenler aileden uzaklaştığında bastırılmış duygularının etkisi altında kalmaktadırlar. Bu ailelerin ergen olan çocuklarına istemedikleri davranışların nedenini açıklayarak göstermeleri gerekir. Aksi takdirde çocuklar bu davranışları .ailelerinin zoruyla yapmak zorunda kalıyorlar

Cinsel Gelişim

Çocuklarda cinsel eğitim özellikle günümüzde anne ve babaların önemle üzerinde durması gereken bir konudur. Çünkü televizyon, internet, gazete ve dergilerde çocukları cinsellikle ilgili yanlış yönlendirecek bir çok yazılar ve görüntüler söz konusudur. Bu durum çocuklarda cinsel olarak .erken uyanmaya neden olmaktadır

Çocuklar üç yaşlar civarında kız-erkek ayrımının farkına varmaya ve cinsellik ile ilgili sorular sormaya başlarlar. Çocuklar bu yaşta vücutlarını merak ederler ve tanımaya çalışırlar. Bu durum doğal bir gelişimdir. Bu durum karşısında anne ve babalar paniğe kapılmamalı, çocuğun sorduğu sorulara doğru cevap vermelidirler. Cevaplar ayrıntılı, uzun, çocuğun kavrayamayacağı kadar karmaşık olmamalıdır. Sadece çocuğun sorduğu kadarı anlatılmalıdır. Çünkü çocuk her yaşta farklı sorular sorarak meraklarını giderecektir. Annenin aşırı heyecanlanması, çocuğu bu soruları sorduğu için ayıplaması, susturması sakıncalıdır. Eğer çocuklar cinsellikle ilgili kafalarına takılan soruları anne ve babalarına sorduklarında onlardan beklemedikleri bir tepki alırlarsa o zaman çocuklar bu tip soruların bir daha sorulmaması gerektiği kanaatine varacak ve bir daha öyle sorular sormayacaktır. Bazı çocuklardan aldıkları olumsuz tepki nedeniyle anne ve babaya sorma yerine uygun olmayan başka yollardan öğrenmeye çalışacaklar. Aile dışında gazete ve televizyon dizilerinde bu konularla ilgili bilgiler duyduklarında ve gördüklerinde daha çok merak duyacaklardır. Her iki durumda da çocukların cinsel gelişimleri açısından oldukça yanlıştır. Çünkü cinsel konuda çocuklara verilen en doğru bilgi anne ve baba tarafından verilen bilgidir. Aile dışında öğrenilen bilgi daha .çok duygusal bir bilgidir

Çocukların cinsel olarak gelişimleri aşamasında anneler kız çocuklarına, babalar da erkek çocuklara yardımcı olabilirler. Çocukların sorularına cevaplar verebilirler. Çocukların cinsellikle ilgili karşılaşacağı sorunlarla

ilgili bilgiler verebilirler. Eğer anne ve babalar bu konuda kendilerini de yeterli görmüyor veya bilgi vermekten çekiniyorsa cinsel konularla ilgili güvenebileceği bir takım yayınları alıp evde vitrinin veya kitaplığın bir köşesine çocukların görebileceği bir yere koyarak onların alıp okumalarını .sağlayabilirler

Çocukların cinsel konularda karşılaştıkları en büyük sorunlardan bir tanesi; cinsellikle ilgili bilgileri gazete ve televizyonlardan veya uygun olmayan yollardan öğrenerek bilgi sahibi olmalarıdır ki bu çok yanlıştır. Çünkü cinsel değerler ahlaki değerlerimizle ilgilidir. Bir toplumu ayakta tutan değerler ahlaki değerlerdir. Ahlaki değerleri bozulmuş bir toplumun ayakta durması çok zordur. “Ahlakı olmayan bir insanın imanı da olmaz.” Bu nedenle anne ve babaların cinsel konularda çocuklarını bilgilendirirken ahlaki değerleri göz ardı etmemeleri gerekir. Özellikle son yıllarda ahlaki değerlerin zayıflaması nedeniyle bir çok olaylarla karşılaşıyoruz. Özellikle boşanmalar artmaktadır. Ben boşanmaların artma sebebini insanların evliliği cinsel istek ve arzuları karşılama açısından bir amaç olarak gördüklerinden kaynaklandığına inanıyorum. Çünkü çevremde evlenen çiftlere baktığımda aldığım izlenimler genelde bu yönde olmaktadır. Oysa cinsel istek ve arzular evlilikte bir amaç olmaktan ziyade bir araçtır. **Çünkü yüce peygamberimiz bize “evleniniz ve çoğalınız” buyuruyor**. Yani evlilikten maksat neslin devam etmesidir ve aile kurumunun korunmasıdır. Anne ve babalar tarafından çocuklara bu eğitimin özellikle verilmesi gerekmektedir. Yoksa gençler tamamen hayvani hislerle yetişmekte kendisiyle arkadaşlık etmeyen veya evlenmek istemeyen kızlara şiddet uygulamakta tarifi mümkün olmayan sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Ben özellikle son dönemlerde artan adına kadına şiddet uygulama denilen olayların da temelinde bu eğitimsizliğin yattığını düşünüyorum. Hatta bir olayda çiftlerin birbirlerini çok sevdiğini hatta kaçarak evlendiğini ama üç ay sonra anlaşamayıp boşandıklarını erkeğin hem eşini hem de eşinin anne .ve babasını hunharca öldürdüğünü ibretle okumuştum

Çocukla Sağlıklı İletişim Kurma

Çocuk Doğumdan itibaren artık çevresi ile iletişime geçmeye ve çevresini tanımaya başlamaktadır. Yeni dünyaya gelen bir çocuk aynen kamera gibidir belki olayları yorumlayamayabilir ama çevresinde gördüğü her şeyi kayıt eder ve onu belleğinde depolar. Depoladığı bu bilgilerde çocuğun ileriki yaşlarında karşılaştığı olayların durumuna göre açığa çıkmaya başlar ve çocuğun davranışlarını yönlendirir. İşte bundan sonra çocuğun iletişime geçeceği ilk kişiler anne ve anne ve baba bu durumu göz önünde bulundurarak hareket etmeli, davranışları ile örnek olacakları bir kişinin varlığını hissetmeli ve ona göre davranmalıdır. Çünkü anne ve babanın davranışları aile ortamındaki çocuğun ileriki yıllarda kişiliğinin temelini oluşturacaktır. Bir çocuğun karakterinin temeli, ailenin verdiği eğitimle atılır. Çocukluk döneminde merhametli olmayı, dürüstlüğü, zayıfı korumayı, adaleti, sabrı, hoşgörüyü öğrenen bir çocuk ileriki yaşlarda bu öğrendiklerini kendi hayatında uygulamaya başlar. Örneğin anne ve babasının yardımseverliğine şahit olan bir çocuk, yardıma ihtiyacı olan birini gördüğünde ilk olarak anne ve babasının bu tavrını hatırlar. Ya da anne ve babasını

çıkarlarıyla çatışsa bile her zaman doğruyu söylemesine alışkın .olan bir çocuk, mutlaka aynı ahlakı kendisi de uygulamaya başlar

Yani çocuğa ne verirsek ileride çocuktan onu bekleyeceğiz demektir. Bunun temelinde de ailede eşler arasında sağlıklı bir .iletişimin olması ile mümkündür

Baba, oğluna; “Son tavsiyemi mutfakta anlatmak istiyorum” ,demiş

Mutfağı ve yemek yapmayı bilmeyen delikanlı “Olur” demiş .çekine çekine

Baba, ocağa aynı büyüklükte üç kap koymuş, hepsini suyla .doldurup üçünün de altını yakmış

Şimdi, istediğim her şeyden iki tane vereceksin bana” demiş“ oğluna. Sırasıyla havuç, yumurta ve kavrulmamış kahve çekirdeği .istemiş… Oğlu hepsinden ikişer tane vermiş babasına

Adam iki havucu birinci kaba, iki yumurtayı ikinci kaba ve iki kavrulmamış kahve çekirdeğini üçüncü kaba koymuş. Her üçünü de yirmi dakika süreyle kaynatmış. Daha sonra kapları indirip yemek .masasına buyur etmiş oğlunu

Yemek masasında üç tabak duruyormuş. Kaplarda kaynayan havuçları, yumurtaları ve kahve çekirdeklerini büyük bir özenle tabaklara yerleştirmiş. Sonra oğluna dönüp sormuş: “Ne ”?görüyorsun

.Oğlu düşünürken açıklamaya başlamış

.Havuçlar haşlandıkça aslını kaybedip yumuşamış“

Yumurtalar görünüşte baştaki gibi sert duruyorlar ama içleri .katılaşmış

Kahve taneleri ise olduğu gibi duruyor, başta neyseler sonunda da ” ..öyleler

:Sonra asıl tavsiyesine sıra gelmiş

.Evlilikte aşk ve şefkat birlikte olmalıdır“

Aşksız bir evlilikte her iki eş de şu gördüğün havuçlar gibi .birbirlerini tüketirler, eskitirler, pörsütürler

Şefkatsiz bir evlilikte ise eşler birbirlerine ne kadar tahammül etseler de, şu gördüğün yumurtalar gibi içten içe katılaşırlar, .birbirlerinden uzaklaşırlar

Aşkın da şefkatin de olduğu bir evlilikte ise, şartlar ne olursa olsun, eşler tıpkı şu kahve taneleri gibi, birbirlerinin yanında kalırlar, kendi kişiliklerini yitirmezler. Kahve tanelerinin tekrar kaynatılmaya hazır olmaları gibi, onlar da birbirleriyle baş başa .uzun yıllar geçirmeye isteklidirler

.Oğlu aldığı bu dersten tatmin olmuşa benziyordu

Asıl ders bu değil!” dedi baba. Oğlunun elinden tuttu, ocağın“ .üzerinde bıraktığı kapların içinde kalan suları gösterdi

Havuçlardan ve yumurtalardan arta kalan suya bak… İkisinde de“ bir tat yok ” Kahve çekirdeklerini çıkardığı kaptaki suyu yavaşça bir fincana boşalttı. Mis gibi taze kahve kokuyordu. Fincanı oğluna uzattı. “İçmek istersin herhalde” dedi. Oğlu kahvesini yudumlarken .konuşmasını sürdürdü

Kahve çekirdekleri gibi birbirlerini tüketmeyen eşlerin paylaştığı“ yuva da işte böyle olur. Mis gibi, temiz ve huzur verici. Başka herkesin fincanına koyup yudumlayacağı taze kahve gibi… Çünkü onlar birbirlerini harcamayarak, birbirlerine aşkla ve şefkatle davranarak hayata kendi tatlarını, kokularını ve renklerini katmayı ”.başarırlar

Aile içerisinde sağlıklı bir iletişim kurmak için her şeyden önce eşlerin birbirini sevmesi ve birbirlerine değer vermesi gerekmektedir. Anne ve baba birbirlerine karşı sürekli iltifatta bulunmalı eğer tartışılacak bir konu olacaksa (mutlaka her ailede ufak tefek de olsa sorunlar olabilir bu durum normaldir) bunu çocuğun yanında yapmamalıdırlar. Yani nasıl bir çocuk isteniliyorsa öyle anne baba olunması gerekmektedir. Sürekli kavgaların

geçimsizliklerin yaşandığı bir aile ortamında sağlıklı bir çocuk yetişmesi .beklenemez

Hayatta en güvendiği insanlar olan anne ve babasının yalan söylediğine, çıkarları için insanları kandırdığına, öfkelendiğinde saldırganlaştığına, bencil ve egoist olduklarına şahit olan bir çocuk için, bu yaşam tarzı örnek modeldir. Bu nedenle büyük bir ihtimalle ileriki hayatında ailesinden .gördüğü bu davranış tarzını uygulamakta bir sakınca görmeyecektir

Ailede sağlıklı iletişimi engelleyen en önemli faktörlerden birisi Anne ve babanın evde çocukların yanında sürekli yaptıkları kavga ve tartışmalar çocukların kişiliklerini olumsuz yönde etkilemektedir ve çocuklarda kişilik problemleri ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle anne ve babaların çocukların .yanında tartışmamaya özellikle özen göstermeleri gerekmektedir

;Çocuklar anne ve babalarının tartışmalarına sürekli şahitlik yaparlarsa

- Çocuk ileriki yaşamında kuracağı aile içerisinde aynı davranışları tekrarlar
- Çekingen, korkak, ürkek davranır veya agresif olur, saldırgan .davranışlarda bulunabilir
- Aile kavramına olan güveni sarsılabilir
- Anne ve babanın ayrılacağını düşünerek kendisinin yalnız kalacağından .korkar

Eşlerden her ikisi çocukları yetiştirirken fikir birliği içinde olmalı ortak kararlar almalılar, davranışlarında her zaman tutarlı olmalılar, birinin ak dediğine diğeri kara dememelidir. Bu durumda çocuk hangi davranışın doğru olduğuna karar veremez ve çelişki içinde daima bocalar. Bu da sağlıklı bir gelişim olmaz. Anne ve babaların çocuklarına karşı farklı tutum ve davranışlarda bulunmaları, çocuklarda davranış problemlerine neden olur. Unutmayalım ki çocuklar anne ve babalarının meyvesidirler. Ailede kararlar alınırken sadece babanın, annenin veya çocuğun dediği olmamalı. Hep birlikte konuşarak istişare ederek ve doğru olanda hep birlikte fikir birliği ederek karar verilmeli ve daha sonra aile fertleri .birbirlerini suçlamamalıdır

;Sağlıklı bir iletişim için

Baba eve geldiğinde karşısında güler yüzlü ve hoş geldin diyen bir eş -
bulmalı, yemek yedikten sonra anneye yemekleri yapmasından dolayı
teşekkür etmeli, sofranın hem hazırlanmasında hem de kaldırılmasında
.anneye yardım etmelidir

Hem anne hem de baba doğum günlerinde ve evlilik yıldönümlerinde -
.birbirlerini hatırlamalı, birbirlerine hediyeler almalıdırlar

Anne ve babanın çocukları ile özel paylaşımları olmalıdır. Çocuk -
gündüzleri işte olan babasını özleyecek akşam eve gelmesini sabırsızlıkla
bekleyecektir. Akşam işten eve dönen baba ise evde kendisini bekleyen
çocuklarının olduğunu düşünecek ve bir an evvel evine ulaşmaya
çalışacaktır. Baba ne kadar yorgun da olsa evde kendini bekleyen
çocuklarına zaman ayıracak, onlarla konuşacak, oyun oynayacak, onların
.gönlünü almaya çalışacaktır

Anne de ev işlerini bir plana koyup çocuklarıyla vakit geçirebilmeli, -
onlarla gerekirse evcilik veya buna benzer başka oyunlar
.oynayabilmelidir

Çocuklara yaklaşımlar hep olumlu olmalıdır. Gerek davranışlarımızla -
gerekse sözlerimizle onları rencide edici, suçlayıcı hakaret dolu söz ve
davranışlarla kırmamalıyız. Anne ve babaların özellikle bu konulara
.dikkat etmeleri gerekmektedir

Çocuklarımıza sevgi dolu, güç veren, motive eden sözlerle hitap -
etmeliyiz “Aslan oğlum sen başarırsın, güzel kızım ben sana
güveniyorum” gibi. Olumlu cümleler çocukların beyinlerine hep olumlu
komutlar verecek ve beklenilen doğrultuda çocukların harekete
.geçmesini sağlayacaktır

Olumsuz söz ve davranışlardan ısrarla kaçınılması gerekmeli çünkü -
olumsuz söz ve davranışlar çocukları olumsuz yönde etkileyecek ve
çocukta ümitsizlik ve kaygıya neden olacaktır. Örneğin, hasta olamayan
birisine farklı bir kaç kişi “Hasta mısın? Yüzün sararıp solmuş” demiş
olsa o kişi mutlaka telaşlanacak, kaygılanacak belki de doktora gitmeyi
.düşünecektir

Anne ve babanın bilgi düzeyi arttıkça çocukları ile olan iletişimleri de -
düzelecektir. Çünkü onların bilgilerinin artması çocuklarını daha iyi
anlamalarını sağlayacaktır. Okullarımızda da başarılı öğrencileri

araştırdığımızda eğitim seviyesi yüksek olan özellikle üniversite mezunu .ailelerin çocuklarının daha başarılı olduğu görülmektedir
Anne baba olarak çocuklarımızı çok iyi gözlemlemeliyiz. Çünkü - çocuklarını çok iyi gözlemleyen anne ve babalar, onları çok iyi .anladıklarını onlara değer verdiklerini hissettirirler

Sevgi

Çocuk sevginin meyvesidir. Yani aile olmanın temelinde sevgi yatar. Eşler birbirlerini severek aileyi oluşturmuşlardır. Bu oluşumun sonucunda çocuk dünyaya gözlerini açmıştır. Öyleyse çocuğun .büyümesinde ihtiyaç duyulacak en önemli gıda da sevgi olacaktır
Sevgiden yoksun çocukların konuşması, yürümesi, iletişim kurması gecikecek hatta zekası gelişemeyecektir. Anne ve babanın çocuklarına olan sevgilerini onları kucaklayarak, öperek, okşayarak, samimi bir şekilde göstermeleri gerekir. Sevgi sadece çocuğun anne ve babasının hoşuna giden davranışları yaptığı zaman verilmesi gereken bir şey olmayıp, özellikle küçük yaşlarda sürekli gösterilmesi gereken bir davranış olmalıdır. Temelinde sevgi olan hiç bir eğitim başarısızlığa .uğramaz

Yapılan araştırmalar, suçlu çocukların çoğunluğunu anne ve baba sevgisinden ve ilgisinden yoksun büyüyen çocukların oluşturduğunu ortaya .koymaktadır

Bir söz vardır **“kaş yapayım derken göz çıkarma”** diye. Çocuklarımızın büyümeleri ve gelişimleri süreklilik arz etmekte ve değişkenlik göstermektedir. Bu dönemde çocuklara hep aynı tepkide bulunmak (ödüllendirmek veya cezalandırmak) onların bu özelliklerini dikkate almamak yanlış davranışlar kazanmasını sağlayacaktır. Örneğin, yeni konuşmaya başlayan bir çocuğun henüz kelimeleri yanlış telaffuz etmeye başladığı bir dönemde ve argo bir kelime konuştuğunda anne ve baba veya çocuğun bulunduğu ortamda bulunan diğer kişiler, bu yanlış telaffuz edilen kelimeyi düzeltme yerine o kelimeyi çocuk söyledi diye gülmeyi tercih ederler. Veya aynı cümle oradakilerin hoşuna gittiği için defalarca tekrarlatırlar. Bu durum çocuğun ortamında bulunanlar için aslında bir sevgi ifadesi gibi algılanır. Çocuğun bu davranışına gülmeler çocuğun da hoşuna gideceği için bu davranış çocukta sürekli hale gelecektir. Burada çocuğu seviyorum düşüncesi ile ona yanlış davranışlar kazandırılmış olunur. Çocuk, bizim hoşumuza giden bir davranışta bulunduğu zaman onu hatırlıyoruz ve ona tepki veriyoruz. Ama bunun yanında düzgün kelimeler ve cümleler kullandığında, yemek yerken üzerine dökmediğinde, oyun oynarken arkadaşlarıyla kavga etmediğinde veya oyuncaklarını arkadaşlarıyla paylaştığında ona sevgi gösterilerinde bulunmuyoruz. İşte asıl çocuğu sevmek onun olumlu davranışlarında onu ödüllendirmek ve .pekiştirmektir

Alışverişe gitmek üzere evden çıkan bir kadın, kapısının karşısındaki kaldırımda oturan bembeyaz sakallı üç yaşlıyı görünce :önce duraksadı, sonra onları, tüm içtenliğiyle evine davet etti

Burada böyle oturduğunuza göre, üçünüz de kesinlikle acıkmış“ olmalısınız” dedi. “Lütfen içeri gelin, size yiyecek bir şeyler ”.hazırlayayım

.Üç yaşlıdan biri, kadına, eşinin evde olup olmadığını sordu

Kadın, eşinin biraz önce çıktığını, şu anda evde olmadığını söyledi. Yaşlı adam, başını iki yana salladı: “Eşiniz evde değilse, .biz de davetinizi kabul edemeyiz” dedi

Aksam eşi geldiğinde kadın, karşı kaldırımdaki yaşlı adamlarla arasında geçen konuşmayı anlattı. “Senin evde olmadığını öğrenince, içeri girmek istemediler” dedi. Yaşlı adamların bu davranışlarını öğrenince, kadının eşi üzüldü. “Bir bakıversene dışarı” dedi. “Hâlâ orada iseler, şimdi davet edebilirsin eve.” Kadın kapıyı açar açmaz, karşı kaldırımdaki bembeyaz sakallı üç yaşlıyla .yeniden karşılaştı

:Eşim geldi, şimdi evde” dedi ve onlara davetini yineledi“

Yemeğimizi birlikte yemek için sizi şimdi davet edebilir miyim“ evimize?” Kadının davetine, yaşlılardan biri yanıt verdi: “Biz hiçbir eve üçümüz birlikte gitmeyiz” dedi. Ve kısa bir aradan sonra, bir :açıklama yaptı

Sağ yanımdaki bu arkadaşımın adı, **Zenginlik’**tir” dedi. “Bu“ .yanımda oturan arkadaşımın adı **Başarı**, benim adım ise **Sevgi’**dir

Kendini ve arkadaşlarını tanıttıktan sonra Sevgi, kadına ilginç bir öneride bulundu: “Şimdi evinize gidin ve eşinizle baş başa verip, bir karara varın dedi. “İçimizden yalnızca birimizi davet edebilirsiniz evinize. Hangimizi ”.davet etmek istediğinize karar verin, sonra gelin, kararınızı bize bildirin

Kadın, Sevgi’nin önerisini eşine anlattığında adam, sevinçten .göklere fırladı

.Aman ne güzel, ne güzel” dedi“

Hangisini davet edeceğimizi bize bıraktıklarına göre, biz de“ içlerinden Zenginlik’i davet ederiz ve evimiz de bir anda Zenginlik’e kavuşmuş olur. Eşinin kararı, kadının hiç de hoşuna gitmedi. “Başarıyı davet etsek, daha mantıklı bir karar vermiş .olmaz mıyız, kocacığım?” dedi

Anne ve babasının bu konuşmasına, içerideki odada bulunan küçük kızları da kulak misafiri olmuştu. Koşarak içeri girdi ve o da

kendi önerisini söyledi: “En doğru karar, Sevgi’yi davet etmek değil midir?” dedi. “Düşünsenize, evimiz bir anda Sevgi’ye kavuşacak.’ Küçük kızın bu önerisi, anne ve babasının da çok .hoşlarına gitti

Tamam, en doğru karar bu olacak dediler. “Sevgi’yi davet“ ”...edelim

Kadın kapıyı açtı ve üç yaşlıya birden sordu: “İçinizde hanginiz Sevgi’ydi?” dedi. “Onu davet etmeye karar verdik. Lütfen .buyursun...” Sevgi ayağa kalktı, eve doğru yürümeye başladı

Arkadaşları da ayağa kalktılar ve Sevgi’nin arkasından, onlar da eve doğru yürümeye başladılar. Kadın, büyük bir şaşkınlık ve heyecan içinde, Zenginlik’ le Başarı ‘ya sordu: “Siz niçin .geliyorsunuz?” dedi

Ben yalnızca Sevgi’yi davet etmiştim. Kadının bu sorusuna, üç“ yaşlı birlikte yanıt verdiler: “Eğer içimizden yalnızca Zenginlik’i ya da Başarı’yı davet etmiş olsaydınız, davet edilmeyen ikimiz dışarıda bekleyecektik” dediler. “Fakat siz Sevgi’yi davet ettiniz. Bu durumda üçümüz birden gelmek zorundayız evinize.” Ve kadının “Niçin?” diye sormasını beklemeden, Zenginlik ve Başarı :sözlerini şöyle sürdürdüler

Çünkü Sevgi’nin olduğu her yerde, biz Zenginlik ve Başarı da her“ ”.zaman, onun yanında oluruz

Çocukların fikirlerine değer vermek onları sevme konusunda en güzel örnektir. Çünkü anne ve babaların çocukları ile iletişimleri paylaşımları arttıkça çocuklar kendilerinin daha çok sevildiklerini .anlayacaklardır

Çocuğu sevmek, ona bolca ve pahalı oyuncak almak değil, onunla ortak faaliyetleri paylaşmak, ona zaman ayırmak, onunla oyun .oynamaktır

Çocuğu sevmek, sözle sevgiyi ifade etmenin ötesinde, eylemle bu .duyguyu ona yaşatmaktır

Anne ve baba, çocuklar şımarır diye sevgilerini çocuklardan esirgiyorlar veya kendi ailelerinden nasıl gördülerse öyle davranıyorlar. Sevgiden hiç bir çocuk şımarmaz. Yeter ki biz sevmesini bilelim. Ayrıca kendi yetişme tarzımızla kıyaslamayalım. Çünkü bizim yetişme dönemimizle onlarınki .çok farklı

Bizim dönemimizde daha çok geleneksel değerler hakimdi şimdi ise toplum hızlı bir değişim sürecinden geçiyor. Bu değişimden de .büyüklerden daha çok küçükler etkileniyor

Televizyon, bilgisayar ve çeşitli elektronik oyun araçları çocuklarımızı etkiliyor. Bizden zaten koparıyor. Biz onlara sevgimizi vermez, onları kendi dönemimizle kıyaslarsak, ilerde sevgiye karşı duyarsız, insanlara .karşı acımasız nesiller yetiştirmiş oluruz

Anne babalar çocuklarına gerçek sevgiyi veremedikleri zaman, onlarla samimi bir iletişim kuramadıkları zaman çocuklar da kendilerine göre anne ve babayla iletişim kurmaya başlarlar. Ancak sevgi sürekli ve karşılıksız ve empatik olduğunda çocuklar hem çocukluk dönemlerinde hem de ergenlik dönemlerinde sevgi .konusunda karmaşa yaşamayacak ve kolay iletişim kurabilecektir

Çocuklar aslında anne ve babalarının sevgilerindeki içtenliği ve samimiyeti çabuk fark eder, sevgilerinin gerçekten samimi mi .yoksa yapmacık mı olduğunu anlarlar

Bazı anne babalar çocuklarını belirli beklentileri ve istekleri yerine geldiği zaman severler. Yani sevgilerini belirli sebeplere bağlamışlardır ve çocuğa bu durumu hissettirirler. Çocuk da bu

sebebi yerine getiremeyince sevilmeyeceğini düşünür. Yani okulda çok çalışkan olursa, misafirlikte yaramazlık yapmazsa sevilecek, aksi taktirde sevilmeyecektir. Ancak bu tür sevgiler belli sebeplere dayandığı için zamanla gücünü kaybeder ve çocukta güvensizlik .ortaya neden olur

Çocuğunuza birçok şeyi şartlı olarak verebilirsiniz ancak sevginiz şartlı değil, kayıtsız şartsız olmalıdır. Çocuğunuz en çok sevgiyi hak etmediğini düşündüğünüz sırada sevgiye ihtiyaç duyar. Fazla sevginin çocuğunuza zarar vereceğini düşünmeyin. Sevginin fazlası zarar vermez. Zararlı olan yanlış sevgidir. Yapılan araştırmalarda çocuk sevdiği kimsenin, ona sevgisini verebilen kimsenin güvenini yitirmemek için, onun hoşuna gidecek davranışlarda bulunacak, kendini sürekli yenileyecek ve onu örnek alacaktır. Zaten bizler de sevdiğimiz insanların hep iyi yönlerini, .sevmediğimiz insanların kötü yönlerini görmeye çalışırız

Bir çocuk duygusal açıdan sevgiye doymak için anne ve babası ile sürekli .göz göze ve yüz yüze iletişim içinde olmalıdır

Anne ve babalar unutmayın, sizin çocuğunuz olarak doğmak onların elinde değildi, ancak seçme hakları olsaydı, sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezlerdi. Ben öyle inanıyorum ki onlar sizi daha çok seviyorlar. .Sizlerde çocuklarınızı, en azından doğdukları için sevin

Çocukların yaptıklarını beğenmeseniz bile, sevgi ile onlara destek olabilirsiniz. Sevgi görmeyen bir çocuktan sevgi beklemeyin onları karşılıksız sevin. İçten bir sarılma, sevgiyi tüm kelimelerden daha iyi anlatır. Çatışma doğuran, sevgi eksikliği değildir; ancak sevgi yoluyla çözüm aramamak, yeni çatışmaların kaynağıdır. Kucaklar çocukların .oturması için yaratılmıştır. Çocukların büyük olması bu kuralı değiştirmez

İlgi

Genç bir adam ceza evini boylamak üzereymiş. Yargıç onu çocukluğundan beri tanıyormuş ve ünlü bir yazar olan babasıyla da .tanışıyormuş

,Sulh yargıcı

.Babanı hatırlıyor musun?” diye sormuş“ -

Bu soruya

.Onu oldukça iyi hatırlıyorum” şeklinde cevap vermiş“ -

:Suçlunun vicdanını yoklamaya çalışan yargıç şöyle demiş

Mahkum edilmek üzereyken ve şu anda mükemmel bir insan olan“ - babanı düşünürken, onun hakkında net olarak ne hatırladığını anlatır “?mısın

;Bir sessizlik olmuş. Daha sonra yargıç beklenmeyen bir cevap almış

Öğüt almak için yanına gittiğimde, yazdığı kitaptan başını kaldırarak“ - bana baktığını ve “Çek git başımdan; çok meşgulüm !” dediğini hatırlıyorum. Ona arkadaşlık etmek için yaklaştığımda bana dönerek “Çek git başımdan oğul; bu kitabı bitirmeliyim!” derdi. Sayın yargıcım siz onu büyük bir yazar olarak hatırlarsınız fakat ben onu kaybedilmiş bir arkadaş ”olarak hatırlıyorum

;Yargıç kendi kendine söylenmiş

” ! Yazık ! Kitabı bitirdi ama oğlunu kaybetti“-

İlgi, çocuklar için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Çocukla ilgilenmek, ona ben seni seviyorum, sana değer veriyorum, seni olduğun gibi kabul ediyorum, .sana güveniyorum, seni adam yerine koyuyorum anlamına gelmektedir

Her çocuk fark edilmek ister. Bunun için de çeşitli tepkilerde bulunur. Kundakta bulunan bir bebek gülümsemesiyle, el kol hareketiyle, biraz daha büyüyen bir çocuk ev içerisinde bulunan eşyaları kırıp dökerek, bir o yana bir bu yana emekleyerek veya koşarak, misafir geldiğinde koltukların üzerinde gezerek, zıplayarak, biraz daha yetişkin bir çocuk da yeni alınan bir kıyafetini göstererek veya, oyuncaklarıyla yaptığı bir şekli göstererek çevrede bulunanların dikkatini üzerine çekmeye çalışacaktır. Hatta okulda okuyan dersleri zayıf olan bir öğrenci bile sınıftakilerin ilgilerini çekmek

için yaramazlık yapacak, değişik sesler çıkaracaktır. Tüm bu davranışlar çocuk açısından **“Bakın ben neler yapabiliyorum. Ben değerliyim. Beni .fark edin, beni görmezlikten gelmeyin”** anlamı taşımaktadır

Bazı çocuklar da ilgi yoksunluğu karşısında sevilmediğini, anne ve babası için değerli olmadığını düşünür. Bu durum anne baba ve çocuk arasındaki .iletişimi zedeler

Bazı yetişkin çocuklar ilgi çekmek için istenilen davranışlarda bulunurlar. Anne babalar bu davranışları zaten çocuğun yapması gereken bir davranış gibi değerlendirirler ve çocuğa herhangi bir övgüde bulunmazlar. Çocuk da anne ve babasından arzu ettiği tepkiyi bulamadığı zaman bu olumlu .davranışı terk edebilir

Örneğin, çocuk matematik dersinde pekiyi almıştır. Anne veya babası çocuğa aferin bile dememiştir. Çocuk da bundan sonra artık ders çalışmayı pek düşünmeyebilir veya çocuk dersten zayıf aldığında tüm aile fertleri çocuğun zayıf alması nedeniyle çocukla ilgilenmeye başlarlar, ders çalıştırırlar, öğretmenle görüşürler, özel ders aldırırlar. Ancak bu durum .çocukta bir olumsuz davranışın yerleşmesini sağlar

Çocuk evde sofrayı hazırlamada, kaldırmada anneye yardımcı olmuş ama hiç kimse teşekkür bile etmemiştir, ancak bulaşıkları yıkarken bir bardak .kırmıştır ve evde olay olmuştur ne sakarlığı kalmıştır ne de beceriksizliği

Anne ve babanın ilgiye ihtiyacı olan çocuğunun bu ihtiyacını gidermesi hem olumsuz davranışların pekişmesini engelleyecek hem de çocuğu yanlış davranışlara sürüklemeyecektir. Eğer çocuklar ilgi çekmek için bir takım davranışlarda bulunuyor anne ve baba da bu davranışları görmezden geliyor veya cezalandırıyorlarsa, bu davranışlar çocuklarda zamanla .yerleşir ve çocukta kişilik bozuklukları oluşturabilir

Bir takım illegal örgütlerin mensupları gençlerden oluşmaktadır. Ailesinde ve çevresinde beklediği ilgiyi bulamayan geçler dış çevrede kendilerine değer veren çıkar amaçlı örgütlere katılmaktadırlar. Ama bu gençlere hem aileleri, hem sosyal çevre, hem de devlet sahip çıkmış olsa onlara gerekli ilgiyi ve desteği sağlamış olsa onların ilgilerini spora, sanata,

bilime yönlendirmiş olsa, o zaman bu çocuklar aileye, topluma ve devlete yararlı olmaya çalışacaklardır. Örneğin; bugün statları, İnternet kafeleri, Oyun salonlarının çoğunu gençler doldurmaktadır. Gençlerimizi bu şekilde hem olumlu hem de olumsuz yerlere onların ilgileri, ailelerin de .ilgisizlikleri yönlendirmektedir

İlgi çekmek sadece çocuklara mahsus bir davranış değildir. Gençler ve yetişkinler de ilgi çekmek için bir takım davranışlarda bulunabilirler ve ilgilenilmekten hoşlanırlar. Bir konserde sanatçının seyircilerden birine gülümsemesi, onla tokalaşması o seyircinin çok hoşuna gidecek belki de bizi de kıskandıracaktır. Hatta o sanatçıyla fotoğraf çektirmişse o fotoğrafı .ömür boyu saklayacak herkese göstermeye çalışacaktır

İşte ilgi çekmek yetişkinlerin bile bu kadar hoşuna gidiyorsa doğru ve yanlış davranışları henüz yeni öğrenen çocuklarımızın ne kadar hoşuna .gidebileceği kararını anne ve babalara bırakıyorum

Çocukların ilgi çekmek için yaptığı davranışlar çocuktan çocuğa farklılık gösterebilir. Bazı çocuklar çok hareketli olduklarından hem anne ve babalarının hem de bulundukları çevredekilerin ilgilerini daha çabuk üzerlerine çekebilirler. Bazı çocuklar da yaratılış itibariyle daha sessiz, sakin hareketsiz çekingen ve utangaç olabilirler. Burada tüm ilginin hareketli olan çocuğa yönelmesi diğer çocukta kıskançlık, içekapanıklık ve özgüven eksikliği oluşturabilir. Evde birden fazla çocuğu olan anne ve babaların, okulda öğretmenlerin sınıf ortamında buna çok dikkat etmeleri gerekir. Çok çocuklu ailelerde bu durum çocuklar arasında kardeş ..kıskançlığına yol açmaktadır

Daha önce ailenin bütün ilgileri üzerinde olan bir çocuk aileye yeni kardeşin katılmasıyla tüm ilginin yeni kardeşe yöneldiğini görecek ve onu .kıskanmaya başlayacaktır

Ayrıca çocukluk döneminde aşırı ilgi gören çocuklar, ileriki yaşlarda sorun yaşıyor. Aşırı ilgi, çocukların sosyal yönünü yok ediyor. Aşırı koruyucu ve kollayıcı tutum sergileyen ebeveynlerin çocukları, ileriki

yaşlarda arkadaş edinememe, çekingenlik ve kendini ifade edememe gibi .sorunlar yaşıyor

En değerli varlıklarınız çocuklarımız. Onların en iyi yetişmesi için üstün gayretler sarf edip bütün imkânlarımızı zorluyoruz. Ancak, beslenmeden .eğitimine kadar her alanda aşırıya kaçmamak gerekiyor

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nilüfer Darıca'nın verdiği bilgilere göre; çocuğun korkak, ürkek, çekingen olması, kolayca arkadaş edinememesi ya da güçlü olarak tanımlanan bazı çocuklar tarafından ezilmesinin, büyüme ve kişilik gelişiminde çok önemli rolleri olan anne-babasının aşırı ilgisinden kaynaklanmaktadır

Anne babalarda çocuk yetiştirme konusunda genelde sık gözlenen tutumlardan biri aşırı koruma ve kollamadır. Tüm hâkimiyet ve sorumluluğun ebeveynde olduğu aile ortamında yetişen çocuklar, ev dışına çıktıklarında kendi kanatları ile uçamaz hale gelebiliyor, ailelerinden .ayrıldıklarında bocalayabiliyor

Anne baba, çocuğun kişiliğinin oluşumunda önemli rol oynayan ilk örnek modelidir. Çocukların sevgi, saygı ve anlayış içinde büyütülmeleri, toplumda katılımcı ve üretken bireyler olmaları açısından çok önem taşıyor. Yaşam boyu karşılaşılabilecek problemleri çözme konusunda kendine güvenen bir çocuk yetiştirmek, her anne babanın isteğidir. Buna rağmen anne-babalar, bazen bu isteğe paralel gitmeyen tavırlar sergileyebiliyor. Aşırı koruyucu ve kollayıcı tutum da bunlardan birisi. Genelde bu tip ailelerin yetiştirdiği çocuklar aşırı korkak, ürkek, kendini ifade etmekte zorlanan ve arkadaş edinmede problemler yaşayan çocuklar oluyor. Tüm bu davranışların altında yatan temel neden, anne babanın aşırı koruyucu ve kollayıcı tutumu karşısında geliştirilen güven eksikliği ya da özgüven yetersizliğidir. Bu yüzden bu tür davranışlardan kaçınılması ve .mümkün olduğu kadar çocuklara sorumluluk verilmesi gereklidir

Dinleme

Çocuklarımız öğrenme merakı nedeniyle gördükleri her şeyi sorma ihtiyacı hissedeceklerdir. Bizler anne ve babalar olarak da onların bir an önce hem öğrenmelerini hem de konuşmalarını istememiz nedeniyle sabırla .sordukları her soruya cevap vermek durumundayız

Batılı psikolog **Publilus Syrus;** Çocuğuna servet bırakmak isteyen anne .baba, ona iyi dinlemeyi öğretmelidir"diyor

Çocukla iyi bir iletişimin temelinde iyi bir dinleyici olmak vardır. İyi bir dinleyici olmak çocuğu kabul etmek, ona değer verdiğini hissettirmektir. Kendisinin dinlenildiğini gören çocuk anne ve babasına güvenecek, kendisine değer verildiğini görecek, onlara soru sormadan çekinmeyecektir. Anne ve babalar çocukla konuştukça çocuğun konuşması, yetenek ve becerileri gelişecek, bilgisi artacaktır. Bu durum çocuğun hem benlik saygısının gelişmesine hem de kendisini dinleyen kişiye yakınlık duymasına neden olacaktır

Çocuklar kendilerinin dinlenilmeleri ve adam yerine konmaları konusunda çok aşırı duyarlıdırlar. Dinlenilmediklerini fark ederlerse bu durum çocukların susmalarını sağlar. Anne ve babaya kızmaya başlarlar, tekrar dikkati çekmek için bir takım hırçınlıklar yaparlar. Daha da başarılı olmazlarsa anlatacaklarını içlerine atarlar. Yani bastırırlar. Bu durumda çocuk da bir takım sıkıntılara yol açabilir. Genelde çekingen ve içine kapanık olurlar. Toplum içinde konuşurken veya birisine bir soru sorarken .kulaklarına kadar kızarırlar

Bu tip öğrencilerimin aile yaşamlarını incelediğimde genelde sinirli, çocuklara değer vermeyen, onlar daha küçük bir şey anlamaz diyen aileler .olduğunu gördüm

Çocuklarımız gelişim aşamasında olduklarından gördükleri ve duydukları her şeyi sorabilirler. Ancak anne ve babalar ayıptır veya günahtır gibi sözlerle çocuğu ya dinlememekte veya boyundan büyük şeyler

konuşuyorsun diye çocuğu suçlamaktadırlar. Böyle bir durumla karşılaşan çocuk da bir daha soru sormaktan çekindiği gibi sorduğu sorunun yanıtını alamayacak veya sorunun cevabını başka yerlerde yanlış şekilde öğrenecektir. Çocuğunda bu tip sorularla karşılaşan anne ve babalar çocuğun hemen sözünü kesmemeli, yanlışını düzeltmek ve olayın doğrusunu anlatmak için acele davranmamalıdırlar. Biraz sabırlı olmalı ve onun daha fazla konuşmasını, sorunlarını ortaya koymasını, düşüncelerini dile getirmesini ve çocuğun rahatlamasını sağlamalıdırlar. Çocuk içindeki sorunları dile getirdikçe rahatlayacaktır. Bunu tıpkı sürekli hava verilen bir balona benzetebiliriz. Balon sürekli hava aldıkça şişecek ve gerilecektir. .Eğer hava verilmeye devam edilirse bir müddet sonra patlayacaktır

Çocuklar kendilerine göre güzel gördükleri şeyleri ailelerine anlatmak .isterler

Örneğin çocuk sokakta bir yaşlıya yardım etmiştir, okulda öğretmen tahtaya kaldırmış tüm soruları bilmiştir, veya evde annesine yardım etmiş bunu akşam babası eve geldiğinde anlatacaktır, bu davranışların babasının veya annesinin hoşuna gideceğini düşünecek ve onlara anlatacaktır. Bu durumda anne ve babaların çocukları geçiştirme, yargılama veya git .başımdan zaten yorgunum bir de seni mi dinleyeceğim dememeleri gerekir

;Anne ve babaların iyi bir dinleyici olmaları için

Çocuklarını dinlerken onları dinlediklerini fark ettirmelidirler. Kaş göz hareketiyle, baş sallayarak, bir takım onay cümleleriyle (hım, evet, devam et gibi) sorularla destekleyerek (nasıldı, güzel miydi gibi) çocukların konuşmalarını sağlamalıdırlar. Konuşurken çocukla yüz yüze olmalı .onların gözlerinin içine bakmalıdırlar

Aynı anda hem gazete okumak, televizyon izlemek hem de çocuğunuzun .sorusuna içten bir cevap vermek imkansızdır

Çocuklarla konuşurken, daima onlardan yüksekte olmamaya dikkat edilmelidir. Bu onun sadece kendini küçük hissetmesini sağlamakla kalmayacak aynı zamanda ebeveyn ve çocuk arasında büyük bir mesafe .olduğuna inanmasına da yol açacaktır

Her zaman onunla konuşurken, yanına çömelerek, oturarak ya da onu sizin seviyenize çıkararak göz kontağı kurularak konuşulmalıdır. Bu daha .yakın bir iletişimi sağlayacaktır

Duymak ve dinlemek birbirinden farklıdır. Bir çok anne ve baba çocuklarını çok iyi duyabilir. Ancak onları dinlemedikten sonra duymak .hiçbir işe yaramaz

Çocuklar sevgiye tepki verirler. Çocuğunuzun söylediklerini duymak istemelisiniz. Çocuğunuzun duyguları sizinkinden ne kadar farklı olursa olsun onun duygularını kabul etmelisiniz. Duyguların sürekli değil, geçici .olduğuna inanmalısınız

Sizin gibi çocukların da sırları vardır. Çocuğunuz sırlarından birini sizinle paylaşmak istiyorsa size ne kadar değer verdiğini anlayın ve güvenine layık .olmaya çalışın

Çocuklar anlamak için sorarlar, çünkü çocukturlar. Çocuğunuzun, çeşitli davranışlarını sınırlandırabilirsiniz. Ama asla çocuğunuzun duygularını ve hayallerini sınırlandıramazsınız. Onun duygularını önlemeye çalışmayın, aksine onun duygularını düşüncelerini dile getirmesini sağlayın. Onunla her .fırsatta konusun

Kendisinin sürekli dinlenildiğini gören çocuk zamanla dinlemesini de öğrenmiş olacaktır. Hem anne ve babasını, hem arkadaşlarını hem de okulda öğretmenini dinleyecektir

Zaman Ayırmak

Çocuk, babasının akşam işten eve dönmesini merakla bekliyordu. Çok heyecanlıydı. Çünkü günlerdir hep bu anı bekliyordu. Nihayet kapının zili çalar çalmaz birden odasından fırladı. Sevinçle babasına kapıyı açtı hoş

geldin babacığım dedikten sonra babasına, “Babacığım, sen bir saatte kaç .para kazanıyorsun” diye sordu

Eve yorgun gelen baba şaşkınlıkla “Ne yapacaksın. Bu seni .ilgilendirmez.” diye cevap verdi

;Çocuk

.Babacığım lütfen bilmek istiyorum” dedi“

.Eğer çok bilmek istiyorsan 10 lira kazanıyorum” dedi“

:Bunun üzerine çocuk

.Babacığım bana beş lira verir misin?” dedi“

.Babası iyice sinirlendi

Benim senin saçma oyunlarına ayıracak param yok. Hemen odana çık .dedi

Çocuk odasına gitti. Sessizce ağlamaya başladı. Çünkü günlerdir bu anı bekliyordu ve çok üzülmüştü. Bir müddet sonra baba sakinleşti ve çocuğun .yanına gitti

Oğlum gel bakayım, al istediğin lirayı, sana biraz önce kaba davrandığım için üzgünüm. Uzun ve yorucu bir gündü dedi

Çocuk sevinçle haykırdı. Hemen yatağının altından biriktirdiği diğer .paraları çıkardı. Ve paraları babasına sevinçle uzattı

”?İşte on lira babacığım. Şimdi bir saatini alabilir miyim“

Anne ve babalar çocuklarımıza zaman ayırmanın onlarla ilgilenmenin ne kadar önemli olduğunu ve onların kendilerine zaman ayrılmasına ne kadar .ihtiyaç duyduklarını bu öykü çok güzel anlatmaktadır

Ekonomik koşulların uygun olmaması nedeniyle anne ve babaların zamanlarının büyük bir kısmı ailenin geçimine ayrılmaktadır. Bu nedenle çocuklara zaman ayıramadıklarından yakınmaktadırlar. Anne ve babalar bu düşüncelerinde kendilerine göre haklı olduklarını düşünseler bile onlar için .dünyanın en değerli varlığını yetiştirdiklerinin farkında olmaları gerekir

Anne ve babaların çocuklarına değer vermesini onunla birlikte olmayı tercih etmelerinden daha güzel hiç bir şey ifade etmez. Çocuk eğitiminde onların ihtiyaç duyacakları en önemli sermaye çocuklarına zaman

ayırmaktır. Çünkü çocukların en önemli ihtiyacı olan sevgi ve ilgi için anne ve babanın onlara zaman ayırması gerekir. Çocuğun sadece fiziksel ihtiyacı olan giyim kuşamı veya fizyolojik ihtiyacı olan beslenme ihtiyacını karşılamak için zaman harcamak yetmez. Anne eğer çalışmıyorsa, günlük ev işlerini bir plana koymalı çocuğuna da gün içerisinde belirli ilgilenme saatleri koymalıdır. Bu saatler sadece çocuğa özgü olmalı onun dışında başka bir işle ilgilenmemelidir. Bazı anneler mutfakta yemek yaparken veya bulaşık yıkarken çocuğu yanlarına götürürler ve orada ilgilendiklerini zannederler. Oysa çocukla ilgilenme çocukla oyun oynama onunla birebir etkileşimde bulunmadır. Özellikle küçük çocuklar kendilerini annelerinin .kucaklarındayken daha güvende hissederler

Çocuğun eğitiminde 0-6 yaş döneminin önemli olması bu dönemde çocuğun moralinin iyi olması, onun sağlıklı bir kişiliğinin olması için annenin özellikle bu dönemi daha çok çocuğu ile birlikte geçirmesi gerekir. Çünkü çocukta bu dönem geçtikten sonra psikolojik boşlukların doldurulması mümkün değildir. Ancak diğer işlerimizin telafisi .mümkündür

Ailenin geçimini büyük oranda babanın sağlaması onun çocuklarla olan iletişimini etkilemektedir. Baba sabahları daha çocuklar uyanmadan evden işe gider. Akşam eve döndüğünde ise ya çocuklar uyumuş olurlar ya da baba çok yorgun olduğunu söyler, sinirli ve gergindir. Çocuklar babanın yanına yaklaşamazlar. Baba hafta sonları da daha çok ev işleri ile (tamirat tadilat , pazar,alışveriş, akraba eş dost ziyareti gibi)uğraşır. Çocuklar yine ihmal edilmiş olurlar. Çocuklarımızı ihmal etmemeliyiz. Eğer onlara değer verdiğimizi söylüyor onların bizim yanımızda değerli olduklarını düşünüyor ve bunu kabul ediyorsak onlara günün belli saatlerinde, haftanın belirli günlerinde zamanımızın bir kısmını tüm imkansızlıklara rağmen ayırmalıyız. Zamanımız ne kadar yoğun olursa olsun, çocuğumuza zaman ayırmamız çok önemlidir.Çünkü her anne ve baba hayatta çocuklarından daha değerli bir varlık olmadığını kabul edecektir. Bazı babaların biz zaten onlar için varız. Onlar için eve çok geç geliyoruz. Biz çalışmasak onlar ne ile geçinecek, onların karınlarını doyurmak, kıyafetlerini almak okul

masraflarını karşılamak için çalışıyoruz dediklerini duyuyor gibiyim. Bu konuda da babalarımız sonuna kadar haklıdırlar. Ancak çocuklarımızın bu maddi imkanlarından daha önemli ilgi ve sevgi ihtiyacı olduğunu unutmamalıdırlar. Çünkü çocuklarımız ilgi ve sevgi ile insan olacaklardır. Aksi taktirde çocukların diğer canlılardan farkı olmayacaktır. Bugün sokaklarımızda dolaşan binlerce uyuşturucu müptelası kapkaççı, tinerci çocukların bu hale gelmelerinin nedeni bir ailelerinin olup zamanlarını .onlarla geçirememeleri, veya ilgisiz ailelerin çocukları olmalarıdır

Babalarımızın çalışma hayatlarında bir plan yapıp çocuklarına da zaman ayıracakları bir saati o plana yazmaları gerekmektedir. Çocuklara zaman ayırmak tüm boş vaktimizi onlarla geçirmek demek değildir. Zaten bu mümkün değildir. Bir akşam onunla konuşmak, gününün nasıl geçtiğini sormak, onunla evde hoşuna giden küçük bir oyun oynamak, hafta sonları bir parka gitmek , çarşıda veya herhangi bir alışveriş merkezinde dolaşmak, arada bir okuluna uğramak öğretmenleriyle konuşmak, onunla oturup sevdiği bir filmi birlikte izlemek onun için yeterli olacak ve onu çok mutlu .edecektir

Çocuğunuzla birlikte zaman geçirmiyorsanız, onun büyümesini ve gelişmesini sınırlıyorsunuz demektir. Yaşamınızda bir kere bile olsa, çocuğunuzla birlikte varsa bir bahçeyi düzenleyin küçük bir ağaç dikin ve büyümesini birlikte sağlayın. Evinize bir evcil bir kuş veya bir akvaryum .alın birlikte onları izleyin

Çalışan anne ve babaların da çocuklarına zaman ayırmaları daha da önemlidir. Çünkü hem annenin hem de babanın çalışması, çocuğun da bakıcıya veya kreşe teslim edilmesi söz konusudur. Ancak bunlardan hiçbiri çocuk için anne ve babanın yerini tutmayacaktır. Özellikle küçük çocuklarla anne arasında yaratılış itibariyle özel bir iletişim vardır. Hiç bir sevgi ve ilgi bunun yerini tutamaz. Çalışan anne ve babalar nasıl olsa çocuğumuz emin ellerde, biz onları güvendiğimiz kimselere teslim ettik. Onlar bizi aratmazlar deyip çocukları ihmal etmemelidirler. İşlerinden eve döndüklerinde hemen çocuklarını yanlarına almalı, vakitlerinin çoğunluğunu çocuğa ayırmalıdırlar. Özellikle 0-6 yaşları arasında buna

dikkat etmelidirler. Çocuğun zamanını büyük kısmı anne ve babadan uzak olmasından dolayı çocuğun anne ve babaya olan sevgisi gelişemez ve bu .durum çocuğun ileriki yaşlarında sorun oluşturabilir

Çocuklarımızı Ciddiye Alma

Ciddiye alınmak, kişinin bulunduğu ortamda sözünün dinlenir olması, .fikir ve düşüncelerine değer verilmesi anlamına gelmektedir

Çocuklarımızın henüz her şeyi yeni öğrenme çağında olmaları nedeniyle merak duyguları hayli gelişmiştir. Bu merak duygusu nedeniyle de belki kendilerini hiç ilgilendirmeyen işlere bile burunlarını sokarlar. Anne babanın konuşmalarını dinler, araya girmeye çalışırlar. Kendi başlarına vazifesi olmayan işler yaparlar. Bütün bunların nedeni kendilerinin ciddiye .alınma mesajlarıdır

Dört beş yaşlarında bir kız çocuğu annesinde habersiz mutfağa girip bulaşıkları yıkamaya başlamıştır. Mutfaktan gelen sesleri duyan anne hemen mutfağa fırlar ve çocuğunun halini gördüğünde bağırıp çağırmaya başlar. Sen bulaşıkları temiz yıkayamazsın, tabakları kırarsın, hem suyu da boşa akıtıyorsun der. Çocuk da üzgün bir şekilde mutfaktan çıkmaktan zoruna kalır. Oysa o kendisini annesi gördüğü zaman “Aa benim kızım büyümüş de bulaşık yıkıyor. Tabakları ne de güzel yıkamış. Aferin benim .kızıma” mesajlarının gelip kendinin ciddiye alınmasını düşünüyordu

Anne ve baba çocuğuyla misafirliğe gidiyorlar. Gittikleri evin sahibi misafirlere kolonya döküyor. Doğal olarak herkes ellerini açıyor. Yanlarındaki küçük çocuk da ellerini açıyor. Ev sahibi herkesin ellerine dökerken çocuğun kafasına döküyor. Çocuğun elleri havada kalıyor. Burada çocuk ev sahibine amca bende büyüdüm beni de ciddiye al ve

kolonyayı benim de ellerime dök mesajını vermişti. Oysa ev sahibi “Hayır sen daha küçüksün. Kolonya küçüklerin başlarına dökülür.” mesajını verdi. .Çocuğu ciddiye almadı

Anne ve babalar, çocuklarımızı ciddiye alalım. Onların yaptıklarını görelim. Onlara değer verelim ve onları ciddiye alalım, korkutmayalım. Korkutarak engellemeye çalışmayalım. Çocuklarımızın sorularını cevapsız .bırakmayalım. Çocuğu aptal yerine koymayalım

O anlamaz demeyelim. Çocuklara yalan söylemeyelim. Çocuğa yemeğini yersen seni parka götüreceğim deniyor. Fakat çocuk yemeğini yedikten sonra park unutuluyor. Çocuk, “Hani parka gidecektik” dediğinde “Çocuğum artık geç oldu. Hem şu anda işlerim var başka zaman gideriz.” deniyor. Çocuk da burada kendisinin aptal yerine konulduğunu düşünüyor.Aslında çocuklara gösterilen bir doğru davranış onun daha sonraki birçok davranışına rehber olabilir.Bir yanlış davranışta onun .güvenini sarsabilir

Çocuklarımızın ilerde lakayt olmamalarını gayri ciddi olmamalarını istiyorsak onlara asılsız vaatlerde bulunmayalım, onlara yalan söylemeyi alışkanlık haline getirmeyelim, boş yere onları korkutmayalım. Onları aptal .yerine koymayalım

Anne ve baba olarak çocuklarımızın yanında birbirimizi ciddiye alalım .onlara iyi örnek olalım

Sorularını Cevapsız Bırakmamak

Çocuklar çevrelerinde gördükleri her şeyi merak ederler. Çocuk konuşana kadar bu merak daha çok görme yoluyla ortaya çıkar. Çevresinde gördüğü dikkatini çeken nesnelere bütün tehlikelere rağmen ulaşmaya çalışır. onları

kırar döker. Bu nedenle çocuğun bulunduğu ortamda zararlı eşyaları .bulundurmamaya özen gösteririz

Çocuklar konuşmaya başladığında ise çevresinde merak ettiği şeyler hakkında hem anne babasına hem de çevresindekilere soru sorarlar. Bu .sorular öyle boyutlara varır ki adete çevresindekileri bıktırır

?Örneğin, çocuk saat görür annesine sorar bu ne

.Anne; “saat” der

? Çocuk; anne saat ne yapar

.Anne; “zamanı” gösterir

..... ?Çocuk; neden gösterir

Bu diyalog devam eder gider. Çünkü çocuklar altı yaşına kadar genelde somut düşünürler. Yani nesnelerin kendisiyle ilişki kurabilirler, anlamlarıyla ilişki kuramazlar. Verilen cevapları yorumlayamazlar. Çocuklar soyut düşünmeye başladıklarında yani nesneleri anlamları ile .düşünmeye başladıklarında bu tip soruları azalır ve soruların şekli değişir

Anne ve babaların özellikle 0-6 yaşları döneminde çocukların sorularını geçiştirmemeleri, sordukları her şeye mantıklı cevaplar vermeleri gerekir. Hatta çocukları soru sormaya teşvik etmelidirler. Bunun en kolay yolu da .çocuğun sorularına cevap vermekle olur

Bazı anne ve babalar çocukların soru sormasından rahatsız olurlar. Çocuk soru sorduğunda ya cevaplamazlar ya geçiştirirler yada çocuğu azarlarlar. Bu durum çok yanlıştır. Anne ve baba kendini çocuğun sorularına karşı hazırlamalıdır. Çünkü çocuklar gerçekten boyundan büyük sorular sorabilirler. Bu tip sorular karşısında alınan tavır anne ve babanın bilgi düzeyini de göstermektedir. Sorularına cevap alamayan çocukların öğrenmeleri yavaşlar. Kendilerini geliştiremezler. Nasıl ki araba kullanmaya çalışan birisi deneme yanılma usulü ile birkaç kaza yapmakla araba sürmeyi öğreniyor. Tıpkı çocuklar da onlar gibi bizlere yanlış sorular .sorarak doğru sorular sormasını öğrenecekler

Çocuklarımızı konuşturalım. Onları dinleyelim onların soru sormalarına müsaade edelim. Onlar da kendi kişiliklerini geliştirsinler. Çocuklar çokça

sordukları sorulara karşı aldıkları cevapları zamanla tasnif ederek kendi ilgi .alanlarına yönelik sorular sormaya başlarlar

Onlardan sadece bizim hoşumuza giden sorular sormalarını beklemek onların bize benzemesini sağlamak olur. Onların yeteneklerinin .becerilerinin gelişmesini engeller

Anne ve babalar olarak onların ayrı birer kişilik oldukları bizden farklı olduklarını kendi kişilikleri doğrultusunda gelişmeleri gerektiğini kabul ve teşvik etmeliyiz. Zaten çocuklar yaşları ilerledikçe kendi ilgilerine göre soru sormaya başlar. Örneğin bir çocuk futbolla ilgili soru sorarken başka .bir çocuk da basketbol la ilgili soru sorabilir

Çocukları özellikle cinsellikle ilgili merakları fazladır. Bu konuda da soru sormaya çekinirler. Çünkü aileler çocuklarını bu tür sorulara karşı ya duymazlıktan gelirler ya da "Sus bu tür sorular sormak ayıptır bir daha duymayayım" diyerek çocuğu dinlemezler. Bu tip davranışlar çocuğu daha da meraklandırır ve çocuklar bu tür soruların cevabını farklı yerlerden öğrenmeye çalışır. Farklı yerlerden alınan bilgilerin de doğruluğu tartışılır .olmasından dolayı çocuğun bu yöndeki eğitimi yetersiz kalır

Çocuklarımızın dinle ilgili, Allah'la ilgili dünya ile ilgili açıklamakta zorlanacağımız soruları da olacaktır. Bu tür sorular hakkında anne ve baba daha önceden hazırlıklı olmalı, bilgi sahibi olmalı ve soruları kesinlikle geçiştirmemeli, cevaplamalıdırlar. Bazı anne ve babalar bu tür sorularla karşı karşıya kaldıklarında bunları sormak günahtır. Allah seni yakar, seni taş eder gibi cevaplar vermektedirler. Bu tip cevaplar çocukta dini .değerlere karşı bir soğuma ve önyargı geliştirebilir

Empati

Empati; anne ve babanın kendisini çocuğunun yerine koyarak onun gibi düşünmesidir. Olaylara kendi penceresinden değil de çocuğunun penceresinden bakarak değerlendirmeye çalışmasıdır. Çocuğu can kulağı .ile dinlemesidir

Can kulağı ile dinleme, kendini çocuğun yerine koyarak dinleme, anlamak için dinleme demektir. Ve iletişimin anahtar bir davranışıdır. Arapların bir sözü vardır "**Yürekten çıkan söz yüreğe ulaşır, ağızdan çıkan söz kulakta kalır."** derler. Bizde **"Kulak arkasına atmak"** deyimi söylenenlere hiç önem vermeden dinlemek anlamına gelir. Anne ve babaların kendilerini çocuklarının yerine koymaları onları kendilerine .yaklaştırır. Çocukların anne ve babalarına güvenmelerini sağlar

Anne babalar ise çocuklarının daha çok kendi beklentileri doğrultusunda davranışlarda bulunmalarını isterler. Yani çocuklarının kendileriyle empati kurmalarını isterler. Bu konuda hatta çocuklarını kendilerine acındırmaya çalışırlar. Öğrenci velilerimden çoğu çocuklarına bak oğlum veya kızım bizim durumumuzu biliyorsun, halimizi görüyorsun üç kuruş paraya akşama kadar çalışıyoruz. Onun bunun tafrasını çekiyoruz. Sen kendini bizim yerimize koy ve hayatın ne kadar zor olduğunu gör. Sen de bu zorluklara katlanma, derslerine çalış da adam ol, gibi veya buna benzer öğütler verdiklerini çok duymuşumdur. Aslında bu tip konuşmalar çocukların hoşuna hiç gitmemektedir. Aksine bazı çocuklar içlerinden siz ne olduysanız biz de öyle oluruz diye düşünmektedirler. Çocuklarımızla bu şekilde iletişim kurmaya çalışmadan ziyade biz o çocuğun yaşında olsaydık bugünkü teknolojik araçlarla (televizyon, bilgisayar, atari, vcd, dvd, iternet kafeler, spor gazeteleri, çeşitli otomatik oyuncaklar vs.) karşı karşıya bulunsaydık nasıl davranırdık. Çocuklarımız da bizim anne ve babamız .olmuş olsaydı bizi nasıl karşılarlardı diye düşünmemiz gerekirdi

Görev yaptığım okulun birinde bir sınıf öğretmen odama geldi. "Hocam sizle bir sorunumu paylaşmak istiyorum. Üniversiteye hazırlanan bir oğlum var kendinin çalışmasına ve bizim de çabamıza rağmen üniversiteyi kazanamadı. Şu anda evde kendisi hazırlanıyor. Dershaneye gitmek

istemedi. Fakat evde babasıyla anlaşamıyor. Her gün tartışıyorlar. Ben de ne yapacağımı şaşırdım. Zaten sağlığım da iyi değil, oğlum için ne yapabiliriz?" dedi. Hocamızla biraz konuştuğumuzda babanın otoriter bir yapıya sahip olduğunu hep çocuğunu suçladığını, ama çocuğun o andaki psikolojisini anlamaya çalışmadığını, sorunun daha çok harçlık konusunda çıktığını anladım. Baba çocuğa günlük 1.5 YTL harçlık veriyor. Çocuk arkadaşları ile kahvehaneye gidiyo, sigara içiyor. Bu harcamaları topladığımız zaman 1.5 YTL yi geçiyor. Tabi çocuk arkadaşlarının yanında mahcup oluyor. Annesine günlük harçlık verme yerine günlük verilen harçlıkların toplamını aylık olarak verin ve bunu çocuğa izah edin. bu senin aylık harçlığın, harcamanı ona göre yaparsın deyin. Babasına da bu durumu anlatın dedim. Aile dediklerimi aynen uyguladı. Çocukla hiç bir sorunları kalmadı. O yıl çocuğun ÖSS sınavında eğitim fakültesi öğretmenlik bölümünü kazandığına gerçekten inanamadıklarını defalarca sonucu .yeniden kontrol ettiklerini söylediler

Bu örnekte baba olayları hep kendi gözüyle değerlendiriyor. Çocuğun seviyesine inemiyor. Onun yerinde kendim olsam nasıl davranırdım diyemiyor. Bu nedenle çocukla anlaşamıyor. Oysa çocuk zaten yıllarca sınavı kazanamamış onun ezikliğini yaşıyor. Dershaneye bile ailesi göndermek istediği halde gitmek istemiyor. Belki suçlanmaktan korkuyor .belki de dershaneye gitmezsem harçlığım artar diye düşünüyor

Empati çocuğun duygularını paylaşma, sorunlarına ortak olma onun sorularına yine onun diliyle cevap vermedir. Çocuk yolda koşarken düşüp ağlamaya başladığında oğlum gözünün önüne baksana, adam gibi yürüsene, yürümesini ve koşmasını bile bilmiyorsun, veya erkek adam ağlamaz, ağlanacak ne var şimdi, birazdan geçer deme yerine oğlum, demek ellerini ve dizlerini hızlı çarptın ve şu anda her ikisi de çok acıyor. Nasıl yardımcı olabilirim? Seni çok iyi anlıyorum dediğimizde çocukla empati kurmuş .oluruz

Çocuk da bizim kendisiyle acısını paylaştığımızı görür ve rahatlar. Yani bizden destek ve güç alır. Aksi halde çocuğu suçladığımızda veya çocuğun .acısını paylaşmadığımızda çocuk kendisini yalnız hissedecektir

Ankara Kızılay'da işten eve dönerken zafer çarşısının önündeki kaldırımlar da önümde iki bayan yürüyor. Bir tanesinin yanında çocuğu var. Çocuk dört beş yaşlarında annesi elinden tutmuş birlikte yürüyorlar. Bayanlar, gayet ağır adımlarla yürüyerek muhabbet ediyorlar. Kaldırımlarda oldukça kalabalık. Çocuk sürekli ağlıyor. Anne arada bir "Sussana çocuğum diyor" Biraz bu şekilde yürüdükten sonra tabi çocuk ağlamaya devam ediyor. Anne "Yeter artık salak çocuk şurada arkadaşımla biraz yürüyelim dedik sen bizi rezil ettin" deyiverdi. Ben o anda kendimi çocuğun yerine koydum. Kaldırımlar tıklım tıklım, boyum elli atmış santimetre, etrafta insanların ayaklarından başka hiçbir şey göremiyorum. O zaman ben de o çocuktan farklı davranamazdım. Kendi kendime ne .şanssız çocuk diye düşünmek durumunda kaldım

Anne babalar çocuk yeni konuşmaya veya yürümeye başladığında onun hareketlerini veya çıkardığı sözcükleri hoşlarına gittiği için tekrar ederler bu durum aynı zamanda çocukların hoşuna gider ve o davranışları daha sık yapmaya başlarlar. Aynı anne ve babalar bu anlayışı çocuğun yaşı biraz büyüyünce çocuklar şımarır diye göstermiyorlar. Bu nedenle de çocuklar sorunlarını aileleriyle paylaşmıyorlar. Bugünkü çocukların ve gençlerin çoğunluğu da anne ve babalarının kendilerini anlamadıklarından veya .anlayamadıklarında yakınıyorlar

;Anne ve babalar

Çocuklarınızı olduğu gibi kabul ediniz,olmalarını istediğiniz gibi değil, - onların doldurulacak birer kova olmadığını, yakılacak ışıklar olmadığını .unutmayınız

Çocuğunuz size benzemek için çok zaman harcayacaktır. Siz de ona - .benzemek için biraz zaman harcayabilirsiniz

Çocuğunuzdan, sizin yapmaktan hoşlanmadığınız bir şeyi yapmasını - .istemeyin

Çocuğa Model Olma

Çocuklarda dokuz on yaşına kadar öğrenme daha çok somut bilgilere dayanır. Yani daha çok görerek veya yaparak öğrenirler. Çocuklar ilk öğrenme aşamasında çevrelerinde gördüklerini taklit etmeye başlarlar. Bu dönemde anne ve babaların özellikle çocukların yanında davranışlarına dikkat etmeleri gerekmektedir. Çocukların yanında daha çok onda görmek istedikleri davranışları sergilemeli. Onda görmek istemedikleri davranışları yapmamalıdırlar. Özellikle okul öncesi dönemde çocuklar anne ve babalarının bütün davranışlarını örnek alırlar. Anne ve babalar çocuklara herhangi bir şeyi öğretmek isterken daha çok anlatma yolunu seçiyorlar. Aslında bu biraz kolaya kaçmadır. Çünkü anlatmanın faydası azdır. Bunun yerine çocuğa yaşatarak öğretmek gerekir. Bir çocuğa hayvan sevgisini öğretmek istiyorsak örneğin kuzuların olduğu bir ortama götürüp orda anlatmaya çalışmalıyız. Ünlü düşünür J.J.Rousseau; “Çocuğunuza hiçbir şekilde sözle ders vermeyiniz. O ancak derslerin tecrübelerini almalıdır. Ona hiçbir türde ceza uygulamayınız. Çünkü o, kabahatin ne olduğunu bilmez. Ona asla af dilettirmeyiniz, çünkü sizi incitmesini de bilmez”. Rousseau bu cümlede çocuğa bilgiyi soyut düzeyde verme yerine, .yaşatarak ona model olarak öğretmenin önemine değinmektedir

Çocukların televizyon izlemesini istemiyorsanız onların yanın da .sizlerin de televizyon izlememeniz gerekir

Onların yalan söylemelerini istemiyorsanız onların yanında yalan .söylemememiz gerekir

Kardeşim sekiz yaşındayken bir gün birlikte nüfus müdürlüğüne gitmiştik. Orada 3207 sayılı kanuna göre bu iş yerinde sigara içmek yasaktır yazıyordu ama İçerde sigara dumanından memurları zor seçiyorduk. Kardeşim bana “Ağabey bu yazıyı buraya niye

asmışlar” diye sordu ben ise cevaplamakta zorlandım. Çünkü oradaki insanlar kardeşim için iyi bir model oluşturmuyordu. Aynen bunun gibi bazı anne ve babalar da kendileri sigara içmesine .rağmen çocuklarına sigara içmemesi konusunda baskı yapıyorlar

Ailelerimiz çocuğa sokakta arkadaşlarıyla kavga etmesinden .dolayı kızarken biraz sonra kendileri tartışmaya başlıyorlar

Çocuğunuza iyi bir örnek ve iyi bir model olur, iyi şeyler verirseniz, size aynısını geri verecektir. Doğru, dürüst olmasını .istiyorsanız, siz de yalan söylemeyin

Aileler, çocuklara iyi model olamadığı takdirde, çocuklar aile dışından kendilerine değer veren veya davranışlarını beğendiği başka insanları kendisine model olarak seçecektir. Fakat seçtiği bu kimsenin davranışlarının onun için doğru olup olmadığı .tartışılacaktır

Örneğin günümüzde özellikle tele vole dizileri, gelin kaynana .dizileri çocuklarımıza hiç iyi model olmamaktadır

Anne ve baba çocuklarının birbirlerini sevmelerini kavga etmemelerini istiyorlarsa, çocuklarının yanlarında asla kavga etmemeli birbirlerine olan sevgilerini açıktan göstermelidirler. Kendi köyümde yeni evlenen çiftlerin birbirlerine karşı olan davranışlarını izlediğimde eşlerden her ikisinin anne ve babalarının birbirlerine karşı olan tutum ve davranışlarını birbirlerine yansıttıklarını gözlemledim. Örneğin, erkek hep emredici kadın hep itaat edici rolündedir. Bu durumu çocukların evcilik oynamalarında da basit bir şekilde gözlemleyebiliriz. Erkek çocuklar babayı kız .çocuklar da anneyi taklit ederler

Ödüllendirme

Çocuklarımızın yaptığı olumlu davranışları ve başarılarını fark etmeli ve bu davranışları ödüllendirerek onları teşvik etmeliyiz. Yaptıkları güzel davranışları övmeliyiz. Çocuklar öğrenme aşamasında gösterdikleri davranışların doğru veya yanlış olduğunu kendilerine gösterilen olumlu mesajlarla öğrenirler. Eğer yapılan bir davranışın sonucunda çocuğa aferin, çok güzel olmuş, harika gibi övücü sözler söylenirse çocuk o davranışın çevresindekiler tarafından beğenildiğini anlayacak ve onu tekrar etmeye .çalışacaktır

Anne babaların çocukları davranışlarından dolayı ödüllendirmek için illaki maddi bir ödül olması zorunluluğu olmamalı. Onları yukarda bahsettiğimiz güzel sözlerle ödüllendirebileceği gibi onların daha çok hoşuna giden bir şeyle, bir öpücükle de ödüllendirebilirler. Bir gülümsemenin hiçbir maliyeti yoktur ama kazandıracağı çok kalp vardır. Maddi ödüller zamanla değerini kaybedebilir. Ancak anne ve babanın çocuğuna vereceği bir öpücük .hiçbir zaman değerini kaybetmez

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yapılan bir araştırma, anne ve babaların, sevgilerini çocuklarına yeteri kadar yansıtmadığını .gösteriyor

Araştırmacı, bölgedeki 800 ilköğretim öğrencisi ile görüşüp, "Anne ve babanız sizi ne sıklıkla öper?" diye soruyor. Ortaya çıkan sonuç ilginç. Çocukların yüzde 30'u anne ve baba tarafından öpülmenin nasıl bir duygu olduğunu hiç bilmiyor. Yüzde 70'i ise "Anne-babamız bizi sadece bayramlarda öpüyor." cevabını veriyor. Az sayıda çocuk da karnelerinin iyi .olduğu zamanlarda anne babanın sıcak sevgisini hissettiklerini belirtiyor

Araştırmacı, anketin sonucunu "Aileler çocuğa nasıl davranacağını bilmiyor. Baba çocuğunu öptüğü zaman ayıp bir şey yapmış gibi hissediyor. Halbuki çocuk, okula giderken öpüldüğün de olumlu davranış sergileyecek ve başarısı daha da artacaktır." şeklinde değerlendiriyor.. İlköğretim öğrencisi "Derslerim oldukça iyi. Buna rağmen anne ve

babamın beni yeteri kadar takdir ettiklerini söyleyemem. Babaannem ve .büyükbabam beni anne ve babamdan daha çok öpüyor.” diyor

Araştırmacının yaptığı ankete göre, bayramlarda ve özel günlerde çocukların öpülme oranları anne ve babaya göre değişiyor. Bayramlarda bazı annelerin çocuklarını öpme oranı yüzde 70 iken bazılarının öpme .oranı yüzde 30’u bile geçmiyor

Babalarda ise durum daha da vahim. Babaların sadece yüzde 40’ı çocuklarını bayramlarda ve özel günlerde öpüyor. Yüzde 60’ı ise çocuğunu hiç öpmemiş. Karne günlerinde çocuğunun dersleri iyiyse yine ailelerin yüzde 40’ı çocuğunu öperken yüzde 60’ı bunu bile çocuğuna çok görmüş. Çocuğun öpülme oranları ailenin kalabalık olup olmamasına göre de .değişiyor

Araştırmacı, “En büyük sıkıntımız, çocuğa nasıl davranacağımızı bilmememizdir. Çocuğa ne zaman dur diyeceğiz, çocuğu ne zaman destekleyeceğiz, onun ne zaman sırtını sıvazlayacağız, bunu bilmeliyiz.” diyor. Yaptıkları ankette ailelerin yüzde 70’inin çocuklarını yılda sadece iki defa bayramlarda öptüğünü, yüzde 30’unun ise hiç öpmediğini gördüklerini kaydeden araştırmacı, bu durumun geleneksel kültürden kaynaklandığını söylüyor. Araştırmacı, “Yani aile çocuğunu öptüğü zaman kendini ayıp bir şey yapmış gibi hissediyor. Halbuki çocuk, okula giderken öpüldüğün de o gün okulda kendine olan güveninin arttığını hissedecektir. Olumlu davranışlar sergileyecektir. Çocuğun okuldaki başarısında bu çok .önemlidir.” diyor

Küçükken beni kim tutsa o öperdi. Daha sonra büyüdüm ve şimdi“ annem ve babam da dahil olmak üzere beni kimse öpmüyor. Okulda takdirlik bir öğrenciyim, derslerim sürekli iyi ama buna rağmen anne ve babamın beni yeteri kadar takdir ettiklerini söyleyemem. Babaannemin ve büyükbabamın beni öpmesi için sürekli ellerini öpüyorum. Onlar beni anne ve babamdan daha çok öpüyor. Ama ben anne ve babamın da beni her zaman öpmesini istiyorum

Bu araştırmada çocuklarımızın sevgiye, ilgiye, övülmeye olan ihtiyaçlarını ve kendilerine ne kadar değer verilmesini istediklerine şahit

.oluyoruz

Çocuklarımız haklı başarılarından dolayı mutlaka övülmek isterler. Bu nedenle çocuklarınızı övün. Çocuk taktir almıştır anne ve baba çok mutludur. Ama çocuk şımarır diye bunu çocuğa hissettirmezler. Aslında başkalarına da çocuğu öve öve bitiremezler. Hatta başarının da .kendilerinden kaynaklandığını söylerler

Hiçbir çocuk övülmekten sıkılmaz veya şımarmaz. Tersine çocuğun .kendine olan güveni artar. Çocuklar övülmekten hoşlanırlar

.Ödülü mutlaka yerinde ve zamanında vermeliyiz

Küçük oğlumun sabahları kalkınca elini yüzünü yıkamada sorunu vardı. Her sabah evde annesi ile bir savaş başlardı. Annesi “Çabuk yüzünü yıka, pijamalarını çıkar, kahvaltıyı ondan sonra yapacaksın” derdi. Bizim oğlan da inat ederdi. Ben karışmadığım zaman genelde bizim çocuk galip gelir. Bu sefer annesi çözümü bana şikayet etmede bulurdu. Ben ise çocuğa hiç emrivaki yapmaz onunla iletişime geçer ona yakınlaşmaya çalışırdım. “Benim oğlum elini yüzünü yıkamadan sofraya oturmaz” derdim. Bir de bakmışım ki el yüz yıkanmış elbiseler de değişmiş. Hemen hanıma koşar “Bak hanım oğlum dediklerinin hepsini yaptı teşekkür etmeyecek misin” derdim. Annesi ve ben yanağına bir öpücük kondurduğumuzda hem annesi .hem de oğlum zevkten dört köşe olur. Ben de evdeki savaştan kurtulurdum

Bazı anne ve babalar çocuklara sözlü ödüllerden ziyade daha çok maddi içerikli ödüller vermeye çalışırlar. Bu durum anne ve babalar için aslında bir kolaya kaçmadır. Sevginin ve ilginin gücünü keşfedememiş anne ve babalar daha çok bu yola başvururlar. Ancak maddi ödüller çocuk için geçici ödüllerdir. Çoğu zaman bu ödüller pazarlık meselesi yapılarak verilmek istenir. Örneğin karnende zayıf getirmezsen sana bisiklet alacağım gibi. Ancak çocuk o ödüle ulaştığında o ödülün değeri kalmaz. Çünkü çocuk zayıf getirmemek için mi çalıştı, yoksa çok sevdiği ve sahip olmak istediği bisikleti almak için mi çalıştı onu ayırmak zordur. Başka bir seferinde çocuğa farklı bir ödül pazarlık meselesi yapmak gerekir. Yani .çocuk kendisine vaat edilen ödülü bir hak gibi algılamamalı

Maddi ödüller çocuğa teklif edildiğinde anne ve babanın asıl amacı çocukta o davranışı kalıcı hale getirmek için çocukla birlikte çalışması gerekir. Çocuk istenilen hedefe ulaşamadığı zaman bu sefer maddi .ödüllerin de önemi kalmaz

Çocuklara bir maddi ödül söz verilmişse ve çocuk istenilen davranışı göstermişse söz verilen ödülün mutlaka verilmesi gerekir. Aksi taktirde çocuk kendini kandırılmış hisseder özgüveni zedelenir, bir daha istenilen .davranışı yapmaz

Çocuğu ödüllendirmek, onun gösterdiği çabaya saygı duymaktır. Kendisine saygı duyulan çocuğun özgüveni gelişecek ve davranışlarında .daha cesaretli olacaktır

Çocuklarımız, kendilerine söylenmeden yararlı bir iş yapmışlarsa, .mutlaka onlara teşekkür etmeliyiz

Anne ve babalar çocuklarımızdan sürekli olumlu davranışlar bekliyorsak .onlarda her gün mutlaka övgüye değer bir şeyler bulmamız gerekir

Çocuklarımızı eğer ödüllendireceksek mutlaka onların da fikrini almalıyız. Verilecek ödül bizim istediğimiz bir ödül olmamalı, onların ilgisini çekecek aynı zamanda bir ihtiyacını karşılayacak bir ödül olmalıdır. Ödül düşünülürken ödülün maddi boyutu da düşünülmeli. Yani aileyi .ekonomik olarak bir yükün altına da sokmamalıdır

Aile Toplantıları Yapma

Aile, toplumsal kurumlar içinde en önemli ve en temel kurumu oluşturmaktadır. Toplumun temel taşı ailedir. Ünlü filozof Aristo **“aile olmadan devlet de olmaz”** demektedir. Yani devletin varlığını ve

devamını ailede görmektedir. Bu nedenle aileyi yönetmek de devleti yönetmek gibidir. Anne ve babalara bu açıdan önemli görevler düşmektedir. Belirli aralıklarla tüm aile fertlerinin de katıldığı aile toplantıları düzenlemelidirler. Bu toplantılara büyük küçük tüm çocuklar katılmalıdır. Aile içerisinde alınan kararlar bu toplantılarda tüm aile .fertlerinin katılımıyla alınmalıdır

Toplantı yapılmadan önce tarihi ve saati belirlenmeli, aile fertlerinden istek ve arzuları olanlar bu toplantılara ona göre hazırlık yapmalıdır. Bu toplantılar sayesinde aile içinde tüm fertlerin görüş ve önerilerine değer verilmiş olur. Ailede alınan karar sadece anne ve babanı emir ve komutasıyla değil de demokratik olarak alındığı için aile fertleri de bu durumdan mutluluk duyarlar.Yani eve bir koltuk takımı alınacaksa modeline veya rengine sadece anne ve abanın karar vermesi yerine çocuklar da buna dahil edilmelidir. Çünkü çocuklar da o ortamda yaşıyorlar .alınacak eşyayı onlar da aileleriyle birlikte kullanıyorlar

Aile çocuklarını gelir ve giderinden haberdar etmeli aile toplantısında ekonomik planlamasını da yapmalıdır. Ailenin gelir ve giderinden haberdar olan ve bu konuda görüşleri alınan çocuklar .da lüzumsuz isteklerde bulunmayacaklardır

Aile toplantılarında ailenin daha sağlıklı işleyebilmesi için iyi bir planlama yapılmalı her aile ferdi bu planın kendisini ilgilendiren kısmına tam uymaya çalışmalıdır. Yani çocuklar için ders programı, evde televizyon izleme saatleri, akraba ziyaretleri, alışverişe çıkma, tatil günleri neler yapılacağı gibi her türlü aileyi ilgilendiren kararlar bu toplantıda alınmalıdır. Bu kararların uygulanmasında da .aile fertlerine sorumluluklar verilmelidir

Aile toplantıları ara vermeden sürekli yapılmalıdır. Gün olarak da aile fertlerinin uygun gördüğü aralıklarda (haftada bir veya on beş

günde bir olabilir) mutlaka yapılmalı ve tüm aile fertlerinin .mümkün olduğunca katılması sağlanmalıdır

Aybaşında maaşımı aldım. O gün akşam evde aile toplantısı yapmaya başladık. O ay içerisindeki harcamalarımızı hep birlikte yapıyorduk. Önümüzde Kurban Bayramı olması nedeniyle kurban almıştık. Fakat önceki aydan olan kanepe taksitleri, ev kirası falan derken paramız eksik çıkıyordu. Önceki ay da büyük çocuğum burs almıştı. Servis parasını bursundan vermişti. Aybaşında da ben ona ödeyecektim. Bu nedenle maaşı alır almaz maşımdan kırk milyon lirayı daha önce ona vermiştim. Fakat hesap yaptığımızda paramın eksik çıktığını gördü ve kırk milyon lirayı tekrar almak istememe rağmen geri iade etti. Çocuğumun bu davranışını ailede kararları .alırken onu da kararlara ortak etmeme bağlıyorum

Oysa bazı aileler çocuklara evde ne olup bittiğini “Aman çocuk duymasın duyarsa üzülür” diye söylemezler. Çocuklar da ailenin içinde bulunduğu sıkıntıları bilmediklerinden dolayı bazı isteklerinde ısrar ederler. Aileler de o an o isteği yerine getiremediği için çocukla aile arasındaki iletişim zedelenir. Çocuk aileye karşı isyan etmeye başlar. “Eve eşya alırken para buluyorsunuz da bana gelince para yok diyorsunuz” diye aileyi suçlar veya “Ağabeyime alıyorsunuz da bana almıyorsunuz” diye .ağabeyini kıskanmaya başlar

Çocuklara alınacak ihtiyaçlara aile toplantılarında karar verilirse çocuklar o zaman birbirlerine karşı anlayışlı olur. Anne ve .babalarının kendilerine adil davrandıklarını düşünürler

Aile toplantısının yapılacağı gün anne özel yemekler yaparak baba da sürpriz hediyeler alarak toplantıyı cazip hale getirebilir. .Toplantılar çocuğun iple çektiği günler olmalıdır

;Aile toplantılarında

.Aile olarak çocuklara karşılıklı konuşmayı ve anlaşmayı teşvik edin -

.Toplantıda herkes mutlaka görüş belirtmelidir -

Toplantıda söylediği görüşlerden dolayı aile üyeleri azarlanmamalı, - .dalga geçilmemeli görüşlere değer verilmelidir

Toplantıda alınan kararlar yazılmalı ve karar altına alınmalıdır. Bir - .dahaki toplantıda gözden geçirilmelidir

;Aile toplantıları sayesinde

Çocuklar kendine değer verildiğini anlarlar ve kendine ve ailesine olan - .güvenleri artar

Çocuklar başka insanlarla iletişim kurmada zorlanmazlar. Kendilerini - .daha iyi ifade etmeyi öğrenirler

Çocuklar, başkalarının haklarına saygılı olmayı ve demokratik - .davranmayı öğrenirler

Çocuklara öğretilmek istenen davranışlar bu toplantılar sayesinde daha - .kolay öğretilmiş olur

.Çocuklar da ileriki yaşlarında kuracakları aile hayatında zorlanmazlar -

Aile toplantıları sayesinde çocuğa bir şeyler öğrettiğimiz gibi ondan da - .bir şeyler öğrenmeye çalışırız

Günlerden bir gün hali vakti yerinde olan yani zengin bir baba .ailesini ve oğlunu köyüne götürdü

Bu yolculuğun tek amacı vardı, insanların ne kadar fakir .olabileceklerini oğluna göstermek

.Çok fakir bir ailenin çiftliğinde bir gece ve gün geçirdiler

Yolculuktan döndüklerinde baba oğluna sordu, “insanların ne ”?kadar fakir olabildiklerini gördün mü

”!Evet“

”?Ne öğrendin peki“

,Oğlu yanıt verdi

Şunu gördüm: bizim evde bir köpeğimiz var, onlarınsa dört.“ Bizim bahçenin ortasına kadar uzanan bir havuzumuz var, onlarınsa sonu olmayan bir dereleri. Bizim bahçemizde ithal lambalar var, onlarınsa yıldızları. Bizim görüş alanımız ön avluya kadar, onlarsa ”.bütün bir ufku görüyorlar

.Oğlu sözünü bitirdiğinde babası söyleyecek bir şey bulamadı

,Oğlu ekledi

”!Teşekkürler, baba, ne kadar fakir olduğumuzu gösterdiğin için“

Arkadaş İlişkileri

İnsan sosyal bir varlıktır. Sosyal varlık olma da insanların bir arada yaşamasını, birbirlerini desteklemesini, birbirleriyle paylaşım içinde olmasını gerektirir. Çocuk eğitiminin aileden sonra en önemli unsurunu çocuğun arkadaş çevresi oluşturmaktadır. Atalarımız, arkadaşlığın önemini şu güzel sözle ifade etmişlerdir.”**Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.”** Evet çocuğun arkadaş çevresi o kadar önemli ki .çocuğun kişiliği bile ona bağlı olarak gelişiyor

Çocuklar küçük yaşlardan itibaren akraba çocuklarıyla, eve gelen misafir çocuklarıyla komşu çocuklarıyla birlikte oynamaya, oyuncaklarını paylaşmaya başlarlar. Bu oyun oynama ve birlikteliklerinde, birbirlerinden farkında olmadan çok şeyler öğrenirler. Çocuklar oyuncaklarını kıskanıyorsa aile ona göre tedbirini erkenden almış olur. Oyuncağını .paylaşıyorsa paylaşım duygusu pekişmiş olur

Çocuklarım 3-4 yaşları civarındayken misafirliğe gitmek istediğimizde bana “Baba misafirliğe gideceğimiz amcaların çocukları var mı?” diye mutlaka sorarlardı. Eğer çocukları yoksa gitmek istemezlerdi. Yani çocuklar da kendi dillerinden anlayan anlaşabilecekleri kişileri kendilerince .arıyorlar

Çocuklar biraz daha büyüyüp sokağa çıktıkları okula başladıkları zaman etkileşimde bulundukları kişi sayısı artacaktır. Anne ve babaya asıl görev burada düşmektedir. Çünkü henüz daha sokakla yeni tanışmış çocuk kimlerle arkadaşlık edip etmeyeceğini bilemez. Anne ve baba çocuğa burada kimlerle arkadaşlık edeceğini anlatmalıdır. Çocuğun arkadaşlık

kurduğu kimseleri de yakından tanımaya çalışmalıdır. Gerekirse çocuğunun, arkadaşlarını eve davet etmesini sağlayarak onların kim olduğunu tanımaya çalışır. Gerekse çocuğunun arkadaşlarını eve çağırmakla çocuğuna değer verdiğini gösterirsiniz.. Çocuğunuzun arkadaşlarını kendi arkadaşlarınız gibi sıcak ve sevecen karşılayıp onlara .iltifatta bulunmalısınız

Bazı aileler çocukların sokakta kötü şeyler öğrendiğini düşünerek çocuğu evden dışarı çıkarmazlar. Çocukları bu şekilde düşünerek sokağa çıkarmamak doğru değildir. Çünkü çocuklar birbirleriyle etkileşimde bulundukları sürece birbirlerini daha iyi anlarlar. Arkadaş çevresinden uzak kalan çocuklar okula başladıklarında arkadaşlık kurmada zorlanırlar. İçe kapanırlar, konuşmazlar. Yani sokakta birlikte olamadığı çocuklarla mahalledeki okulda birlikte olacaktır. Bu nedenle çocuklarımızın kontrollü bir şekilde sokağa çıkmalarına arkadaşlarıyla oyun oynamalarına müsaade .edebiliriz

Özellikle ailede tek çocuğun olması nedeniyle anne ve baba çocuğu aşırı koruyup kollamaktadır. Çocuğu evden dışarıya çıkarmamaktadır. Bu tip çocuklar aileye aşırı bağımlı olmaları nedeniyle okula başladıklarında kiminle nasıl ilişki kuracaklarını bilemeyecek okul ortamı ona yabancı .gelecek ve okula gitmek istemeyecektir

Çocukların ileriki yaşlarda arkadaşlık yapacağı kişiler artık iyice belirginleşmiştir. Anne ve babanın asıl bu dönemde çocuklarının kimlerle arkadaşlık ettiğini öğrenmesi gerekir. Çünkü çocuklar artık kendilerini aileden bağımsız hissetme duygusu içerisine girerler. Okuldan kaçarlar. Oyun salonlarına giderler. Sigara içmeye başlarlar. Çete grupları oluştururlar. Hatta uyuşturucu tuzaklarına düşebilirler. Anne ve babaların ben çocuğuma güveniyorum. Benim çocuğum kötü kimselerle arkadaşlık yapmaz demesi çözüm olmaz. Çünkü gençler kararlarını kolay değiştirebilirler. Yani çocukları bu dönemde kontrol etmek gerekir. Çünkü .kontrol, güvene mani değildir

Bu dönemde özellikle ailesi tarafından fazla baskıya maruz kalan çocuklar aileden kaçamak yaparak zararlı kimselerle arkadaşlık yaparlar. Bazı çete grupları gençlere beklediği ilgiyi gösterir. Çocuğa değer verir. Bu .durum çocuğun hoşuna gider ve o çete grubuna katılır

Anne ve babaların özellikle genç yetişkinlik döneminde çocuklarına baskı yapmamaları, onları daha çok sevdiklerini belli etmeleri, değer vermeleri .gerekir ki çocuk sevgiyi ve ilgiyi başka yerde aramasın

Çocuklar arkadaşlarının yanında ailelerine göre daha rahat davranabilirler. Birbirleriyle şakalaşırlar, oyunlar oynarlar. Bu sırada birbirleriyle tartışırlar, birbirlerine tahammül etmeyi birbirlerine karşı nasıl .davranılması gerektiğini öğrenirler. Sırlarını paylaşırlar

Anne ve babalar çocuklarınızın arkadaşlarını, kendi arkadaşlarınız gibi .sıcak karşılamalısınız

Çocuğunuzun arkadaşlarına ilgi göstermek,ona ilgi göstermekle .eşdeğerdir

Çocuklarınızın samimi bir arkadaşa olan ihtiyacı onun diğer yeme içme .gibi ihtiyaçlarından ehemmiyetsiz ve geri değildir

Davranışlarındaki Tutarsızlıklar

Anne ve babalar çocuklarının davranışlarının mükemmel ve herkes tarafından beğenilen davranışlar olmasını isterler. Çocukların davranışları mükemmel olunca da bu davranışlarından kendilerine pay çıkarırlar. Yani bu davranışları kendilerinin öğrettiğini söylerler. Bu durum son derece doğrudur. Çünkü çocuklar anne ve babalarından ne gördülerse onu öğrenirler. Ancak çocuklarda bazen de beklenmeyen davranışlar olur

Anne babanın çocuğun yanında birbirlerini eleştirmeleri, birinin olumlu yaklaşımına diğerinin olumsuz tutumu veya anne ya da babadan herhangi birisinin devamlı çocuğun tarafını tutuyor olması, çocuğu koruyup kollaması çok sıklıkla rastladığımız eğitim yanlışları içerisinde yer .almaktadır

Anne ve babalar unutulmamalıdır ki çocuklar en başta da söylediğimiz gibi çok iyi gözlemcidirler. En iyi gözlemledikleri kişilerse anne ve babadır. Bu gözlemleri sonucunda çocuk anne ve baba arasındaki tutarsızlığı nasıl kullanabileceğini, onlardan nasıl yararlanabileceğini çok .çabuk öğrenir

Anne ve babalar tarafından çocuklara verilen sözler de yerine getirilmelidir. Aksi halde çocuklara söz verilir yerine getirilmezse .çocuklarda zamanla aileye karşı güven sarsılabilir

Baba, bir haftanın yorgunluğundan sonra, pazar sabahı kalktığında keyifle eline gazetesini aldı ve bütün gün miskinlik yapıp evde oturacağını hayal ediyordu. Tam bunları düşünürken oğlu koşarak .geldi ve parka ne zaman gideceklerini sordu

Baba, oğluna söz vermişti; bu hafta sonu parka götürecekti onu ama hiç dışarıya çıkmak istemediğinden bir bahane uydurması .gerekiyordu

Sonra gazetenin promosyon olarak dağıttığı dünya haritası gözüne .ilişti

:Önce dünya haritasını küçük parçalara ayırdı ve oğluna uzattı

.Eğer bu haritayı düzeltebilirsen seni parka götüreceğim! dedi

:Sonra düşündü

Oh be, kurtuldum! En iyi coğrafya profesörünü bile getirsen bu !haritayı akşama kadar düzeltemez

Aradan on dakika geçtikten sonra oğlu babasının yanına koşarak :geldi

Babacığım, haritayı düzelttim. Artık parka gidebiliriz! dedi. Adam önce inanamadı ve görmek istedi. Gördüğünde de hayretler

içindeydi ve oğluna bunu nasıl yaptığını sordu. Çocuk şu ibretlik :açıklamayı yaptı

Bana verdiğin haritanın arkasında bir insan resmi vardı. İnsanı !düzelttiğim zaman dünya kendiliğinden düzelmişti

Anne ve abalar çocukların büyüme süreçlerinde onların yanında olur olmaz davranışlarda bulunmaktan çekinmezler. Canım ne olacak daha ne olsa çocuk onun aklı her şeye ermez diye düşünürler. Oysa çocuklar onlar gibi düşünmezler gizli kamera gibi onlardan duyduklarını ve gördüklerini .aynen kaydederler ve zamanı gelince vizyona koyarlar

;Bu nedenle anne ve babalar olarak

Çocuklarımıza bir söz vermişsek mutlaka yerine getirelim -

Onların yanında tartışmamaya özen gösterelim birimizin ak dediğine - .diğerimiz kara demeyelim

Anne veya babadan birisi çocuğa kızdığı zaman diğeri o anda çocuk - .haklı dahi olsa onun yanında taraf olmamalı

Anne ve baba kardeşler arasında ayrım yapmamalı. Adaletli davranmalı. - Yani bir kardeşe daha fazla özgürlük alanı tanımlama diğerine kısıtlama .getirme gibi. Özellikle kız çocukları bu tür uygulamalarla karşılaşırlar

Çocuklarda Karşılaşılan Sorunlar

Sorumluluk Duygusu

Son yıllarda nüfusun büyük kısmının şehirlerde yaşaması ve işsizlik sorununun olması nedeni ile ailelerin hemen hemen hepsi çocuklarını üniversitede okutma hedefi içindeler. Çocuklara daha ilkokula gitmeden kendi istek ve beklentilerini empoze etmeye çalışırlar. Onların büyüyünce ne olacağını sorarlar. Onlardan alacakları cevaplara göre de mutlu olurlar veya üzülürler. Çocukları ilkokula da bu sevda ile gönderirler. Çocuklardan bekledikleri tek şey anne ve babanın bu isteklerini yerine getirmeleridir. Çocuklar on sekiz yaşına gelene kadar bu beklenti devam eder. Bu zamana kadar çocuklar her şeyi hazır bulurlar. Anne ve baba çocuklara yeter ki siz okuyun başka bir şey düşünmeyin diyerek onları hayattan adeta soyutlarlar. Bu dönemden sonra çocuklar anne ve babanın isteğini yerine getirse iyi bir üniversite kazansa veya yerine getiremeyip üniversite kazanamasa da her iki durumda da çocuklar artık bu yaştan sonra sosyal hayatın içine girecekler ve kendi kararlarını kendileri vermeleri gerekecektir. Ancak liseyi bitirene

kadar her şeyi hazır bulan çocuklar sosyal hayatta bir sürü sorunla karşılaşacaklardır. Bunun nedeni de çocuklara daha çocukluğunun ilk yıllarından itibaren sorumluluk duygusunu anne ve babanın .öğretmemesinden kaynaklanmaktadır

Sorumluluk, çocuğun yaptığı davranışlarının farkına varması, sonucunu değerlendirmesi bu davranışların yanlış veya doğru olduğuna kendisinin karar vermesidir. Yani çocuğa kendi kendisini idare etmesini öğretmektir. Çocuğun artık çevresiyle birebir iletişime geçtiği dönemlerde yani daha küçük yaşlarda gelişim düzeyine göre belirli görevler verme ve bu görevler sonucuna göre çocuğu ödüllendirerek istenilen davranışın tekrar etme .sıklığını artırmaktır

Örneğin, çocuk büyüdükçe yemeğini kendisi yemek isteyecektir. Anne çocuğun bu isteğine karşı çıkma yerine çocuğun yemeğini kendi yemesini teşvik etmelidir. Çünkü çocuk belki ilk zamanlar yemekleri üzerine dökecektir ama kaşığı sürekli ağzına götürüp getirerek dökmemeyi öğrenecektir. Ancak anne buna müsaade etmezse çocuk yemek yeme davranışını geç öğrenecektir. Veya çocuk her sabah kalktığında yatağını düzeltip odasını toplamıyor olabilir. Anne kızarak bağırıp çağırarak, “Bu ne biçim oda darmadağın etmişsiniz” diyerek odasını nasıl toplaması gerektiğini öğretmez. Çocuk bu durumda oda nasıl olsa toplanıyor ve .düzenleniyor düşüncesiyle her zaman annesinin düzenlemesini bekler

Oysa anne veya baba, çocuk daha küçükken odanın kendisine ait olduğunu odadaki eşyaların da onun özel eşyaları olduğunu söylemeli evde herkesin kendi üzerine düşen görevi yapması gerektiğini anlatmalıdır. Önceleri çocuğa yardımcı olmalı ama zamanla çocuk artık bu konuda .sorumlu olduğunu hissettiğinde de sorumluluk çocuğa bırakılmalıdır

Çocuğa herhangi bir görev verirken onun yaşına uygun görevler verilmelidir. Çocuk odasını düzenleyebilir ama odanın camlarını silme görevini çocuğa vermemek gerekir bu çocuk için çok tehlikeli bir görev .olabilir

Çocuklara sorumluluk verilirken kesinlikle evde abisiyle, ablasıyla veya küçük kardeşiyle kıyaslamamalıdır. Ağabeyin veya ablan odasını

düzenlemiş sen niye düzenlemedin denmemelidir. Çünkü çocuğa odasını düzenlemek zor geldiğinden içinde kıskançlık duygusu olabilir. Bunun yerine odasını neden toplamak istemediği öğrenilmeye çalışılmalıdır. Odasını toplamadığı zaman harçlık verilmeyeceği veya televizyon .izlemesine müsaade edilmeyeceği söylenebilir

Çocuklara harçlıklarını biriktirme, birlikte alışverişe çıkma alınacak şeyi çocuğa seçtirme gibi bir takım seçenekler sunulup harçlıklarını biriktirdiği .zaman ilerde istediği bir şeyi daha kolay alabileceği söylenebilir

Bazı anne ve babalar çocuklarının yapıp ettiklerine öyle karışırlar ki çocuğun attığı her adımı takip ederler. Çocuk okuldan eve azıcık geç gelsin hemen yollara düşerler. Çocuk sokağa çıkarken üzerine başına evde ne varsa giydirirler. Çocuğu tamamen kendilerine bağımlı hale getirirler. Bu tip çocuklar arkadaşları arasında süt kuzusu olarak tarif edilir. İleriki yaşlarda kendi başlarına karar veremezler. Hep yanlarında anne ve babalarını ararlar. Veya nasıl olsa annem veya babam halleder diye .düşünürler

Öğrenci velilerinden birisi ÖSS tercihlerinin yapıldığı dönemde elinde bir listeyle yanıma geldi. Elindeki listenin sınava giren çocuğunun tercih listesi olduğunu söyledi. Benden yardım istedi. Ben de çocuğun kendisinin nerede olduğunu sordum. Çocuk şu anda çarşıda dedi. Tercih listesindeki sıralı okullardan çocuğun haberinin olmadığını, çocuğun kararı kendisine bıraktığını söyledi. Tercih kılavuzundan da çocuğun puanına göre bir takım .okulları seçtiğini ve bunları sıralamam gerektiğini söyledi

Ben veliye bu uygulamanın ne kadar yanlış olduğunu söyledim. Ama bir türlü ikna edemedim. Netice olarak çocuk herhangi bir bölümü kazandı ve şu anda üniversitede okuyor. Bu çocuk okulu bitirip iş bulamadığında .nerede çalışacağına da karar veremeyecek mutlaka babayı suçlayacaktır

Vaktiyle her türlü maddi imkâna sahip olmasına rağmen can sıkıntısından, hayatın yaşanmaya değmez olduğundan yakınan bir prens vardı. Kardeşleri, arkadaşları gezer, ava gider, eğlenirken o odasına kapanır, sürekli .düşünürdü. Oğlunun bu haline hükümdar babası çok üzülüyordu

Bir gün hükümdar, ülkesinin en bilge kişisini sarayına çağırtıp ona oğlunun durumunu anlattı ve buna bir çözüm bulmasını istedi. Bunun için bilgeye bir hafta mühlet verdi. Bir hafta içinde bir formül bulamazsa bunun .hayatına mal olabileceğini de hatırlattı

Yaşlı bilge üç beş gün düşünüp taşındı; aklına hiç bir çözüm gelmedi. Bu nedenle canını olsun kurtarmak için ülkeyi terk etmeye karar verdi. Üzgün, dalgın bir şekilde ülkeyi terk ederken, bir köyün yakınında koyunlarını, keçilerini otlatan küçük yaşta bir çobanla bir süre ahbaplık etti. Bundan cesaret alan küçük çoban yaşlı dostuna “Amca şu hayvanlarıma biraz göz kulak oluver de, ben de şu görünen köyden azık alıp geleyim, bugün azık .almayı unutmuşum” dedi

Bilge de zevkle kabul etti. Bilge, kafası, karşılaştığı olaylarla meşgul bir halde hayvanlara göz kulak olurken, bir keçi yavrusu kenarında oynamakta olduğu uçurumdan aşağı yuvarlanıverdi. Aşağı inip onu kurtarmadıkça kendi kendine kurtulması da mümkün değildi. Bilge küçük çobana verdiği sözü doğru dürüst tutabilmek için kuzuyu kendisi kurtarmaya karar verdi. .Bu amaçla uçurumun dibine indi

Önce kuzuyu sırtına bağladı, sonra tırmanmaya başladı. Birkaç tırmanma başarısızlıkla sonuçlandı. Ama bilge yılmadı. Uğraştı, didindi, zorlandı ama .sonunda kuzuyu yukarı çıkarmayı başardı

Küçük dostuna verdiği sözü tutabilmek, bunun için de kuzuyu uçurumdan çıkarmak bir süre kafasını öyle meşgul etti ki, kendini bu işe o kadar verdi ki başından geçmekte olan olayı, canını kurtarabilmek için ülkeyi terk etmekte oluşunu unuttu. Fakat bu durum onun kafasında bir şimşek :çakmasına sebep oldu. Şöyle düşündü

Bir kimse ciddi olarak bir işle meşgul olur, bir girişimde bulunup onu“ başarı ile sonuçlandırmak arzusu benliğini tam olarak kaplarsa, o kimse için can sıkıntısı, eften püften olayları kafasına takmak diye bir şey söz konusu ”olamaz

Bu gerçek herkes, dolayısıyla hükümdarın oğlu için de geçerlidir. Bilge artık kaçma fikrinden vazgeçip hemen geri döndü ve hükümdarın huzuruna :çıkarak şu çözümü sundu

Hükümdarım, eğer oğlunuzun can sıkıntısından kurtulmasını, hayata“ - bağlanmasını istiyorsanız ona bir sorumluluk yükleyin, zamanını kaplayıcı bir meşguliyet verin. Can sıkıntısının, yaşamaktan şikayet etmenin ana sebebi başıboşluktur. Oğlunuza yükleyeceğiniz sorumluluk ne derece ciddi, sonucu ne derece ağır olursa, kendini o ölçüde can sıkıntısından kurtaracak, ”.yaşama mücadele ve azmi o derece artacaktır

;Çocuklarda sorumluluk duygularının gelişmesi için

Çocuğa kendine yetmeyi ve kendi kendini yönetmeyi öğretin. Öyle bir - özgür ortam hazırlayın ki, ayakları üzerinde durmayı, kendi kanatlarıyla .uçmayı öğrenebilsin

Çocuğa yaşına ve gelişim düzeyine uygun görev ve sorumluluk verin. - .Başarması için onu destekleyin

Çocuğun seçim yapmasına izin verin. Bazı konularda, çocuğun gösterdiği - .çabaya saygı duyun

.Onu görev ve sorumluluğuyla baş başa bırakın -

.Onun adına düşünmek yerine, kendi başına düşünmesini sağlayın -

Sorununu çözmek yerine, kendi sorununu çözmesine fırsat vermeniz, - .çocuğunuzun sorumluluk duygusunu geliştirecektir

Disiplin

Anne ve babaların çocuklarla ilgili en çok yakındıkları konuların başında disiplin konusu gelmektedir. Hangi anne ve babayla karşılaşsak mutlaka çocuklarına söz geçiremediklerinden bahsetmektedirler. Bu konuda yardım beklemektedirler. Hatta çocuklarının iyi yetişmesi için her yolu denediklerini ama hiç birinde başarılı olamadıklarını söylemektedirler. Çocuklarını disiplinli bir şekilde yetiştirmeleri konusunda tabi ki hiç bir aileyi suçlayamayız. Zaten öyle de bir hakkımızda yok. Daha önceki bir

yazımızda ailenin bir kurum olduğunu söylemiştik. Kurumların ise kendine göre yönetilme ve işleme gibi bir takım yazılı kuralları vardır. Bundan aile kurumu istisnadır. Örneğin belediye bir kurumdur. Belediyenin nasıl yönetileceğine, işleyeceğine, o belediyeye mensup olan insanlara nasıl hizmet gideceğine kadar her şeyin yazılı olduğu kuralları vardır. Ailenin ise böyle yazılı kuralları olmadığı gibi anne ve abaların bu konuda özel bir eğitim almaları da söz konusu değildir. Anne ve babalar tamamen kulaktan duyma, deneme yanılma yoluyla elde edilen ve kendi anne ve babalarından gördükleri bilgilerle yetinmektedirler. Bu nedenle de çocuk eğitimi, çocuğu disipline etme sorun olmaktadır. Disiplin kavramı da aileler tarafından çok farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Şimdi disiplin nedir? Önce onu .açıklamaya çalışalım

Disiplin; kelime olarak uyulması gereken kurallar olarak tanımlanırken, daha geniş anlamda düzen ve intizam temini için zihni, ahlaki, ruhi, cismani .talim ve terbiye olarak tanımlanmaktadır

Disiplin, çocuğu baskı altına alıp onu yönetmek değildir. Disiplin, çocuğun kendi öz denetimini yapabilecek bir seviyeye gelmesi, dışarıda herhangi bir uyarıya gerek kalmadan bazı kurallara kendi kendine uyması demektir. Ancak çocuklar kurallara nasıl uyarlar önce bunu öğrenmek gerekir. Çocuklar dünyaya geldiklerinde hiçbir şey bilmiyorlar onlar kendilerini bir sosyal çevre içinde buluyorlar. Bu sosyal çevrede yaratıcının onlara verdiği kabiliyetleri yetenekleri kullanarak bulundukları çevreye uymaya başlıyorlar. Zamanlada bu çevreden aldıkları davranışlarla kişiliklerini oluşturuyorlar. Yani anne ve baba ne ise çocuklarda öyle .oluyorlar

.Tommy’nin hikayesi buna güzel bir örnek olarak verilebilir

Tommy büyükannesiyle birlikte yaşıyordu. Birbirlerine hem bağlılıkları hem de sevgileri çok derindi. Ama Tommy ‘nin kötü bir alışkanlığı vardı: hırsızlık. Büyük annesi hırsızlık yaptığı için onu defalarca cezalandırdı. .Ama o bu kötü alışkanlığını terk etmedi

:Bir gün Tommy ‘nin büyükannesi şöyle dedi

Tommy bugüne kadar seni hırsızlık yaptığın için cezalandırdım., ama hiç“ işe yaramadı. Seni çok seviyorum, o yüzden de bu durumun devam etmesine izin veremem. Bir daha eve sana ait olmayan bir şeyle geldiğin taktirde, şu gördüğün örgü şişini ateşte kıpkırmızı oluncaya kadar ısıtacağım ”.ve onunla ellerini yakacağım. Belki o zaman ders alırsın

Tommy uzun süre hırsızlık yapmadı. Büyükannesi bir şey söylediyse onu ,yapardı, biliyordu. Ama bir gün

Tommy yeniden hırsızlığa başladı. Eve çaldığı şeylerle dolu paketlerle .geldi

Büyükannesi önce bu durumu görmezlikten gelmeye çalıştı. Ama bir .şeyler yapması gerekiyordu

”.Tommy!” dedi,” buraya gel ve ceplerini boşalt“

Tommy’nin cebinden bir çakı, kalem, silgi, küçük bir bilye ve biraz para .çıktı. Bunların hiç birisi ona ait değildi

Bunları nereden aldın”? cevap yoktu. “söyle bana Tommy, bunları“ .nereden, kimden aldın?” hala cevap yoktu

.Demek yine çalmaya başladın!” dedi“ .Büyükanne

Sana ne söylediğimi biliyorsun; ve yine biliyorsun ki ben verdiğim sözü“ ”.tutarım

Yaşlı kadın eğilip şişi ateşe soktu. Kırmızılaştığında, Tommy yanına :çağırdı ve

Elini uzat oğlum” dedi! Tommy elini uzatırken tir - tir titriyordu, ama“ .yaptığının yanlış olduğunu ve çekeceği cezayı hak ettiğini biliyordu

:Büyük anne durdu ve şöyle dedi

Evlat, hırsızlık yapmanın ne kadar ciddi bir hata olduğunu görmeni“ istiyorum. Bu cezayı sen hak ediyorsun, ama senin yerine bu cezayı ”.kendime vereceğim

Öyle diyerek, Tommy’nin elini bırakıp kendi elini açtı. Kızgın şişi kendi :eline batırdı. Sonrada yanık elini torununa göstererek

Elime bak Tommy!’ dedi. ‘Gözlerini ondan ayırma. Hırsızlık yaparak“ ”.beni öyle incittiğini ve yaraladığını anla

Daha sonraki yıllarda, Tommy bu öyküyü arkadaşlarına tekrar - tekrar :anlattı ve her defasında öyküsünü şöyle bitirdi

O günden sonra bir daha hiç hırsızlık yapmadım. Kötülüklerimle“ kendime olduğum kadar sevdiklerime de ne kadar büyük zarar verdiğimi ”.görmüştüm ve buna dayanamazdım

Çocuklarınızın yapmasını istemediğiniz şeyler, sizin de yapmak istemediğiniz şeylerdir. Yani çocuğunuza uyması gereken bir takım kurallar koyuyorsanız önce o kurallara anne ve babaların uyması gerekmektedir. Çocukların erken yatmasını isteyen anne ve babalar da erken yatmalıdırlar. Sabah kalkınca yatağını toplamasını istiyorlarsa çocuğa kendi yataklarını .topladıklarını özellikle babaların göstermesi gerekir

Çocuğa bireysel ve toplumsal kuralları sağlıklı bir şekilde öğretme, ona sevgiyle yaklaşma, anlayış ve tolerans gösterme istenilen davranışlarının desteklenmesiyle olur. Kurallara nasıl uyması gerektiğini sevgiyle öğrenen çocuk o kuralları zamanla benimseyerek içselleştirir. Çocuğun bu şekilde kuralları öğrenmesi zaman alabilir. Ancak anne ve babaların sabırlı olmaları gerekmektedir. Özellikle küçük çocuklar daha çok somut düşünme dönemlerinde olmalarından dolayı anne ve babayı daha fazla yorabilir. Bir çocukta istediğimiz bir davranışın yerleşmesi için en az altı ay gibi bir süre .takip edilmesi gerekir

.Bir baba çok yaramazlık yapan çocuğunu bir gün yanına çağırır

Çocuğuna elindeki tahta parçasını ve bir miktar çiviyi göstererek “Oğlum bunları al ve bundan sonraki günlerde yaptığın her kötülük karşılığında bu .çivilerden bir tane bu tahtaya çakacaksın” der

.Çocuk da babasına yapacağına dair söz verir

İki ay sonra çocuk babasının yanına gelir “Babacığım hem çiviler bitti .hem de tahtada yer kalmadı” der

Baba çocuğuna oğlum bu sefer de “Yaptığın her iyilik karşılığında .tahtadan bir çivi sökeceksin” der

Çocuk “Tamam” diyerek ayrılır. Birkaç ay sonra çocuk tekrar babasının .yanına gelir ve “Babacığım tüm çivileri çıkardım” der

Baba bu sefer çivi çakılan tahtanın diğer paçasını alır ve çivi çakıp tekrar söktüğü tahtayla yan yana koyar. Çocuğuna “Bak oğlum her iki tahtada da .çivi yok. Sence bu tahtalardan hangisi daha düzgün ve temiz” diye sorar

.Çocuk “Elbette ki çivi çakılmayan tahta” diye cevap verir

Baba “Bak oğlum insanlar da aynen böyledir. Bir insana kötülük yaptığında, kalbini kırdığında ne kadar özür dilesen de aynen tahtada olduğu gibi iz kalır. Hiç kalp kırmadığında kötülük yapmadığında da bu temiz tahta gibidir. Bu nedenle insanlarla daha yakın dostluklar kurmak için .hiç kalp kırmamaya kötülük yapmamaya çalışacaksın” der

Yani anne ve babalar çocuklarını kendi istedikleri kalıba sokacak şekilde disiplin altına alma yerine ona kendi kendini disiplin altına almayı öğretmelidirler. Çocuğa hakaret dolu sözler söyleyerek bir şey yaptırmaya .çalışmamalıdırlar. Çünkü çocukların kalpleri daha çok tazedir çabuk incinir

Bu örnekte baba çocuğuna disiplini davranışlarıyla yaşatarak öğretmektedir. Yani çocuk yaptığı yanlış davranışın sonucunu görmekte ve .doğru davranışın hangisi olduğuna kendisi karar vermektedir

Bazı anne ve babalar için disiplin deyince hemen dayak akla gelmektedir. Yani çocuğu korkutarak, bağırarak şiddete başvurarak isteklerini yaptırmak isterler. Ancak şiddete başvurarak çocuğu disipline etme kesinlikle doğru değildir. Belki anne ve babayı kısa bir süre amacına ulaştırıyor gibi .gözükebilir, istediğini o an çocuğuna yaptırabilir

Çocuğa dayak atmakla neyin doğru neyin yanlış olduğu öğretilmez. Dayak sadece bir ceza olarak kalır. Ancak çocuğun kişiliği üzerinde .olumsuz etkiler bırakır

Kızmak ve bağırmak çocuğu uyarmak için gerekli olabilir ancak sonucu yararsız ve yıkıcıdır. Ailesine karşı olan güven, sarsılır. Ailesinin kendisini .artık sevmediğini düşünür

Kendisine herhangi bir durumda kızılan ceza verilen çocuk hem kardeşleriyle, hem de arkadaşlarıyla aralarında bir sorun olduğu zaman aynı .şekilde şiddete başvurur

Sürekli dayak yiyen çocuk zamanla ürkek, korkak ve pasif bir kişiliğe .sahip olur

Aşırı baskıya maruz kalan çocuklar zamanla evden kaçmayı düşünürler. Yapılan araştırmalarda suçlu çocukların yüzde elli dokuzunun aile .baskısında kaçan çocukların oluşturduğu görülmektedir

Bazı aileler, çocuklarının her yaptıklarına karışırlar. Adeta bir komutan edasıyla şunu yap bunu yapma diye sürekli çocuklara emirler yağdırırlar. Oğlum çabuk dersine çalış. Kızım yatağını topla, dişlerini fırçala gibi. .Çocuklara bir kıyafet alacak olsalar rengini modelini kendileri seçerler

Çocuğun acıkıp acıkmadığına, uykusunun gelip gelmediğine dışarı çıkarken çocuğun üşüyüp üşümeyeceğine kadar onlar karar verirler. Hatta bu davranışlar çocuk evlenip ayrılsa bile devam eder. Böyle bir aile içinde yetişen çocuklar ailelerinin her işlerine karışmalarından, kararları çocuk adına ailelerinin vermesinden dolayı kurallara karşı kayıtsız kalırlar. Kuralları kendisine birilerinin hatırlatacağını düşünürler. Kendi başlarına .karar vermede zorlanırlar. sorumluluk almaktan kaçınırlar

Başbakanlık aile araştırma kurumunun yaptığı bir araştırmada her yüz aileden altmışı çocuğunun her konuda kendisine danışmasını, kendisine sormadan izin almadan bir şey yapmamasını istemektedir. Bu, çocukla yoğun bir paylaşım isteğini içinde taşımakla birlikte, çocuğa hiçbir özgür alan bırakmayan, çocuğun inisiyatifini yatsıyan bir eğilimdir. Bu eğilim kız çocukları söz konusu olduğunda daha güçlüdür. (kız çocukta %66, erkek (çocukta %55 tir

Anne ve abalar çocuklarının her işine karışmamalı, onlara sürekli emirler yağdırmamalı, çocuklara küçük sorumluluklar vermeli, sorumluluklarını .yerine getirdiği zaman da desteklemelidir

Çocukların zaman zaman hata yaparak, deneme yanılma yoluyla bazı davranışları kazandığını unutmayalım. Örneğin yeni emeklemeye başlayan bir çocuk gördüğü bir sobaya mutlaka dokunmak isteyecektir. O sobanın yanıp yanmadığını elini yakıp yakmayacağını düşünemez. Ne kadar cıss desek başka bir şey desek dinlemez. İlla ki tecrübe etmek isteyecek dokunacaktır. Eli yandığında ise bir daha soba yanmasa dahi artık sobaya dokunmayacaktır. Tıpkı bu örnekte olduğu gibi çocuklarımızın her dönemde .bu tip davranış örnekleri olacaktır

Anne ve babalar olarak çocuklarımızın ısrar ettiği yanlış bir davranışı engelleyemeyebiliriz. Çocuğun yaptığı yanlış davranışın sonucunu görmesini, yaptığı hatayı anlamasını sağlayabiliriz. Örneğin akşam televizyonda maç vardır. Çocuğumuzun da yazılısı vardır. Ama çocuk ikilemde kalmıştır. Sonunda maçı izlemeye karar vermiştir. Ertesi gün girdiği sınavdan da zayıf almışsa onun için bir ders olur. Bir daha derslerini .önceden çalışır. Sınav akşamına bırakmaz

Bazı ailelerimiz de çocuğa uyması için bir takım kurallar koyarlar, başlangıçta ciddi gibi görünürler çocukla pazarlık yaparlar, hatta kurallara uyduğu taktirde ödüllendireceklerini uymadığı zaman da cezalandıracaklarını söylerler. Ancak aradan biraz zaman geçince unuturlar. Çocuklar da herhangi bir takip olmayınca kurallara uymaktan vazgeçerler. Eğer aileler bu şekilde birkaç kez kendi koydukları kuralları takip etmezlerse zamanla çocuklar bu duruma alışır. Artık konulan kurallara .uymazlar. Kendi bildiklerini yaparlar

Örneğin, aile çocuğa ne zaman uyuyacağını, ne zaman kalkacağını, kahvaltısını ne zaman yapacağını, yatağını toplayacağını, dersini ne zaman çalışacağını, eşyalarını etrafa dağıtmayacağını anlatmış, bunlara uymasını istemiştir. Ancak kahvaltı zamanında hazırlanmamıştır. Çocuğun yatağı zamanında hazırlanmamıştır. Çocuk ders çalışmaya başlayacağı zaman televizyon açılmıştır. Kuralların bu şekilde aksadığını gören çocukta bir .değişme olmayacak bu şekilde çocuk kuralsızlığa alışacaktır

Ailelerimiz, disiplini bir ceza gibi algılamamalı, yani çocuğu kuşatan ona özgürlük hakkı tanımayan bir durum gibi görmemelidirler. Disiplinde hedef .çocuğa istenen davranışları kazandırmak ve onda iç kontrolü sağlamaktır

Çocuğa disiplin uygulamak, Nasrettin Hoca'nın suya gönderdiği çocuğu testiyi kırmaması için uyarması gibidir. Yani bir hatırlatmadır. Oysa testi kırıldıktan sonra verilen ikaz cezadır. Ama testiyi bir daha getirmez. Eğer çocuğa ceza verilecekse bu ceza çocuğun işlediği suça uygun olmalıdır. Kurallarınız varsa nedenleriniz de olmalı. Bu nedenleri bilmek, hem sizin .hem de çocuğunuzun hakkıdır

Anne ve babalarda çocuklar herhangi bir suç işlediklerinde değil de daha yanlış davranış ortaya çıkmadan çocuğa neyin doğru neyin yanlış olduğunu hatırlatmalıdırlar. Oysa bazı aileler çocuklara nerede nasıl davranılacağını öğretmezler. Ancak çocuk bir suç işlediğinde komşunun camını kırdığında çocuğu hatırlar ve hemen cezalandırırlar. Ama çocuk bu davranışı bilmeden .yapmıştır. Komşuya karşı olan sorumluluklar çocuğa anlatılmamıştır

Anne ve babaların davranışlarındaki tutarsızlıklar da çocukları yanlışa sürüklemektedir. Örneğin, çocuk ödevlerini yapmadan sokağa çıkmak istemektedir. Anne ise ödevlerini yapmadan sokağa çıkamayacağını söylemektedir. Baba ise "Ya hanım çocuğu zorlama bu günlük bırak çıksın ödevlerini nasıl olsa akşam yapar" diyerek çocuğa destek çıkmaktadır. Bu durum çocuğun hoşuna gidecek başka zaman da anneyi dinlemeyecektir. Çocukla anne zamanla bu tip sorunları yaşamak zorunda kalacaktır. "Bak babam izin veriyor sen neden vermiyorsun" diyecektir. Bu tip davranışlar özellikle evde büyük baba ve büyükannelerin olduğu ailelerde daha çok yaşanmaktadır. Büyükbaba ve büyükanneler, evde çocuklara daha çok arka .çıkmaktadırlar

Özgüven

Çocuklarda özgüven; çocuğun yetenek ve becerilerini, öğrendiği olumlu davranışlarını, herhangi bir problemle karşılaştığında nasıl davranması gerektiğini serbestçe, hiçbir tereddüt altında kalmadan gerçekleştirmesi olarak açıklayabiliriz. Çocuklar hızlı bir gelişim ve öğrenme aşamasında olmaları nedeniyle davranışlarında bir takım uyumsuzluklar yanlışlıklar olabilir. Anne ve babaların bu davranışları normal karşılamayıp çocuğu cezalandırma yoluna

gitmeleri, onu yeni davranışlara yönelmekten alı koyar. Yani çocuk "Acaba yine mi yanlış bir şey yapacağım, yanlış bir şey yaparsam ailem yine beni cezalandırır mı?" gibi tereddütlerle karşı karşıya kalır. Yine anne babalar genellikle çocuklarının yapmakta zorlandığı işleri üzerlerine alarak onlara yardımcı olduklarını düşünürler. Bu yardım, "Sen bunu yapamazsın. Sen yeterince becerikli değilsin" şeklindedir. Bu da çocuğun kendine olan güvenini sarsar. Çocukların bir işi başarmak için mücadeleye davet edilmeleri .gerekmektedir

Bir gün... bir kozada küçük bir delik açıldı... ve bir adam... bedenini bu ...küçücük delikten çıkarmaya çalışan kelebeği saatlerce seyretti

...Sonra

...kelebek sanki daha fazla ilerlemek istemiyormuş gibi durdu

Sanki... ilerleyebileceği kadar ilerlemişti ve artık daha fazla ....ilerleyemiyordu

...Ve adam... kelebeğe yardim etmeye karar verdi

...Eline bir makas aldı ve kozayı keserek deliği büyüttü

...Kelebek kolayca dışarı çıktı

...Fakat bedeni kocaman ve kanatları kuru ve buruşuktu

...Adam... kelebeği izlemeye devam etti

Çünkü zamanla kanatlarının büyüyüp bedenini taşıyabilecek kadar ...genişleyebileceğini umut ediyordu

..!Fakat bu olmadı

Gerçekte... kelebek ömrünün geri kalanını o kocaman bedeni... ...kuru... buruşuk kanatları ile etrafta sürünerek geçirdi

...Uçmayı hiç başaramadı

Adamın bu aceleci iyiliği içinde anlayamadığı... bu kısıtlayıcı kozanın ve kelebeğin o küçücük delikten dışarı çıkmak için verdiği ...mücadelenin... kelebek için gerekli olduğuydu

Çünkü bu... Allah'ın yaşam sıvısının kelebeğin bedeninden kanatlarına doğru akmasını sağlamak için bulduğu yoldu... böylece ...kelebek kozadan kurtulduğu anda uçmaya hazır olabilecekti

Bu öykünün, Ailelere, çocuklarının davranışlarını kendi istek ve beklentilerine göre olmasını isterken acaba gerçekten çocuklarına iyilik mi? yaptıklarını yoksa onun asıl gelişmesi gereken yetenek ve becerilerini köreltiyorlar mı? fark ettirmesi için güzel bir örnek .olduğunu düşünüyorum

Çocukların size anlattıklarıyla veya yaptıkları bir şeyle alay .etmeyin

Bazı aileler çocukların yaptıkları işleri beğenmezler. Yaptığı şeyle alay ederler. Aslında çocuk yaptığı şeyin beğenileceğini düşünmektedir. Ancak aile beğenmeyince alay edilince çocuk hayal kırıklığına uğrar. O işi bir daha yapmak istemez. Eğer bir daha yapması istenirse acaba yine beğenmeyecekler mi korkusuyla karşı karşıya kalır ki böyle bir durumda çocuğun kendi yetenek ve becerileri devre dışı kalıp her şeyi ailenin istediği şekilde yapmak için kendini zorlayacaktır. Bu durum da çocuğun kişiliğini etkilemiş olacaktır. Bu çocuk büyüyüp bir aile kurduğunda karar vermekte zorlanacak, veya herhangi bir işyerinde çalışırken acaba yine yaptığım işi beğenmeyecekler mi gibi tereddütler yaşayacaktır. Çocuğun gelişim sürecinde kazandığı kişilik, onun sürekli birlikte yaşadığı aile üyeleri ile yakından ilişkilidir. Aile çocuğun kişilik gelişmesinde önemli bir rol oynar. Yaptığı davranışlar ailesi tarafından dikkate alınmayan, fikri sorulmayan, fikir beyan ettiğinde sürekli eleştirilen veya sürekli düzeltilen çocuk, içine kapanık, suskun, güvensiz, huysuz veya saldırgan olabilir. Buna karşılık söyledikleri dinlenen, önem verilen, fikrini belirtmesine müsaade edilen, eleştirilmeyen, taktir edilen çocuk da kendine güvenen, sosyal ve sağlıklı bir kişi olacaktır. Çevrenize baktığınızda kendine güvenemeyen pek çok insan görürsünüz. Bu insanlar belki doktor, belki öğretmen, belki de yan komşunuzun çocuğu. Siz de bundan şikayetçisiniz ve çocuğunuzu kendine güvenen bir birey olarak .yetiştirmeyi düşünüyorsunuz

Çocuklarınıza güvenirseniz onlar da güvenilir bir insan olur. Ayrıca çocuklara, problemlerini çözmek ve kendi yetenek ve becerilerini keşfetmek için fırsatlar da verilmelidir. Yardım istediklerinde, ilk olarak, o işin .üstesinden gelebileceklerine onları inandırmak cesaretlendirmek gerekir

Çocuklarınız siz olmadan da bir şeyler yapmak istiyorlarsa, sizinle birlikte bir şeyler yapmak istedikleri anda sevindiğiniz kadar sevinebilirsiniz. Yalnız başlarına bir iş yapan çocuklar desteklendiğinde kendilerine olan güvenleri .artar

Çocuklar genelde yaptıkları işlerin anne ve babaları tarafından görülüp .beğenilmesini isterler

Aileler de zaman zaman hata yapabilirler. Anne, mutfakta bulaşık yıkarken bir bardak veya tabak kırabilir. O anda yanında olan çocuğa çeşitli bahaneler uydurabilir. Hiçbir şey olmamış gibi bulaşıkları yıkamaya devam eder. Çocuk “Anne tabağı niye kırdın dediğinde de sus bakayım bu seni ilgilendirmez. Senin vazifen değil” der. Veya tabak zaten kırılmıştı gibi bahaneler ileri sürer. Ancak aynı tabağı çocuklardan biri kırmış olsaydı .kıyamet kopardı. Çocuğun ne aptallığı kalırdı ne de sakarlığı kalırdı

Ailelerde, hata yaptıklarını çocuklarına itiraf edemiyorlarsa çocuklarına .olan güvenilirliklerini zamanla kaybederler

Aileler çocuklarını herhangi bir konuda söz vermişlerse o söze mutlaka sadık kalmaları, onu yerine getirmeleri gerekir Çünkü verilmiş bir söz ödenmemiş bir borç gibidir. Nasıl ki herhangi bir kişiye olan borcumuzu ödemediğimiz zaman o kişiye karşı olan güvenimizi kaybederiz bir daha o kişi bizle alışveriş yapmaz. Tıpkı bunun gibi çocuklarımıza verdiğimiz sözlerimizi de tutmadığımız zaman onların bize olan güveni sarsılır. Daha sonra onlara bir şey yaptıramayız. Sözümüzü dinletemeyiz. Sonuç olarak çaresiz kalınca şiddete başvururuz. Çocuğa verilen sözün tutulmaması çocukta güven bunalımı ortaya çıkardığı gibi çocuğun ileriki yıllarda arkadaşları ile olan iletişimini olumsuz etkileyecektir. Çocuk da arkadaşlarına verdiği sözü tıpkı ailesi gibi tutmayacak. Arkadaşlarının ona olan güvenini de kaybedecektir. Bu şekilde olan bir çocuk zamanla kendine .olan güvenini de kaybetmiş olacaktır

Aileler çocuklarını, yaptıkları veya beğenilmeyen davranışları nedeniyle başkalarının yanında küçük düşürmemelidir. Her çocuk hata yapar, yapabilir. Ancak bazı aileler çocuklarının başkalarının yanında yaptıkları bir hatayı kendilerine mal ederler. Çocuğun yaptığı hatayı kendi beceriksizlikleriymiş gibi algılayıp mahcup olduklarını düşünürler. Ve çocuğa kızarlar, bağırırlar, şiddet uygularlar. Başkalarının yanında böyle bir durumla karşı karşıya kalan çocuk da zamanla pısırıklaşır, kendine olan güvenini kaybeder, içine kapanık, bir şeye dokunmaktan korkan bir çocuk .olur

;Çocukların tercihlerini ta küçük yaşlarda kendilerine bırakalım

Nasıl yemek yiyeceklerine

Nasıl yürüyeceklerine

Hangi mesleği seçeceklerine

Kimlerle arkadaşlık edeceklerine

Ne zaman ders çalışacaklarına

.Kendileri karar versinler

Aksi taktirde bir şey yapacakları zaman karar veremezler. Her zaman da sizi yanlarında bulamazlar. Bazı evlenmek isteyip bir türlü eş seçemeyen gençlerle karşılaşıyorum. Evlenmek istediği bir aday bulduğunda, kendi beğenmiş olabilir ama önce ailesinin beğenip beğenmediğini öğrenmek istiyor. Eğer aile beğenmediyse vazgeçiyor. Sanki ailesi evlenecekmiş gibi. Ömür boyu hayat süreceği bir kişiyi bile seçmekte zorlanıyor. Tabii bu bahsettiğimiz konularda çocukları veya gençleri tamamen tercihlerinde kendi başlarına bırakalım demiyorum. Ancak küçük yaşlardan itibaren .çocuğun karar verme duygu ve becerilerini geliştirmeye çalışalım

Özgüveni gelişmiş çocuklar aldıkları kararlarda zorlanmayacak, yanlış .kararlar almayacaktır

Çalıştığım okulda ders çalışma ile ilgili yaptığım anketlerde çocukların % 80 i ailelerimiz karışmasa, bizi serbest bıraksa daha çok ders çalışacağız .demektedirler

Nasrettin hoca bir gün oğluyla birlikte pazardan geliyormuş, kendisi .eşeğin üzerinde oğlu ise yürüyormuş

Oradan geçen birisi “hocaya, Hoca Hoca ayıp olmuyor mu? Ufacık .çocuğu yaya yürütüyorsun kendin de eşeğe binmişsin” demiş

Hoca eşekten inmiş çocuğu bindirmiş. Bu sefer başka birisi hocaya, “Hoca .Hoca gencecik çocuğu eşeğe bindirmişsin sen de yürüyorsun” demiş

Hoca bu sefer çocuğuyla birlikte eşeğe binmiş. Bu sefer başka birisi .“Hoca, yazık olmuyor mu? Eşeğe her ikinizde birlikte binmişsiniz” demiş

Hoca ve oğlu bu söz üzerine de eşekten inmişler. Eşek önde, oğlu ve .kendisi arkada yürüyorlarmış

Yine karşılaştıkları birisi “Hoca ne oluyor böyle eşek boş ikinizde eşeğin .arkasından gidiyorsunuz” demiş

Hoca, oğluna dönmüş “Oğlum, ne yaptıksa kimseye yaranamadık bir yapmadığımız eşeği sırtımıza almadığımız kaldı o da zaten mümkün değil .demiş

Anne ve babalar sizler de çocuklarınıza sürekli müdahale ederek onları çaresizlik içinde bırakmayınız. Bırakın onlar nasıl biliyorlarsa öyle .yapsınlar

Kısacası aileler çocuğunun kişiliğine saygı duyan benlik saygısı üstün kişiler olmalıdır. Çocuklarına öyle bir ortam hazırlamalıdırlar ki çocuk sanki her zaman anne ve babası yanındaymış gibi kendini güvenli ve hiç yanında değilmiş gibi özgür ve rahat hissetsin. Böyle bir aile ortamı çocuğun kendine özgü anlayış ve düşüncesini ifade etme imkanı sağlar. Aileler aşırı koruyucu olmaktan kaçınarak çocuğun kendi kendini yöneten .bir birey olmasına fırsat vermelidirler

.Çocuklarda özgüven, yapılanlar karşısında duyulan güzel sözlerle yeşerir

Güzel gören güzel düşünür güzel düşünen hayatından lezzet alır

Güzel Konuşma

Atalarımız **“tatlı söz yılanı deliğinden çıkarır”, “Söz vardır iş bitire, Söz vardır baş kestire”** demişler. Bu sözlerle de güzel konuşmanın ne .kadar önemli olduğunu anlatmak istemişler

Günümüzde kullanılan başka bir sözde de **“Hayvanlar koklaşa koklaşa .insanlar da konuşa konuşa anlaşırlar”** denmektedir

İnsanoğlunun öğrenme süreci doğduğu andan itibaren başlar. Kendi bedenini, organlarını, çevresini ve dünyayı tanımaya başlayan insan, Allah’ın (cc) verdiği kabiliyetler ölçüsün-de öğrendiği şeyleri uygulayarak kendini geliştirir. İşitme, görme, dokunma, tatma ve koku alma hisleri sayesinde öğrendikleri giderek artar. Etraftan gelen her uyarı ve mesaj; öğrenmeye, şuuraltını beslemeye ve hayatı tanımaya hizmet eden bir unsurdur. Yetersiz uyarı alan çocukların zihnî ve ruhî gelişimi durakladığı gibi, gereksiz ve fazla uyarı alan çocukların da gelişimlerinde sapmalar oluşmaktadır. Çocukların ilk üç yaşta, en hızlı gelişen sistemlerinin sinir sistemi olduğu bilinmeli, dolayısıyla anne karnından itibaren çocukların .olumlu mesajlar ile yetiştirilmeleri sağlanmalıdır

İşitme ile alınan uyarılar, çocuk gelişimi ve eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Yeterli ve uygun mesaj alan çocukların gelişimleri de olumlu olmaktadır. Bebeğin, anne karnında başlayan işitme süreci sayesinde annesinin sesini ayırabildiği ve anne sesinin bebek üzerinde rahatlatıcı tesir yaptığı bilinen bir gerçektir. Annesinin söylediği ninni bebeğe huzurlu bir uyku sağlarken, gürültülü ve uygun olmayan ortamlar ise, bebeği huzursuz etmektedir. Bebeğin, özellikle ilk üç yaşta gürültüye maruz kalması, sinir sisteminde olumsuzluklar oluşturmaktadır. Maalesef bazı anne-babalar, çocuklarının odasına radyo ve tv gibi âletler koyarak çocukları bunları sürekli dinlemeye mecbur hâle getirmektedir. Oysa bebek için en iyi gelişim, onun sindirebileceği ve kabullenebileceği özellikte, yaşına uygun işitme uyarıları almasıdır. Bunun tam tersi olarak çocukların yanında uzun süre konuşulmaması, lisan gelişimlerini aksatmaktadır. Çocuklarımızın şuuraltını güzel ses ve mesajlar ile desteklemeliyiz. Anne-baba arasında güzel bir ses tonu ile geçen konuşma, yararlı konularda sohbet, okunan

güzel bir şiir, evde duyulan Kur’ân sesi, camiden gelen ezan sesi, söylenen .ninniler, çocuklarımızın ses olarak güzel uyarı almasına vesile olacaktır

İnsanlarımızın şu günlerde konuşarak anlaştıklarını pek görmüyoruz. Evde aileler, sokakta insanlar, işyerinde çalışanlar, okulda öğrenci ve öğretmenler hep birbirlerinden şikayet etmekte birbirlerini anlamadıklarını söylemektedirler. Her şey çıkar ilişkileri etrafında devam etmektedir. Çıkarlar çatışınca da istenmeyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Her gün televizyon ve gazetelerde kavgalar, öldürmeler, cinnetler boy boy yer almaktadır. Tüm bu olayların nedeni elbette ki sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan şehir hayatı, apartman kültürü, çekirdek aile, makine insan ilişkisi, insanların zamanlarının çoğunu birbirleriyle konuşma yerine .televizyon karşısında geçirmeleri vs sayabiliriz

Hayat devam ediyor ve biz okulda, apartmanda, işte, sokakta, alış-verişte sürekli bir şeyler konuşuyoruz. Ancak güzel konuşma için neler yapıyoruz. Veya neler yapmamız gerekiyor? Hiç düşünüyor muyuz? Bu konuda peygamberimizin **“ya hayır söyle ya da sus”** sözüne ne kadar kulak veriyoruz. Geleceğimiz olan çocuklarımıza bu konuda neler verebiliyoruz? Kendimiz bu konuda yeterli miyiz? Anne ve babalar olarak bunları düşünüp .çocuklarımızı ona göre yetiştirip eğitmemiz gerekiyor

Çocuklarımızı yetiştirirken onların güzel konuşmalarını, duygu ve düşüncelerini doğru düzgün açıklamalarını sağlamak için özellikle onların yanında eşlerimiz de çok iyi geçinmeli, birbirimize güzel sözlerle hitap etmeliyiz. Çocukları severken çocuk diliyle konuşma yerine olgun bir dille .büyük bir insanla konuşuyor gibi konuşmalıyız

Çocukların yeni konuşmaya başladıkları dönemlerde çıkardıkları bazı kelimeler eksiktir veya yarımdır bu anne ve babanın hoşuna gittiği için gülerler. Ailenin bu şekilde dikkatini çektiği için çocuk bu kelimeyi sürekli tekrar eder. Bu durum çocukta zamanla yerleşir. Örneğin, çocuk yemek yerine memek der, bu kelime ailenin hoşuna gittiği için aile çocuğa sürekli “memek istiyor musun?” diye sorar. Benzer durum çocuk argo kelime .söylediği zaman da olur

Aileler çocuklarını sokağa çıkardıklarında onların sokakta neler öğrenip öğrenmediğini kontrol etmeli argo ve küfür karşısında müsamahalı .davranmamalıdır

Aileler çocukların televizyon karşısında geçen vakitlerini programlamalı televizyondan neleri izleyip izlemediğini de kontrol etmelidir. Bir gün küçük çocuğumun daha üç yaşındayken küfürlü bir cümle kullandığını duydum. Onunla konuştuğumda kullandığı cümleyi televizyonda Kemal Sunal'ın filminde öğrendiğini söylemişti. O günden sonra çocuklarımla televizyondaki filmleri evde belli bir program dahilinde seçerek izlemeye .başladık

Çocuklara daha bebeklik döneminden itibaren kitap okunmalı, iki yaşından itibaren de resimli hikaye kitapları alınmalı, kitap okuma sevdirilmelidir. Çocukların odasına bir kütüphane kurulmalı çocuğun .ilgisini çekecek hikaye ve masal kitapları konmalıdır

Çocuklara şiir okunmalı ve okutturulmalıdır. Bazı şiirler ezberlettirilmelidir. Tekerlemeler söylettirilmelidir. Şiirler ve tekerlemeler çocukları duygusal açıdan etkilediği için çocukların daha düzgün ve akıcı .konuşmalarını sağlar

Çocuklara kimlerle nasıl konuşmaları gerektiği öğretilmelidir. Örneğin anne ve baba yerine anneciğim, babacığım, abi yerine abiciğim şeklinde .hitap etmeleri telkin edilmelidir

.Çocuklarla karşılıklı konuşma ve anlaşma teşvik edilmelidir

Çocuklara anne ve babaların model oldukları unutulmamalı onların yanında düzgün konuşmaya dikkat edilmelidir. Onların yanında kimsenin .dedi - kodusu yapılmamalıdır

Çocuklara yalanın ve başkalarının arkasından konuşmanın çirkin bir şey olduğu, neden özür dilenmesi gerektiği, soru sorulduğunda cevap vermesi gerektiği, neden teşekkür etmesi gerektiği, misafir karşılama ve uğurlamanın nasıl olduğu, dinleme alışkanlığının nasıl kazandırılması gerektiği, neden aileden izin alınması gerektiği, başkasından bir şey isteme şekli, kapıyı vurma, telefonda konuşma şekli vb nasıl olması gerektiği gibi .nezaket kuralları anlatılmalıdır

Kıyas Yapmak

Her anne ve baba çocuğunun her konuda başarılı olmasını, beklentilerine cevap vermesini ister. Çocuktan beklediği davranışları göremeyince de kaygılanmaya başlar. Çevrelerindeki kendi çocuğunun yaşında, ve sınıfında olan çocukların başarılarını araştırır. Eğer onlar kendi çocuğundan başarılı ise anne ve babanın kaygısı bu sefer daha da artar. Çocuğunu başka çocuklarla kıyaslamaya başlar. Çocuğu sınavdan zayıf almışsa hemen komşu çocuğunun kaç aldığını sorar. Eğer komşu çocuğu yüksek not almışsa bu sefer aile çocuğa "Senin ondan ne eksiğin var o yüksek not alıyor da sen neden alamıyorsun" diye çıkışmaya başlar. Böyle bir durumla karşılaşan çocuk da komşu çocuğuna karşı bir kıskançlık ve düşmanlık beslemeye başlar. Aynı zamanda ailesine karşı da olumsuz duygular içine girer. Annem veya babam beni notlarım yüksek olursa sevecekler. Onlar için ben önemli ve değerli değilim düşüncesine kapılır. Bir süre sonra çocuk içine kapalı bir kişilik geliştirebilir. İleri ki zamanlarda mücadeleyi .tamamen bırakabilir

Komşularınızın çocuklarını yetiştirme şekli, sizin kendi çocuğunuzu nasıl .yetiştirmeniz konusunda iyi bir rehber değildir

Anne ve babaların çocuklarından komşu çocuklarına benzer davranışlar bekleme ve eleştirme yerine, çocuktaki başarısızlığın nedenlerini araştırmaları gerekir. Çocuklarının gerek kendilerinden gerekse kıyaslama yaptıkları çocuklardan farklı kişiliğe sahip olduklarını düşünüp acaba bizim çocuğumuz hangi alanda başarılı olur diye düşünmeleri ve araştırmaları .daha doğru olur

Ayşe komşuları Ayten teyzenin kızı fatoşla lise ikinci sınıfta okuyordu.ikiside çok iyi bir arkadaştı. Okullar yarıyıl tatiline girmişti. Her iki arkadaş da karnelerini aldılar. Fatoş takdir almıştı. Ayşe ise teşekkür almıştı. Her ikisi de hallerinden memnun bir şekilde sevinçle evlerine dönüyorlardı. Sınıflarında bir çok öğrencinin de zayıfı vardı. Fatoş eve

ulaştığında fatoşun annesinin sevinç çığlıkları Ayşelerin evine ulaşıyordu. Ayşede eve varmıştı fakat Ayşelerin evinde bir sessizlik hakimdi. Ayşenin annesi Ayşeye fatoşun karnesini sordu. Ayşede Fatoş takdir aldı dediğinde kıyamet kopmuştu. Annesi sen nasıl olurda fatoştan geri kalırsın takdir getiremezsin diye Ayşeye bağırmaya başladı. Ayşeden bunun cevabını bekliyordu. Ayşe önce sesiz kaldı ve artık dayanamayacağını düşünerek annesine bunun cevabını merak ediyor musun? diye sordu. Bu sefer anne meraklanmaya başladı. Söyle bakalım neymiş cevabı dedi. Ayşe; '**anne çünkü fatoşun annesi sen değilsin ki'** dedi o sırada ortama bir sessizlik hakim olmuştu anne bu cevap karşısında adeta şok olmuştu. Aslında olayın bu yönünü hiç düşünmemiş çocuğunun başarısında kendinin de sorumlu olduğunu hiç aklına getirmemişti. Daha sonra Ayşeden özür dileyerek bir daha asla başkaları ile kıyas yapmayacağına dair söz verdi. Ayşede yıl sonunda takdir alarak yine de annesini mutlu etti

Bazı aileler evde çocukları birbirleriyle kıyaslarlar çocuğa bak kardeşin odasını topladı sen toplamıyorsun, kardeşin ders çalışıyor, kitap okuyor sen niçin okumuyorsun? diye kızarlar. Çocuk sürekli bu şekilde ailesinin kıyaslamasıyla karşı karşıya kalınca kardeşine karşı kötü duygular beslemeye başlar. Kardeşini sevmez. Kardeşleri birbirine düşman etmenin .en kolay yolu onları birbirine örnek göstermektir

Sürekli başkaları ile kıyaslanan çocuklar kendi kişiliklerini sergileyemezler. Uyum problemleri yaşarlar. Bu nedenle her ne sebeple .olursa olsun çocuklarınızı başkaları ile kıyaslamayın

Bazı anne ve babalar var ki çocuklarına biz senin gibiyken şöyle yapardık böyle yapardık size verilen imkanlar bize verilseydi biz bugün bu durumda olmaz daha iyi olurduk gibi çocukların hiç hoşlanmadığı sözler ederler. Ama çocuklarının yanında ellerine bir kitap alıp okuyarak örnek olmaya .çalışmazlar

Sonuç olarak çocuklarımızı kıyaslama yerine onları destekleyici davranışlarda bulunmak gerekir. Onları davranışlarıyla değil de çocuğumuz olduğu için sevmeliyiz. Onlara her zaman "Biz senin yanındayız, seni .destekliyoruz sen de başarabilirsin" mesajını vermeliyiz

Çocukları olmasını istediğiniz gibi değil de olduğu gibi kabul edin, .böylece olabileceklerinin en iyisi olmasına imkan verirsiniz
Çocuğunuzun sahip olmadığı özelliklere üzülme yerine sahip olduklarına .sevinmelisiniz

Harçlık

Para kazanmak ne kadar önemli ise para harcamak da o kadar önemlidir. Çocuklara verilen harçlıklar, yetişkinlik çağında parayı nasıl kullanması .gerektiğini öğretecektir
Bazı anne babalar, kendilerinin yokluk içinde büyüdüklerini düşünerek; “bizler görmedik, yiyip içemedik” diyerek çocuklara fazla harçlık verme çabası içerisindedirler. Anne babaların bu tutumu hem aile ekonomisini olumsuz etkilenmesine hem de çocuğun doyumsuz olmasına neden olmaktadır. Çocuklara genelde küçük yaşlardan itibaren parayı tanımaları, alış-veriş yapmayı öğrenmeleri, kendi ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceklerini öğretmek için harçlık verilmeye başlanır. Bu şekilde çocuk paranın ne işe yaradığını nasıl ve nerede kullanması gerektiğini öğrenmiş olur. Ülkemizde ekonomik şartları zor olması nedeniyle bazı aileler çocukların zaten ihtiyaçlarını biz karşılıyoruz. Onların ihtiyaçlarını biz daha uygun fiyatlarla alıyoruz. Onlara verdiğimiz zaman düzensiz harcıyorlar diye çocuklara harçlık vermek istemiyorlar. Belki bu durum aileler için normalmiş gibi gelebilir ancak çocuğun ileriki yıllarda harçlığını nasıl kullanması gerektiği konusunda zorlanmasını sağlayacaktır. Çünkü çocuklarda istenilen davranışların küçük yaşlarda yerleşmesi daha kolay olduğu için çocukların harçlık konusundaki eğitiminin de çocukluk .yaşlarında başlaması gerekiyor

Çocuklara küçük yaşlarda harçlık vererek onu biriktirmesi öğretilebilir. Ona bir kumbara alınarak biriken parasını bu kumbaraya atması öğretilir ve biriktirdiği harçlıkla kendisine bir oyuncak alınabilir. Bu şekilde çocuk sürekli anne veya babasından oyuncak isteme yerine kendi paralarını biriktirerek oyuncak alması gerektiğini öğrenmiş olur. İhtiyaçlarını kendi paralarıyla alan çocuklarda hem ben duygusu gelişir ve hem de kendi .parasıyla aldığı şeyi daha çok sahiplenir ve korur

Çocuklara harçlık genelde dört beş yaşlarından itibaren verilebilir. Çocuğun ailesi verilen haçlığı çocuğun nasıl harcaması gerektiği konusunda yardımcı olmalıdır. Çocuk verilen haçlığı her zaman abur cubur yiyeceklere harcayarak bitirmemelidir. Eğer çocuğa abur cubur yiyecekler alınacaksa bunu çocuğun harçlığıyla alması yerine anne ve baba kendisi almalıdır. Yoksa çocuk harçlıkla bu tür şeylerin alınmasına alışır ve sürekli ailesinden .para ister

Çocuklar ilkokula başladığında okulun durumuna göre harçlık düzenli olarak verilmeye başlanmalıdır. Okulun durumuna göre dememin sebebi özel okullarda ve bazı devlet okullarında çocuklara düzenli beslenme saati okul tarafından uygulanmakta ancak bazı kenar semtlerde okuldaki öğrencilerin ekonomik düzeylerinin farklı olması nedeniyle beslenme getirme sorunları yaşanabilmektedir. Bu tip yerlerde çocuklar okul kantinini kullanmak durumundadırlar. Eğer çocuklarımıza harçlık vermezsek çocuklarımız diğer çocuklar içinde mahcup duruma düşebilirler. Bu nedenle çocuğa az da olsa harçlık verilip onu okulda nasıl harcaması gerektiği .anlatılabilir

Özellikle günümüzde bazı gelir düzeyi iyi olan aileler çocuklarına harçlık verirken sınır koymamaktadırlar. Çocuğunun istediği kadar vermektedirler. Bu tip çocuklar da özellikle okul kantinlerinden canının istediği her şeyi almaktadırlar. Bu durum diğer gelir düzeyi düşük aile çocuklarını olumsuz olarak etkilemektedir. Onlar da ya ailelerini harçlık konusunda sıkıştırmakta ya da kendisinin alamamasının mahcubuyetini yaşamaktadır. Hatta bazı çocuklar ailelerinden istedikleri harçlığı alamadıklarında hırsızlık yapmayı da

göze almaktadırlar. Atalarımızın: “Az verme hırsız¸ çok verme arsız .olur” öğüdünü unutmamak gerekmektedir

Anne ve babaların bizim çocuğumuz diğer çocukların yanında küçük düşmesin, mahcup olmasın diyerek çocuklarına gereğinden fazla haçlık .verip lüzumsuz harcamalara teşvik etmesinler

Aileler çocuklarına harçlıklarıyla bir şey aldıkları zaman onu bazen arkadaşlarıyla paylaşmasını tavsiye edebilirler. Böylece çocukların .paylaşma duygusu gelişir ben merkezcilik duygusu zayıflamış olur

Lise çağındaki çocuklara harçlıkların günlük verilmesi yerine haftalık veya aylık verilmesi daha uygun olur. Bu çağdaki çocuklar paralarını cebinde tutmasını öğrenmesi gerekir. Çünkü ergen olan çocukta harcamalar bazen arkadaşlarıyla birlikte olabilir. Bu şekilde çocuk hem arkadaşları yanında küçük düşmez hem de ailesinden ayrıldığında parasını nasıl .kullanacağını öğrenmeye başlar. Sorumluluk duygusu gelişir

Bir öğrenci velimiz üniversiteye hazırlanan çocuğuna günlük bir veya bir buçuk lira harçlık verdiklerini ancak çocuğun bunu kabul etmediğini az bulduğunu, daha fazlada verme imkanlarının olmadığını söyledi. Çocuğun nasıl bir yaşam tarzı olduğunu sorduğumda sigara içtiğini arkadaşlarıyla kahvehaneye gittiğini anlattı. Tabi ki böyle bir gence günlük verilen harçlık yetmeyecek. Çocuğa harçlığı günlük verme yerine aylık toptan vermelerini yani 45 lira vermelerini önerdim. Ertesi ay veliye tekrar sorduğumda sorunun hallolduğunu söyledi. Yani çocuk ayağını yorganına öre uzatmasını .öğrenmiş oldu

Aile fertleriyle birlikte yapılan aile toplantılarında ailenin gelirinin hep birlikte hesap edilmesi, harcamaları çocukların görmesi ve kalan parayı da görüp bunun ne şekilde harcanacağını bilmesi, çocukları ailelerinden sürekli .harçlık istemeye zorlamayacaktır

Çocuklara verilen fazla harçlık çocuğun zararlı alışkanlıklara ulaşmasını kolaylaştırır. Zararlı alışkanlıklara meyilli olan çocuklar genelde okullarda bu tip çocuklara yakın durarak adeta onlardan otlanmak isterler. Bu durumda çocuğun kötü arkadaş çevresi edinmesini sağlar. Bu nedenle .çocuklara yaşlarına ve ihtiyaçlarına göre harçlık vermeye özen gösterelim

;Sonuç olarak harçlık verilen çocuk

Zamanla tasarruf yapmayı öğrenir -
.Sorumluluk duygusu kazanır -
.Sahiplenme duygusunu artırır -
Kendisine olan özgüveni artar -
.Ailesine olan güveni artar ve ailesinin de ona güvendiğini hisseder -
İhtiyaçlarının nasıl karşılandığını ve karşılanması gerektiğini öğrenmiş - .olur

Oyun

Oyun çocuğun fiziksel zihinsel dil ve sosyal kapasitesinin gelişmesine fırsat vererek toplum içindeki sosyal rolünün ve kendini diğer bireylerden ayıran özelliklerin farkına varmasını sağlar. Çocuk oyun sırasında kendisini ve çevresiyle ilgili bilgileri ifade etme olanağı bulur Oyun çocuğa kurallara uymayı sorumluluk almayı işbirliğini ve diğer insanlara saygılı olmayı öğretir. Ayrıca girişimci olma, tehlikeyi göze alma, karar verme ve problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olan önemli bir unsurdur. Bunların yanı sıra oyun sırasında çocuğun kendisine güvenini geliştirme duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamada kendi kendine yeterli olabilme gibi nitelikler kazandırır. çocuğun benlik gelişiminde ve sosyalleşmesinde oyun etkili bir gelişimsel süreçtir Sevgili peygamberimiz de anne ve babalara **“Çocuğu olan onunla çocuklaşsın”** sözüyle oyunun çocuklar için ne kadar önemli olduğundan bahsetmektedir. Peygamberimiz de torunları Hasan ve Hüseyin’le hemen hemen her gün birlikte olur, onlarla çeşitli .oyunlar oynardı

.Atalarımız; “**oynamasını bilmeyen taydan at olmaz**” derlermiş Çocukların gelişimi ve eğitimi üzerinde onların oyuna olan .ihtiyacını bu söz bize güzel bir şekilde anlatmaktadır

Oyun çocuğun bedensel gelişimini hem hızlandırır, hem de bedenin dengeli bir şekilde gelişimini sağlar. Çocuğun oyun oynarken beden hareketleri sayesinde kan dolaşımı hızlanır. Beyne daha fazla kan giderek beynin beslenmesini ve sinir sisteminin daha .iyi çalışmasını sağlar

Bazı eğitimciler çocukta oyunu bir gıda gibi değerlendirmişlerdir. Oyunun çocuk için hayati bir ihtiyaç olduğunu, oyun oynamayan .çocuğun tam olarak gelişemeyeceğini söylemişlerdir

Çocuk oyun oynarken toplumsal, bireysel, zihinsel, yetenek ve .becerileri gelişmektedir

Oyun çocuğa kendini tanımayı öğretir. Çocuk oyun sayesinde kendi gücünü tanımakta, yapıp yapamayacağı şeyleri sınamaktadır. Çocuk oyuna sadece büyüklerden gördüğünü aktarmakla kalmaz .kendi algılarını da katar

Örneğin çocuk oyun oynamak için kendine birtakım eşyalar seçer. Bu eşyalarla ev, araba yapar. Onlar üzerinde hayaller kurar. Herhangi bir şey yapmanın vermiş olduğu duygu onda kendine olan güveni, yani başarma .duygusunu geliştirir

Bazı çocuklar oyun oynarken oyuncaklarıyla konuşurlar. Daha önce ailesiyle yaşadığı veya ailesinden gördüğü bir takım davranışları oyuncaklarıyla oynarken yeniden yaşarlar. Anne veya baba rolüne girerler. .Onları kendilerine model alırlar

Çocuk oyun esnasında arkadaşlarıyla iletişimi sayesinde düzgün konuşmayı, paylaşmayı, sosyal kuralları (emir verme veya emirlere .uyma) öğrenir. Kelime haznesini geliştirir

Çocukların arkadaşları ile birlikte oynadıkları oyunlar tek başına oynadıkları oyunlara göre daha anlamlı ve niteliklidir. Çocuk bu esnada kendi yeteneklerini tanıma ve bunu başkaları ile kıyaslama .imkanı bulmaktadır

Özellikle son yıllarda şehirleşme ve apartman kültürünün yerleşmesiyle ile birlikte çocuklarımız için oyun oynama imkanı nerede ise yok denecek kadar azalmıştır. Çünkü planlı bir şehirleşme olmaması nedeniyle çocuklar için oyun alanları açılmamıştır. Bu nedenle çocuklar fırsat buldukça apartman aralarında, cadde ve sokaklarda oynamaya çalışmaktadırlar. Bu şekilde oyun oynamaya çalışan çocuklar hem sağlık açısından hem de trafik kazaları açısından büyük tehlikelerle karşı karşı karşıyadır. Ülkemizde cadde ve sokaklarda oyun oynarken trafik kazalarına maruz kalarak ölen ve yaralanan çocuk sayısı azımsanamayacak .kadar fazladır

Çocukların oyun alanlarının olmaması özellikle de teknolojiyle de alakalı olarak onları elektronik oyunlara yöneltmiştir. Gerek İnternet kafeler gerekse evde bulunan bilgisayar ve atariler çocukların oyun araçları olmuştur. Anne ve babalar çocukları sokaklardaki tehlikelerden dolayı eve çekmek için bu tür oyunlara teşvik etmektedir. Onlara bilgisayar veya atari almaktadırlar. Bu tür oyun araçları çocukların bir miktar zihinsel gelişimine katkıda bulunsalar da beraberinde bir takım sakıncaları da getirmektedirler. Oynadıkları elektronik oyunlar onları olumsuz etkilemektedir. Çocukları makine başına hapsetmektedir. Bu tip çocuklarda .sosyalleşme sorunları yaşanmaktadır

Silah, tank gibi savaş oyuncakları, çocukları dışarıya karşı saldırgan olmaya yöneltir. Çocuğun arkadaş ilişkilerinde sorunlar .ortaya çıkarır

Çocuklar için seçilen oyuncaklar, onun beceri ve ilgilerine, gelişimine uygun olmalıdır. Ayrıca sağlam, kullanışlı, boyası çabuk çıkmayan köşeleri sivri olmayan oyuncaklar olmalıdır. Oyuncaklar genelde plastik olması nedeniyle plastik malzemenin işlenmesinde kullanılan kimyasal maddeler çocukların sağlığı açısından büyük tehlikeler oluşturmaktadır. Ailelerin çocuklarına oyuncak alırken

bunlara dikkat etmesi gerekmektedir. Özellikle ucuz satılan .oyuncaklarda bu tür tehlikeler biraz daha fazladır

Özellikle tek çocuklu ailelerde çocuk oyun açısından biraz şanssızdır. Çünkü çocuklar daha çok yaşıtlarıyla oynamayı tercih etmektedir. Her ne kadar aile çocukla oyun oynamaya çalışsa da bu tam yeterli olmamaktadır. Bu tip çocuklara eğer çözüm düşünülmezse oyunun çocuğa kazandırdığı avantajlardan mahrum kalırlar. Bu nedenle tek çocuklu aileler çocuklarıyla birlikte çocuğunun yaşına uygun çocukları olan arkadaşları ve akrabalarıyla .sık- sık bir araya gelebilirlerse çocuk açısından daha iyi olur

Anne ve babalar çocuklarınızı oyuncaklara boğmayın yani onlara sürekli hazır oyuncaklar almayın çünkü hazır oyuncaklarla bir miktar oynayan çocuk bir süre sonra ondan usanacak yenisini isteyecektir. Çocuğun oynadığı oyuncağa kendinden bir şeyler katması gerekir. Bu nedenle daha çok yap - boz ve lego türü oyuncakların alınması çocuğun onlarla uzun süre oynamasını sağlar. Çocuğun lego türü oyuncaklardan farklı şekiller oluşturması hayal gücünü algılama duyularını geliştirdiği gibi çocuğun duyu ve .hareket gelişimine olumlu katkılar sağlar

Şu an on ve on iki yaşlarında olan çocuklarıma yaşları biraz daha küçükken çok sayıda oyuncak aldım. O oyuncakların hepsini bir hafta geçmeden kırdılar ve parçalarıyla oynamaya başladılar. Bu olayı gördüğümde mezun olduğum Üniversiteden değerli hocam Prof. Dr. Mustafa ERGÜN Bey'i hatırladım. Öğrencilik yıllarımızda hocamız Eğitim Felsefesi dersinde bize çocuklara hazır oyuncaklar almayınız "Hazır oyuncaklar yerine inşaatlarda tahta parçaları bulsun onlarla oynasınlar" derdi. Bunun üzerine bir marangoza gittim ve kare, üçgen, dörtgen şeklinde küçük tahta parçaları kestirdim. Çocuklarımın çok hoşuna gitti. Onlardan istedikleri şekilleri yapıyorlardı. O oyuncakları on yıldan beri hala saklarlar .zaman zaman çıkarır oynarlar

Anne ve babaların çocuklarıyla özellikle birlikte oyun oynayarak vakit geçirmeleri gerekir. Çünkü çocukların evde zaman zaman canı sıkılır. Televizyon izlemesine de müsaade edilmez. O zaman çocuklarla aileler zaman geçirmeli onlarla oyunlar oynamalı. Örneğin anne evcilik oynayabilir. Baba onlarla güreş yapabilir. Bazen de onlara öğretmek istediğimiz bir davranışı onlarla oyun .oynayarak daha kolay bir şekilde öğretebiliriz

;Anne ve babalar çocuklarıyla birlikte oyun oynadıkları zaman

.Onları daha yakından tanıyabilirler

Bazı kazandırmak istedikleri davranışları oyunla birlikte daha .kolay kazandırırlar

.Anne baba çocuk arasındaki duygusal bağ kuvvetlenmiş olur

.Çocuk kendisiyle ilgilenildiği için kendisini daha değerli hisseder

Anne ve babaların bazen çocuklarını oyun oynarken izlemelerinde fayda vardır. Çocuklar oyun oynarken bazı duygularını, isteklerini açığa çıkarırlar. Yani oyunlarıyla mesaj vermeye çalışırlar. Örneğin ailesinde çok istediği halde aldıramadığı bisikletiyle ilgili oynadığı oyunda oyuncak bisiklet yapıp onunla oynayabilir. Veya oyunda baba rolünde olur. O da çocuğunun bisiklet isteğini geri çevirebilir. Eğer çocuk oyunda aşırı kuralcı ve kızıp bağırıyorsa evde mutlaka .kendisine öyle davranılıyordur

Çocuğun oyun içinde kullandığı dil ve davranışlar ailenin tutumunu yansıtır. Oyun, çocuğun duygularını, özlemlerini, korkularını, kısaca iç dünyasını yansıttığı bir tiyatro sahnesidir. Onları uzaktan izleyin de, bir şeyden anlamaz zannettiğiniz o küçük yaramazların, çoktandır unuttuğunuz bir aile kavgasını veya münakaşasını, nasıl sahneye koyduklarını ve maharetle dramatize ettiklerini bir görün. Oyun, çocuğun dili ve etkin bir anlatma .aracıdır

Çocuklarda oyunun önemli olduğundan bahsettik ancak bu çocuğun sürekli oyun oynaması anlamına gelmemelidir. Anne ve babalar evde çocukları için bir plan ve program yapmalılar. Bu plan

ve programa göre çocuğa oyun saati koymalılar. Örneğin çocuk okula gidiyorsa ödevlerini yaptığı, derslerine çalıştığı zaman oyun oynayabileceği söylenmelidir. Hazreti Ali'nin aşağıda ki sözü de .çocuğun oyunla ilgili gelişimi konusunun önemini göstermektedir

”,Yedi yaşına kadar olan çocuğunuzla oynayınız“

”,On beş yaşına kadar arkadaşlık ediniz“

”.On beş yaşından sonra istişare ediniz“

Oyun, çocuğun yaşamında yapacağı işlerin, yaşamında basit bir örneğidir.

Yazılı kaynaklardan öğrenilmiştir ki, Hz. Süleyman (as.) çocukken, .mahkeme kurup hükümler vermiş

Hocası, Fatih Sultan Mehmet'e bahçe havuzunun iki yanına oyuncak .gemiler yerleştirip bunları top ve mermi atışıyla savaştırmayı öğretmiş

Büyük düşünür Mevlana ise çocukların oyunla neler kazandıklarını şöyle ;açıklamaktadır

.Çocukluktaki büyüme yavaş yavaş oyun oynaya oynaya olur

Çocuğun akıl denizine ulaşması, akıl denizinde yüzmeyi öğrenmesinde .oyunun önemli bir payı vardır

.Oyun, görünüşte akla uymaz ama çocuk oyunla akıllanır“

.Oyun, çocuğu büyüme ve olgunlaşmaya doğru çeken bir iç güçtür

Onu belli bir düzeyden daha olgun, daha akıllı bir düzeye doğru çeker .götürür

Bir çok şeyler onun heyecanı ile öğrenilir, bedensel gelişmesi oyun .sayesinde normal seyrini izler

Çocukluktaki bu oyun, aslında çocuğun hayal gücüne dayanır, gerçekle ilgisi yoktur. Ama bir taraftan da yetişkinlerin katı dünyasına yumuşak olarak girmelerini sağlar. Zihin fonksiyonları yavaş yavaş oyun ve hayal gücü vasıtasıyla açılır. Kaldı ki her oyun, gerçekliğin özünden, doğruluğundan esinlenmiştir. Çocuklar bazı gerçeklerden hareket ederek, oyunlarını bunun üzerine kurarlar. Ancak zihinlerdeki mantık kuralları henüz tam olarak çalışmaya başlamadığı için düşünme ve hayal güçlerinin sınırları çok geniştir. Gerçek hayatın görünüşleri zamanla onların zihinlerini .ve düşüncelerini sınırlar

.Oyun, çocuğun gerçek dünyayla, hayal dünyası arasındaki köprüsüdür

Televizyon ve Bilgisayar

Hem sözlü, hem hareketli hem de görsel nitelikli bir araç olması nedeniyle televizyon, özendirici olma özelliğini artırmakta ve yaygın olarak ta kullanılmaktadır. Bugün hemen hemen televizyonun olmadığı bir eve rastlanılmamaktadır. Televizyon teknolojik olarak şüphesiz çok önemli bir araçtır. Televizyon sayesinde dünyada olup biten her şeyi öğrenmek mümkün. Ancak teknolojik araçları kullanma biçimi o araçların insanlara .olan etkilerini farklı şekillerde ortaya çıkarmaktadır

Kitle iletişim araçları konusunda çalışanların üzerinde hemfikir olduğu konu, bu araçların çocuklar üzerinde mutlak bir etkisi olduğu yönündedir. Anne ve babaların televizyonun çocuklar üzerinde bırakacağı etkiyi düşünememiş olması çocuklarla birlikte oturup sürekli televizyon izlemesi ailenin farkında olmadan televizyonun çocuğa istenilen veya istenilmeyen bir çok davranışı kazandırmasını sağlamaktadır. Hatta bazı anneler daha 2-4 yaşlarındaki çocukları televizyonun başına oturtup eline de kumandayı verip çocuğun uslu uslu televizyon izlemesini sağlayıp kendisinin de ev işlerini rahatça yapmaları gerektiğini düşünüyorlar veya yapıyorlar. Bu durum anneler için bir rahatlık kazandırıyor ama çocuğun televizyon karşısında zehirlendiğini fark ettirmiyor. Bu dönemde çocuğun televizyonda gördüğü bütün sahnelerden etkilenmesi gördüklerini bilinçaltına kaydetmesi söz konusudur. Anne başlangıçta çocuğunun bir şey anlamadığını zannedecek .ama onun etkisi sonra ortaya çıkacaktır

Sınıf öğretmeni, çocukların uykuları üzerine bir araştırma yapıyordu. Rüya görmenin insan ruhunu ne kadar rahatlattığını ve onlar için ne kadar

:gerekli olduğunu belirttikten sonra

?Söyleyin bakalım!. dedi. Bu gece ne gördünüz -

Çocuklar, tek tek el kaldırarak rüyalarını anlatmaya başladılar. O haftaki rüyaların bir çoğu, üç gün önce meydana gelen korkunç tren kazası ile ilgiliydi. Bir de, cinnet geçiren bir emeklinin, karısı ve çocuklarını yol ...ortasında bıçaklaması ile

Öğretmen, arka sıralarda oturan bir öğrencinin el kaldırmadığını görünce, :ona doğru yaklaşıp

?Hayrola arkadaş!. dedi. Yoksa sen hiç rüya görmüyor musun -

:Küçük çocuk, yanakları pembeleşirken

.Elbette görüyorum!. diye gülümsedi. Ama benim rüyalarım çok farklı -

O zaman, gördüğünü anlat!. dedi öğretmen. Aynı şeyleri görmen - .gerekmiyor

:Küçük çocuk

Ben, dedemle birlikte gittiğim balık avını gördüm!. dedi. Köyümüze - .yakın olan derede idik. Ve koca bir balık tutarak eve götürdük

Öğretmen, yaptığı çalışmayı, bir sonraki dersinde de sürdürdü. O hafta görülen rüyaların büyük bir çoğunluğunda, petrol zengini bir ülkenin bombalanması sırasında ölen yüzlerce çocuk vardı. Diğer rüyalar ise, meşhur bir şarkıcının ayağından vurulması ve iş adamlarından birinin .kaçırılması ile ilgiliydi

Öğretmen, arka sıradaki öğrencinin bu sefer de el kaldırmadığını görerek .yanına gitti ve ona ne rüya gördüğünü sordu

:Küçük çocuk, dışarıdaki karlı dağlara bakıp

Geçen hafta bir çok kuzumuz doğdu, dedi. Rüyamda onları, dağın - yamacındaki pınara götürmüştüm. Bu arada çiçeklerle konuşup, .gökyüzündeki kuşlarla yarıştım. Onlar gibi uçuyordum havada

Öğretmen, araştırmasını biraz derinleştirdiğinde, çocuğun diğer kardeşlerinin de aynı türde rüyalar gördüğünü öğrendi. Hatta dedesi bile, .onlar gibiydi

:Sonunda merak edip

Hep bu türden rüyaları görmeniz çok harika! dedi. Sanki birer film gibi - ?her biri. Yoksa bunun için bir formül mü var

:Küçük çocuk

Bilmiyorum öğretmenim!. diye gülümsedi. Televizyon alamayacak kadar - .fakir olduğumuz için, Allah bize bu filmleri gösteriyor olmalı

Nasrettin Hoca bir gece torunuyla birlikte yürürken iki kişinin bir dükkanın kapısını eye ile kesmeye çalıştıklarını görmüş bakmış hırsızlar iri yarı, iyisi mi hiç dokunmayayım demiş. Fakat olayı torunu da fark etmiş. ;Hocaya

Dede bunlar ne yapıyorlar diye sormuş

;Hoca

Oğlum saz çalıyorlar demiş

;Torunu

Ama dede hiç ses çıkmıyor ki demiş

;Hoca

Oğlum onun sesi yarın çıkar demiş

Nasrettin Hocanın bu fıkrasında olduğu gibi televizyon izleyen çocuklarda .televizyonun olumsuz etkilerinin ileriki yıllarda çıkması kaçınılmazdır

Yapılan çalışmalar, televizyonun en çok çocuk ve gençleri etkilediği, bu .etkinin çoğu zaman da olumsuz olduğunu göstermiştir

Dış dünyanın gerçeklerini, televizyon aracılığı ile sunulan gerçekler ile kavramlaştıran çocuklar ve gençler kaçınılmaz olarak bu etkiyi olumsuz .yönde yaşamaktadırlar

Araştırmalar, çocukların ve gençlerin özellikle şiddet, saldırganlık, cinsellik içeren yayınlardan olumsuz etkilendiğini ortaya koymaktadır. Yine, yapılan çalışmalardan elde edilen bulgulara göre, müzik klipleri gençleri hedef kitle olarak almakta, gençlerin tüketim kalıplarından başlayıp, duygusal ilişkilerine kadar olan yaşam deneyimleri üzerinde etki yapmaktadır

Televizyonlardaki karakterlerin çocuklar ve gençler tarafından taklit edildiği, model alındığı bilinmektedir. Özenilen bu kahramanların çoğu şiddet kullanan kişilerden olması olağandır. Çünkü, çocukların ve gençlerin

bellekleri, televizyonda verilen mesajların doğruluğu ya da yanlışlığını ayırt .edebilecek durumda değildir

Oysa, Türk televizyon dünyasında en fazla vurgulanan olgu şiddet (%62) ve suçtur. (%48). Sözlü ve fiziksel cinsellik (% 59), sevgi sözleri ve .görüntüleri (% 35.9), ölüm (% 33.3), alkol (% 31.7) oranlarındadır

Nitekim yapılan bir çalışmada; her gün bir süre televizyon izlediğini söyleyen 362 çocuktan % 20.7'si şiddete başvuran kahramandan rahatsız .olurken, % 42'si hiç rahatsız olmadığını belirtmektedir

Yine çocuklarımızın televizyon izlerken en çok etkilendiği yayınlar .arasında reklamlar yer almaktadır

Reklamların tüketime yönelik yayınlar olması, daha çok kazanma duygusu, reklam programlarının da içeriğini bozmaktadır. Özellikle çocukları daha çok etkilemektedir. Çocuklar reklamlar sayesinde gördükleri yeni ürünler ve markaları görmekte onları ailelerinden ısrarla istemektedir. Bu da tüketim çılgınlığını ortaya çıkarmakta olup, çocukları bilinçsiz .tüketime zorlamaktadır

Çocuğun sosyalleşmesinden birinci derecede sorumlu olan ailelerin, çocukları ile birlikte televizyon seyretmesi, bu doğrultuda başta aileler ve gençler olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin bilinçlendirilip, bilgilendirilmesi gerekmektedir

Yapılan çalışmalar, insanların çoğunluğunun günde ortalama dört saatten fazla televizyon seyrettiğini göstermiştir. Yine yapılan çalışmalarda televizyon izleyicilerinin çoğunluğunun televizyonu eğlence amaçlı veya boş zaman değerlendirme etkinliği olarak kullandığı görülmüştür. Bu kadar sık ve uzun süreli temas edilen bir aracın insanları etkilememesi, özellikle .de çocukları ve gençleri etkilememesi düşünülemez

Hangi maksatla üretilirse üretilsin, teknolojik ürünler, toplum üzerinde .olumlu olduğu kadar olumsuz etkiler de oluşturmaktadır

Medya kuruluşlarının ticari kuruluşlar olması ve reyting endişesi düşünüldüğünde, bu etkinin yönünün olumsuz olduğunu kabul etmek gerekir. Yetişkinler olumsuz etkileri azaltabilirken ne yazık ki çocukların ve gençlerin bunu başarması zor olmaktadır. Ayrıca, kitle iletişim araçları

sürekli aynı tür mesajlar ileterek, çocuk ve gençlere bilinçli seçme şansı da tanımamaktadırlar. Bu dönemin özelliği gereği, gerçeklik algısı televizyon tarafından sunulanlar üzerinden oluşmaktadır. Gerçek ile televizyon tarafından sürekli yenilenen mesajlar o yaş grubundaki gençler ve çocuklar için oldukça kafa karıştırıcıdır. Böylece çocuklar ve gençler simgesel dünya ile gerçek dünya arasında ilişki kurmakta zorlanmakta, gerçekleri simgesel .dünyada sunulan ile özdeşleştirmektedirler

Özellikle televizyonun başında çok kalan okulöncesi çocuklarda gelişim .olarak bazı problemler görülmektedir

Bu dönem çocuklarının hem sosyal gelişimi hem de fiziksel gelişimi önemlidir. Televizyon başında saatlerce kalan çocuklarda bu gelişim yönleri .gerilemektedir

- Çocuklarda konuşma bozuklukları görülmekte
- Uzun süre hareketsiz kalması nedeniyle kaslar yeterli gelişememekte
- Televizyon izleyerek sokağa çıkmaması nedeniyle içe kapanıklık, iletişim kuramama, arkadaş edinememe sorunları ortaya çıkmakta
- Çocuk eve bağımlı hale gelmekte ilköğretime kayıt döneminde okula gitmek istememekte
- .Hayal dünyası gelişmemektedir
- Bütün dikkatini televizyona vermesi nedeniyle çevredeki uyarıcılara karşı .tepkisiz kalmakta bu nedenle de dış çevreyi anlamakta zorlanmaktadır
- .Çocukta görme ve duyma sorunları ortaya çıkmaktadır
- İlköğretim ve lise çağındaki çocuklarda ise özellikle ders çalışmalarını .engellemekte ve derslerden soğumalarına neden olmaktadır
- Özellikle ilköğretim çağında çizgi filimler, lise çağında da spor programları ve diziler, çocukları ekran başına hapsetmektedir. Bu şekilde televizyon bağımlısı olan gençlerin dersleri zayıf gelmektedir. Aileleriyle .de problem yaşamaktadırlar
- Televizyon bağımlısı gençler ve çocuklarda kitap okuma alışkanlığı gelişmemektedir. Kitap okuma konusunda zorlanılsa da okurken sıkılmaktadırlar. Çünkü televizyonun cazibesini kitapta .bulamamaktadırlar

Televizyonda gerek saldırganlık gerekse de cinsel içerikli dizileri ve filmleri izleyen çocuklarda daha fazla davranış bozukluklarına

rastlanılmaktadır. Özellikle okullarda saldırganlık davranışları ve kız erkek arkadaşlığı konularında bu tür filmleri izleyen öğrencilerde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Televizyonda özellikle okul dizilerinde eğitim öğretimin niteliğine ağırlık verilmesi gerekirken medya sahipleri bu tür filmlerde daha cinsel içerikli görüntülere ve okul kurallarını ihlal etme, hiçe sayma ile ilgili görüntülere yer vermektedirler. Bu nedenle okullarda öğrencilerdeki uyum sorunlarını incelediğimizde televizyonlardan bariz şekilde etkilendiklerini .görmekteyiz

Yapılan araştırmalarda özellikle son dönem gençliğinin rahatsızlığı olan obezite (aşırı kilo) nin televizyon izleyen çocuklarda daha yaygın olduğu .görülmektedir

Okul dönüşü evde bir saat televizyon izleyen çocuklarda o gün gördükleri .dört saat dersin konularını unuttuğu gözlenmektedir

Anne ve babalar saymış olduğumuz tüm bu olumlu ve olumsuzlukları göz önünde bulundurarak televizyon izleme ile ilgili gerekli önlemleri almaları .çok önem arz etmektedir

Bilgisayar

Bilgisayar günümüz teknolojisinin vazgeçilmez bir ürünüdür. Hemen hemen hayatımızın tüm alanlarına girmiş, insanlara inanılmaz kolaylıklar sağlamıştır. Ancak bilgisayar görünüş itibari ile bir makineden ibaret .değildir. Makineye insan ne kaydederse makine bize onu vermektedir

Ailelerimiz çocuklarına bilgisayar alırken bu durumu göz ardı ediyorlar. Bilgisayarı bir televizyon gibi değerlendirip çocuk onu açtığında her şeyi hazır bulacak zannediyorlar.. Bu düşünce ile çocuklarına bilgisayar alıyorlar. Çocuklar da alınan bu bilgisayarı bilgi yükleyerek, ders konularını

yükleyerek kullanma yerine daha çok çeşitli oyunlar yükleyerek kullanıyorlar. Bilgisayar oyunları zamanla çocuklarda bağımlılık yaparak çocukların zamanlarının büyük çoğunluğunu bilgisayarın başında .geçirmelerine neden oluyor

Bir komşumuzun çocuğu liseye gidiyordu. Babası işyerindeki bilgisayarı çocuğun kullanması için eve getirmiş. Çocuk bilgisayarda bazen ders çalışıyor ara sıra da oyun oynuyormuş. Bunu gören amca hanımları onlarda bilgisayar var da bizde niye yok diye beylerinden bilgisayar istiyorlar ve sonunda aldırıyorlar. Ancak evde bilgisayar kullanmayı kimse bilmiyor ve çocukların yaşları da daha küçük olduğu için bilgisayarlar kapalı bir vaziyette birkaç yıldır kullanılmadan duruyor. Bilgisayar almayı düşünen ailelerde kullanmayı en az çocukları kadar merak etmelidirler. Çünkü .bilgisayar televizyon gibi değildir. Siz ona ne verirseniz o da size onu verir

Ailelerin çocuğumuza bilgisayar alalım da derslerini bilgisayarda çalışsın çabası çocuğun zamanla daha çok derslerden soğumasına ve başarısız olmasına neden oluyor. Bu nedenle ailelerin çocuklarına bilgisayar alırken çocuğun bilgisayarı oyun için mi? yoksa ders çalışmak için mi? aldırmak istediğini iyi düşünmeleri ve ona göre karar vermeleri gerekmektedir. Ailelerimiz çocuklarına bilgisayar almak veya evdeki var olan bilgisayarı kullandırmak istiyorlarsa çocuğun bilgisayarda kullanması gereken dersleri .ile ilgili doküman desteğini sağlamaları gerekir

Çocukların var olan bilgisayarı kullanmaları için çocukla birlikte ne zaman normal derslerini çalışacağı, ne zaman bilgisayarla ders çalışacağı, ve ne zaman oyun oynayacağına yönelik bir program yapıp ona göre çalışması sağlanmalıdır. Aksi taktirde çocuk bilgisayarın başına oturup .oyunun cazibesine kapılırsa zamanın nasıl geçtiğini anlayamaz

Öncelikle çocuğun her gün bilgisayara ayırdığı zaman belirlenmeli. Toplam süre okul öncesi çağ çocuklarında bir saatten, ilköğretim dönemi çocuklarında iki saatten fazlaysa yetişkinler sınırlandırmaya gidebilirler. Onunla konuşarak bilgisayar kullanacağı süre birlikte belirlenebilir. Çocuğun beraber saptanan süreyi aşıp aşmadığı takip edilmelidir. Çocukların bilgisayarla uzun zaman geçirmesi fiziksel, ruhsal ve sosyal

gelişimlerini zedeleyebilir. Bunu önlemenin basit bir yolu yoktur. Ancak bilgisayara alternatif olabilecek resim yapma, oyuncaklarla oynama, parka götürme ve özellikle başka çocuklarla birlikte oynama çocukları koruyucu doğal önlemler olarak düşünülebilir. Anne-babaya düşen sorumluluk, .çocukların günlük yaşamında bu etkinlikler için zaman ayrılmasıdır

Aşırı kullanımı engellemenin en kolay yollarından biri de bilgisayarı koridor veya ortak çalışma odası gibi yetişkinlerin takip edebilecekleri bir yere koymaktan geçer. Aile içinde birden fazla insan aynı bilgisayarı kullanırsa çocuk sırasını bekleme, başkalarının eşyalarına saygı gösterme gibi sosyal beceriler geliştirir. Bunun yanı sıra çocuğun bilgisayar ve .,interneti hangi amaçla kullandığı belirlenir

Çocuk ve gençler gelişen bilgisayar endüstrisi ve ürünleri hakkında pek çok erişkinden daha fazla bilgiye sahipler. Anne ve babalar çocuklarını teknoloji dünyasında sağlıklı şekilde yönlendirmek, onları denetleyebilmek için bilgisayar ve internet hakkında bilgi edinmeli, kullanmaktan çekinmemeliler. İnternet iyi kullanıldığında güçlü bir eğitim aracıdır. Öğrenciler çeşitli kütüphanelerden yararlanma, uluslararası yayınları takip .ederek proje hazırlama, bilgilerini derinleştirme olanağı bulurlar

Çocuklarının özgüvenlerinin gelişmesini isteyen anne ve babalar onlardan bilgisayarı, program ve oyunları açıklamalarını isteyebilir. Anne-babasından !daha çok bildiğini düşünmek çocuğun üzerinde olağanüstü etki yaratabilir

Ailelerin bilgisayar hakkındaki bilgisi artarsa, çocuklarla birlikte oyun oynayabilirler. Program ve oyunların içeriklerini denetleyebilirler. Onları eğitimsel değerler içeren oyunlara yönlendirebilirler. Bilgisayar oyunlarının seçiminde çocuğa yardımcı olarak yaş ve gelişimine uygun, şiddet .içermeyen programlar alabilirler

Bilgisayar oyunlarından büyük çoğunluğunun çocukların eğitimi açısından .faydalı olduğunu kabul etmemiz gerekir

Birçok oyun çocuğu zihinsel olarak düşündürmekte onu çeşitli yorumlara .sevk etmektedir

.El kol göz koordinasyonunu hızlandırmakta ve geliştirmektedir

.Merak ve ilgi duyusunu artırmaktadır

Çocukta bilgiye daha nasıl kolay ulaşılabileceğini göstermekte ve .internetten bilgi olarak yararlanılması gerektiğini öğretmektedir

Son zamanlarda ülkemizin her tarafında hızla açılan internet kafeler söz konusudur. Ancak bu kafelerin açılması teknolojik açıdan iyi gözükse de ticari kaygının ön planda olması ve yetkililerce gerekli kontrollerin yapılmaması nedeniyle bu kafelerin yararından çok zararları duyulmaktadır. Buraların müşterilerini daha çok çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklarda internette daha çok oyunlara, cinsel içerikli sitelere ve vurdulu - kırdılı film ve oyunlara yönelmektedirler. Çocukların internet kafelere yönelmeleri onları aileleriyle harçlık konusunda karşı karşıya getirmektedir. Ailelerinden yeterli harçlık alamayan çocukların bir kısmı arkadaşlarından borç para almaktadır. Aldığı parayı ödeyemeyince ya kavgalar ortaya çıkmakta yada çocuklar hırsızlığa yönelmektedirler. Bu konuda öğrenci velilerimden çok yakınmalar olmaktadır. Örneğin internet kafeye gitmek için babasının cebinden para çalan, annesinin takılarını çalan, evdeki değerli eşyaları götürüp satan, komşularına oturmaya gittiklerinde orda ördüğü değerli eşyaları çalan, arkadaşını cep telefonunu çalan vb yakınmalarla .karşılaşmaktayım

Anne ve babalar çocuklarda bu tür problemler ortaya çıkmadan önce tedbirlerini almalılar. Çocuklar daha internet kafeye gitmeden önce internet kefelerin olduğunu çocuklarına anlatarak oralara gidip gitmeyeceğini veya nasıl gidebileceğini söylemeliler. Aksi takdirde çocuk oralara bağımlı olan arkadaşlarından öğreniyor ve o arkadaşlarından öğrendiği biçimiyle oralara gidip gelmeye başlıyor. Çocuk internet cafelere bağımlı hale geldikten sonra .ailenin haberi oluyor. Tabi bundan sonra da çözüm zor oluyor

Bilgisayar çocukların eğitimleri açısından her ne kadar faydalı olsa da onların gelişimlerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bilgisayarlı eğitimde çocuk tamamen makine ile iletişime geçmekte bu nedenle de çevresi ile iletişimi zayıflamaktadır. Oysa küçük çocukların daha çok birbirleriyle yüz .yüze iletişim kurarak sosyal gelişimlerini kuvvetlendirmeleri gerekmektedir

Uyku

Halk arasında çocukların uyuması için söylenen bir söz vardır. **"Uyusun da büyüsün ninni!"** şeklinde. Bu söz çocukların uykuya ne kadar ihtiyacı olduğunu güzel bir şekilde ifade etmektedir. Özellikle bebeklik yıllarında çocukların zamanının çoğunluğu uykuda geçmektedir. Yani uyku çocuklar için en az diğer ihtiyaçları kadar gereklidir. Zaten küçük çocukların da karnı .doyduğu zaman hemen uyumaları buna bir örnektir

Uyku gerek çocuklarda gerekse büyüklerde bir dinlenme ve rahatlamadır. Uykudan uyanan çocuk veya yetişkin kendisini oldukça dinç ve rahat hissedecektir. Ancak uykunun da özellikle çocuklarda rasgele değil de belirli bir plan ve programa göre yerine getirilmesi gerekmektedir. Çocuklarda, özellikle yeni doğan çocuklarda günün % 80 i uykuda geçerken, bir yaşına gelen çocuklarda 13 ile 15 saat arasında değişir.1- 5 yaşları arasında 12 ile 13 saat , 6-8 yaşları arasında 10 ile 12 saat, 8-10 yaşları arasında 10 saat, 11 yaş ve üzeri içinse ortalama 8 ile 10 saat uyku yeterlidir. Bu saatlerden az veya fazla olan uyku ise hem günlük programı etkiler, zamanının boşa geçmesine neden olur, hem de çocuğun sağlıklı .gelişimini etkiler

Genellikle uyku düzensizlikleri çocukluktan itibaren devam etmektedir. Anne ve babaların çocuklara ilk çocukluk dönemlerinde sağlıklı bir uyku düzeni ayarlayamamaları, çocukta canının istediği zaman uyuyup canının .istemediği zaman uyumama gibi bir durumu ortaya çıkarıyor

Çocuk oyun oynayıp çok yorulduğu gün erkenden uyuyup kalıyor. Veya aile televizyonda geç vakte kadar bir film izliyor, çocuklar da onlarla birlikte oturup izliyor ve geç vakitte yatmak durumunda kalıyor. Bu ve .benzeri durumlar çocukta uyku düzensizliklerini ortaya çıkarıyor

Çocuklarda düzenli bir uyku alışkanlığının gelişmesi için anne ve babaların iki yaşından itibaren çocuğun odasını ayırmaları gerekir. Çocuk anne ve babasından ayrı kendi odasında uyumaya alışmalıdır. Bu yaşlarda

anne ve babasından ayrı bir odada yatmaya alışan bir çocukta ilerde çeşitli nedenlerle ortaya çıkan korkulardan etkilenme olasılığı azalacaktır. Bu durum çocuğun zamanla kendine güvenmesini, ortamdaki diğer olaylardan .etkilenmeden uyumasını sağlayacaktır

Çocuklar önce ayrı bir odada yatmaya karşı koyabilir ancak anne ve baba bu konuda kesinlikle taviz vermemelidir. Çocuğu uyutmak için ona kitap okuyarak, masal anlatarak odasında uyumasını sağlayabilir. Belirli bir .zaman sonra da çocuk zaten bu duruma alışacaktır

Çocuklar kesinlikle anne ve babayla aynı odada yatmamalıdır. Çünkü anne ve abanın odası onlar için mahrem bir yerdir. Çocuklar için başlangıçta çok şey fark etmeyebilir ancak ileriki yıllarda çocukta davranış .bozukluklarına neden olabilir

.Çocuğun yatış ve kalkış saatleri kesinlikle belirlenmelidir

.Özellikle gençlere uykunun sağlık açısında faydaları anlatılmalıdır

Çocuklarda sağlıklı uyku onların ders başarılarını da artıracaktır. Uykusu düzenli olmayan çocuklar ertesi gün derslerde uyuma durumuyla karşı .karşıya kalabilir

Anne ve babalar çocuklarının düzenli uyumalarını istiyorlarsa önce kendileri de o evin bir ferdi olarak aynı programa uymaları gerekir. Evde geç saatlere kadar televizyon açık kalır ve baba veya anne de televizyon .izlerse çocuklardan da uyumalarını beklemek sorun oluşturur

Bir akşam televizyondaki bir program nedeniyle çocuklardan zamanında yatmalarını istedim ben de televizyon izliyordum. Çocuklar benden çekindikleri için odalarına gittiler. Uyuyup uyumadıklarını çok bilmiyorum ama ertesi gün annelerine babam bizden uyumamızı istiyor ama kendisi niye uyumuyor diye beni şikayet etmişler. Ben de o günden sonra çocuklara .ben uyumadığım halde odanıza geçin uyuyun demedim

Çocuklarda uyku sorunu olduğunda anne ve babaların onları uyumaya zorlama yerine neden uyuyamadıklarını araştırmaları gerekir. Çünkü uyuyamama herhangi bir sorun belirtisidir. Çocuklar herhangi bir şeyden korktuklarında, moralleri bozuk olduğunda, herhangi bir sağlık sorunları olduğunda, şiddet içeren filimler izlediklerinde, kendilerinden

yapamayacakları bir şey istediklerinde, ergenlik dönemi problemleriyle karşı karşıya kaldıklarında v.b durumlarda uykusuzluk sorunları yaşayabilirler. Anne ve babaların

Sağlık

İnsan hayatının sorunsuz bir şekilde devam etmesi için en önemli faktör şüphesiz sağlıktır. İnsanın sağlığı yerinde olmadığı zaman hayattan zevk alması söz konusu değildir. Sağlık konusu çocuklarımızı hem doğumdan önceki süreçte hem de doğumdan sonraki süreçte ilgilendirmekte ve bu konuda anne ve babaya çok iş düşmektedir. Şüphesiz her aile çocuklarının sağlıklı olmasını ister. Çocukların sağlıklı olmasını istemek sorunu çözmüyor. Sağlıklı olması için neler yapılması gerektiği ve buna hazır olma ancak .sorunu çözmede yardımcı olabilir

Yeni evlenen anne ve baba olmaya aday ailelerimiz her şeyden önce kendilerini çocuk sahibi olmaya hazır hissetmelidirler. Hele bir çocuğumuz olsun o zaman gerekeni yaparız düşüncesi meseleyi çözmez. Aksine geri dönüşü olmayan bir durumla karşı karşıya bırakır. Anne adaylarımızın özellikle hamilelik döneminde beslenmeleri, kılık kıyafetleri, aldıkları ilaçlar, çalışma koşulları, duyguları, psikolojik durumu, kalıtımsal özellikler vb. doğacak olan .çocuğun sağlığını etkileyecektir

Anne ve babalara doğum sonrasında daha büyük sorumluluklar düşmektedir. Dünyaya henüz gözlerini yeni açmış bir çocuğun belirli periyotlarda sağlık kontrolünden geçmesi çocuğun ileriki .yaşamı için çok önem arz etmektedir

Çocuğun aşılarının düzenli yapılması (sarılık, kızamık, kabakulak, çiçek, menenjit vb) bu tip bulaşıcı hastalıkları iz bırakmadan hafif .atlatmasını sağlayacaktır

Çocuklarımızı sağlıklı bir şekilde büyüyüp gelişebilmeleri için belirli taramalardan geçirmemiz gerekir. Bu taramaların en az iki .yılda bir yapılması çocuğun sağlığı açısından önemlidir

;Bunlar

Görme taraması
İşitme taraması
Diş sağlığı taraması
Büyüme ve gelişme
İdrar yolu enfeksiyonları
Anemi
Guatr
Testislerle ilgili sorunlar

Çocukların yapılan bu taramalarda gelişiminde görülen rahatsızlıklara zamanında müdahale edilip erken teşhis konulması gerekir. Aksi taktirde bazı hastalıkların zamanı geçince tedavisi mümkün olmayabilir. Örneğin çocukta inmemiş testis sorunu varsa bunun en geç dört beş yaşına kadar olan tedavisi daha rahat sonuç verebilir. Eğer geç kalınırsa çocukta kısırlık .sorunu ortaya çıkabilir

Çocuk da sağlık olarak biyolojik rahatsızlıkların yanında temizlik, .beslenme, kılık kıyafet ve kazalar da çok önem arz etmektedir

Beslenme ve Yemek

Sağlıklı bir birey olmanın yolu sağlıklı beslenilen çocukluk yıllarından geçmektedir. Bu nedenle beslenme ve yemeğin çocuk eğitiminde önemli bir yeri vardır. Ancak ailelerin de en çok şikayet ettiği konu da çocuklarının beslenme ve yemek yememe sorunudur. Anne sütüyle beslenen ve hazır gıdaya daha henüz hazır olmayan çocukta yemek sorunu elbette olacaktır. Çünkü hiçbir yiyecek anne sütünün yerini tutmayacaktır. Peygamber efendimiz de **"Çocuğa anne sütünden daha hayırlı bir süt yoktur"** diyerek anne sütünün önemini ifade etmiştir. Genel olarak çocuklara 1-1.5 yaşına kadar anne sütü çocuğun sağlıklı gelişimi açısından verilir ve tavsiye edilir. Kur'an-ı kerimin Bakara suresinde "**Anne sütünün çocuklara iki yaşına kadar verilmesi"** gerektiği bu durumla uygunluk arz etmektedir. Bu dönemde çocuklara altıncı aydan itibaren de ek gıdalar verilmeye başlanır. Bu ek gıdalar düzenli olarak verilirse çocuk zamanla ek gıdalara alışır ve .anne sütünü bırakması da kolay olur

Aileler, para biriktirme uğruna çocuğun gıda ihtiyacında kısıtlamaya gitmemelidir. Çünkü çocuğumuzu ancak bir kere büyütebilme zamanına sahibiz ancak parayı daha sonra da biriktirebiliriz. Bu dönemde çocuklarımıza gerek aile içinden gerekse aile dışından çok şekerli iltifatlarda bulunulmaktadır. Ancak bu iltifatlar çocukta zamanla iştah azalmasına, daha sonra da bakkal alışkanlığına yol açmaktadır. Şekerli yiyecekle karnını doyuran çocuklar, diğer yiyeceklerde bulunan vitamin ve proteinlerden mahrum kalmaktadır. Bu eksikliklerde çocukta zamanla bazı hastalıklara karşı bağışıklık sistemini zayıflatarak hastalanmalarını .sebep olmaktadır

Anne babaların özellikle okul döneminde de çocukların beslenmelerine dikkat etmeleri gerekmektedir. Çocuklar özellikle sabah kahvaltısı yapmak istemezler. Öğleyin okuldan yorgun gelirler. Öğle yemeği yemek istemezler, canları ne zaman isterse o zaman yemek isterler. Ancak bu çocuk için sağlıklı bir beslenme olmaz. Çocuklarımızın az da olsa sabah kahvaltısı yapması onların okuldaki dersi dinleme performansını artıracaktır. Okuldan tüm

enerjisini harcayarak dönen bir öğrencinin öğle yemeğini yemesi kısa sürede yorgunluğunu atmasını sağlayıp bir an önce derslerini .çalışmasını sağlayacaktır

Çocuğun yemek yememesi aileyi kaygılandırmaktadır. Ailede herkes çocuğa zorla yemek yedirmek için seferber olmaktadır. Çocuğu yemek yemesi için zorlamak, ister istemez onda tam tersi bir tepkiye yol açacaktır. Çocuk yemek yemeyi kabul etmeyecektir. Çocuğa bu şekilde yemek .yedirmeye çalışma yerine onun neden yemek istemediği araştırılmalıdır

Çocukların yeme alışkanlıkları ve iştahlarında fizyolojik farklılıklar gözlenir. Bebeklikten başlayıp bir yaşına kadar olan sürede hızla boy atıp kilo alan çocuğun daha fazla besin alma ihtiyacı duyduğu ancak daha sonra büyümedeki yavaşlamaya paralel olarak çocuğun yeme isteğinde azalma .olabileceği düşünülmelidir

Çocukların yemek sorunları arasında zorla yedirilmeye çalışılan yemeği sevmemiş olabileceğini de düşünmek gerekmektedir. Bazı aileler tabakta ne varsa çocuğun o yemeği yemesini ve bitirmesini isterler. Çocuk da yemeği sevmediği için yememeyi tercih eder. Ancak anne ısrar eder tabaktaki .yemek kesinlikle bitecektir. Ben bunu şöyle izah ediyorum

Bir komşunuza misafirliğe gittiniz komşunuz size hiç sevmediğiniz, hoşlanmadığınız pırasa yemeği getirdi. Sizden bu yemeğin hepsini bitirmenizi istedi ne yaparsınız. Bir daha o komşuya misafirliğe gider misiniz? Yoksa onun da size gelmesini kollayıp aynı davranışı siz de ona yapmayı düşünür müsünüz? Çocuklarınızı da kendi yerinize koyup öyle düşünmeniz daha iyi olacaktır. Bir aile çocuklarıyla birlikte bir lokantaya giderler. Masanın üzerindeki mönüyü incelemeye başlarlar o sırada garson .gelir ve ne arzu ettiklerini sorar

: Çocuk

.Baba, ben ciğer ve pastırma isterim” dedi“

Garson kadın orada bekliyordu; mönüyü baba inceledi, anne inceledi, :sonra baba siparişi verdi

”!Üç biftek“

:Garson kadın ise

.İki biftek, bir ciğer ve pastırma” deyip gitti“

:Garsonun bu sözleri üzerine, çocuk annesine bakıp şöyle dedi

”!Anneciğim, garson benim “gerçek” olduğumu kabul ediyor“

Çocuklarımızın görüş ve önerilerine dikkat etmez, onları önemsemezsek onlar böyle durumlarla karşılaşınca elbette ki şaşıracaklardır. Bırakın onlar ne yiyip içeceklerine kendileri karar versinler. Eğer lokantada yemeklere sınırlama getireceksek bunu çocuklara önceden söylememiz daha uygun .olacaktır

Çocukları yemek yeme konusunda zorlama yerine onların ne zaman canı isterse o zaman yemesini, ne kadar yemek istiyorsa o kadar yemesini .sağlamalıyız

.Zorla yemek yedirmeye çalışma çocukla aile arasındaki iletişimi bozabilir

.Bir çocuğu yemek için asla zorlamayın. Açlık, bu işi sizin için yapacaktır

Çocukların düzenli yemek yemeleri için ailelerin yemek yapmadan önce yemek yapma konusunda onların da fikirlerini almaları ve onların sevdiği yemeği yapmaları hem çocukların hoşuna gidecektir hem de kendilerine .değer verildiğini düşüneceklerdir

Ailede yemek saatleri önceden belirlenmeli ve genelde aksamadan devam etmelidir. Yemek saati geçince çocuk abur cubur bir şeyler atıştırmak .durumunda kalır ve yemeğe iştahı kalmaz

Aile fertleri yemeğe hep birlikte oturmalıdır. Kalabalık ortamda iştah .biraz daha fazla olur

Çocukların arkadaşları eve yemeğe davet edilerek hem çocuğa değer verilmiş olur, hem de arkadaşlarının yemeğe karşı olan iştahlarını görmüş .olur

Sofrada yemeği herkes kendi tabağına yiyeceği kadar koymalıdır. Genelde bizim aile kültürümüzde yemeğin beğenilip beğenilmediği sorulmadan .tabaklar doldurulur

Özellikle okula giden çocuklar sabahları erken vakitlerde okullara gittikleri için sabah kahvaltısını yapmadan gidiyorlar. Aslında bu durum .bazı aileleri sabahları kahvaltı hazırlama külfetinden kurtarıyor

Bazı ailelerin çocuklarımıza sabahları ne yaparsak yapalım kahvaltı yaptıramıyoruz diyeceklerini şimdiden tahmin ediyorum. Ancak bu bir seferde veya çocuğa zorlamakla onunla inatlaşmakla .olmaz. Biraz sabır biraz ilgi birazda dikkat ister

Çocuklarımızın en çok hoşuna giden yiyecekleri tespit edip kahvaltıya onu hazırlayabiliriz. Başlangıçta bir iki lokma ile başlar .zamanla bunu artırabiliriz

Okulda yaptığım aile anketindeki "Sabahları kalktığımda annem kahvaltı hazırlamadığı için okula aç geliyorum" sorusuna çok fazla cevap veren öğrenciler vardı. Aileler çocuklara harçlık vererek okuldan bir şeyler almasını söylüyorlar. Tabi bu hem çocukların hoşuna gidiyor hem de okulda kantincileri sevindiriyor. Fakat ayakta alınan bu fast foot türü yiyecekler çocuklarda dengesiz ve sağlıksız beslenmeyi ortaya çıkarıyor. Çocukların aşırı kilo almalarını sağlıyor. Günümüzde çocuklar için konuşulan ve korkulan rahatsızlık **obezite** sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Ailelerin çocuklarını akşamları erken yatmalarını sağlayıp sabahları da erken kaldırarak mutlaka birkaç lokma da olsa kahvaltı yapmalarını sağlama ve .buna zamanla alıştırmaları gerekiyor

Temizlik

Temizlik bütün insanlar için sağlıklı olmanın şartlarından bir tanesi ve en önemlisidir. Bu durum çocuklar açısından daha da önem arz etmektedir. Çocuklukta temizlik öncelikle sağlıklı bir birey olma yolunda önemli bir kriterdir. Çünkü temizlik bedenin pis olan hastalık yapan kirlerden arındırılmasını sağlar ve zamanla bu çocuklarda bir alışkanlık haline gelir. Bu alışkanlığında çocuklara

daha ilk çocukluk dönemlerinde verilmesi gerekir. Bu konuda hem kültürel değerlerimiz hem de dini değerlerimiz anne ve babayı uyarmaktadır. Dinimize göre ”Temizlik imandan gelmektedir.” Veya “Temizlik imanın yarısıdır” diyerek temizliğin insan için ne kadar önemli olduğu vurgulanmaktadır.. Atalarımızda “ağaç yaşken eğilir” diyerek çocuklara kazandırılacak davranışların küçük .yaşlarda verilmesinin önemine dikkat çekmişlerdir

Çocuklarımızın daha yaşları küçük olmalarından dolayı nelerin temiz, nelerin pis olduğunu bilmemeleri temizlik konusunda bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle 2-4 yaş dönemlerin de ev içerisinde gerek yerde gerekse değişik şekillerde ulaştıkları nesneleri hemen ağızlarına götürmeleri, yere düşen yiyecekleri tekrar ellerine alıp yemeğe devam etmeleri söz konusudur. Ailelerin özellikle bu dönemde çocuklarını koruyup kollamaları gerekiyor. Çocuklarını öyle nesnelerden uzak tutmaları gerekiyor. Aksi taktirde çocuklarda ağız yoluyla bulaşan .mikroplardan dolayı enfeksiyonlar olabiliyor

Anne ve babaların çocuklarına özellikle bu dönemde ellerini yüzlerini kendilerinin yıkamalarını bunu çeşitli resimli veya görsel örneklerle destekleyerek öğretmeleri gerekir. Çocuklar biraz büyüdükten sonra sokağa çıkmaya başlıyorlar. Sokaklarımız da temizlik açısından, özellikle büyük şehirlerde pek sıhhi olmaması nedeniyle üst başları kirlenerek tekrar eve dönüyorlar. Belki öylece .sofraya oturuyorlar. Hatta yatağa giriyorlar

Ailelerin, çocuklarının bu durumlarını görmeleri gerekli tedbirler almaları gerekir. Yani çocuk oyundan gelince üzerini değiştirir. Elini yüzünü yıkar ve sonra diğer ihtiyaçlarını giderir. Bazı ailelerimizin çocuğun üstü başı kirleniyor, evi kirletiyor diye çocuğu sokağa çıkarmadıklarını biliyorum. Ancak çocuk akranlarıyla buluşacak. Sokakta enerjisini atacak eve geldiği zaman da aile ona gerekli hatırlatmaları yapacaktır. Aileler çocuklarına mutlaka el yüz yıkama alışkanlığını kazandırmalı. Sofraya oturmadan ve sofradan

kalktıktan sonra ellerini yıkamalarını, dişlerini fırçalamalarını, tuvaletten çıktıktan sonra ellerini sabunla yıkamalarını, meyve ve sebzeleri yıkamadan yememelerini öğretmelidirler. Şu anda çalıştığım lisede bazen tuvaletlere girip çıkan öğrencileri izlediğimde çoğu öğrencinin ellerini yıkamadan çıktıklarını .görüyorum

Giyim - Kuşam

Giyim kuşamlar çocukların sağlığını gerek dolaylı olarak gerekse doğrudan etkilemektedir. Çocuklar hızlı bir büyüme ve gelişim döneminde olmaları nedeniyle giyeceklerinin sentetik maddelerde olmaması gerekir. Daha çok yünlü, pamuk veya keten türünden olması onların sağlığı açısından önem arz etmektedir. Özellikle kış aylarında kalın giyinmeleri gerekir çünkü onların yaşları daha küçük olduğu için üşüdüklerini .anlamazlar

Çocuklarda ileriki yaşlarda modaya özenmeden dolayı ince giyinme veya dar kıyafetleri tercih etme söz konusudur. Dar kıyafetleri giyen genç ve çocuklarımızda çeşitli gelişim bozukluklarının ortaya çıkması muhtemeldir. Özellikle ergen gençlerimizin karşı cinse kendilerini beğendirme kaygılarından dolayı ince ve dar giyinmeleri çeşitli kimyasal maddeleri (jöle, oje. Ruj, parfüm vb.) kontrolsüz kullanmaları onların sağlıkları .açısından hoş değildir

Giyim kuşam toplumsal kültürümüzün bir parçasını oluşturmaktadır. Anne ve babalarımız çocuklarına daha küçük yaşlardan itibaren ahlaki değerlerle birlikte hangi kıyafetlerin giyilmesinin uygun olduğunu çocuklarına anlatmaları gerekmektedir. Aksi takdirde çocuklarımız girdikleri gruplarda

ve topluluklarda beklemedikleri tepkilerle karşılaşabilirler. Çocuklarımız özellikle televizyonlarda gerek reklamlarda gerekse bir takım dizilerde gördükleri kimselerin üzerindeki uygunsuz kılık kıyafetlerin ve modanın tesiri altında kalmakta ve onlara özenmektedirler. Aslında ilk önceleri aileler bu durumun pek farkında olmaz ancak çocuk belli bir yaşa gelip istediği kıyafetin alınması konusunda ısrar ettiği zaman durumu fark ederler. Ancak bu aşamadan sonra da çözüm zor olmaktadır. Ergenlerde bu sorunlar çok yaşanmakta ve ailelerle çocuklar arasında bir takım psikolojik .sorunları ortaya çıkarmaktadır

Çocuklar kılık ve kıyafeti kişiliklerinin bir parçası olarak görmektedir. Yani kendini bulunduğu çevreye kıyafet üzerinden beğendirmeye çalışmaktadır. Bu durum daha ilk çocukluk döneminden başlamaktadır. Çünkü bizim kültürel özelliklerimizde de bu durum söz konusudur. Misafirliğe giderken, camiye giderken, düğün ve bayramlara giderken hep özel elbiselerimiz vardır. Bu nedenle de çocuklarımızın kıyafetlerine de özen gösteririz. Ancak ilk önceleri çocuklar bu durumun pek farkında olmaz ama yaşları ilerledikçe bu sefer kendi istedikleri kıyafetleri almak isterler. Bu da daha çok arkadaş çevrelerinden gördükleri veya özendikleri kimselerde gördükleri kıyafetler veya markalı kıyafetlerden oluşmaktadır. Çünkü kendilerine ancak bu kıyafetlere sahip oldukları zaman değer verileceğini düşünürler. Okullarda öğrencilerde karşılaşılan sorunlardan bir tanesi kılık ve kıyafet sorunudur. Çocuklar okul formasını giymek istemezler. Farklı kıyafetle gelip okulda dikkatleri üzerlerine çekmek .isterler

Davranış ve Uyum Bozuklukları ve Öneriler

Davranış ve uyum bozuklukları çocuğun çeşitli ruhsal ve bedensel nedenlere bağlı, iç çatışmalarını davranışlarına aktarması sonucu ortaya çıkar Hırçınlık, sinirlilik, saldırganlık, inatçılık, kıskançlık, hırsızlık, şiddet, yalan, çalma, küfür gibi davranışlar davranış bozukluklarına girer

Her anne ve baba, çocuklarından onu nasıl görmek istiyorlarsa öyle davranmalarını isterler. Ve bu yönde gayret gösterirler. Ancak hiçbir anne baba bu beklentisine yüzde yüz ulaşamaz. Çünkü her ne kadar çocuklarını iyi eğittiklerini düşünseler de onda hiç beklemedikleri davranışları görürler. Beklenmedik bu davranışın nedenini araştırmaya başlarlar. Oysa çocuklar davranışları sadece anne ve babasından öğrenmiyor. Evde televizyondan, sokakta arkadaşından, okulda öğretmeninden, akrabalarını ziyarete gittiğinde akrabalarından öğreniyor. Yani çocukların davranışlarını olumlu veya olumsuz olarak etkileyen bir sürü etken var. Ailelerin çocuklarında gördükleri olumsuz bir davranışı değerlendirirken tüm bu etkenleri dikkate .almaları gerekir

Çocuklar, yaşadıkları çevrelerinde hoşlarına giden çok sayıda davranışlarla karşılaşırlar. Bunların doğru veya yanlış oluğunu bilmezler. Ancak bu davranışları kendileri de yapmaya başlarlar. Örneğin küfür etme,

yalan söyleme, hırsızlık, kavga, veya televizyonda bir filmde gördüğü istenmeyen davranışları tekrar etme gibi. Anne ve babaların çocuklarında bu şekilde meydana gelen davranış değişikliklerini kısa sürede fark edip daha henüz davranış yerleşmeden gerekli önlemleri almaları gerekir. Aksi takdirde istenmeyen o davranışlar çocukta yerleştiği zaman önlenmesi zor .olacaktır

Bazı çocuklarda özellikle 0-6 yaş dönemlerinde tırnak yeme, yeniden altını ıslatmaya başlama, yemek yememe, dikkat çekmeye dayalı hareketler, okula gitmek istememe, okuldan kaçma, yer yer çeşitli ağrılarının olması, istediğinin mutlaka yerine getirilmesini isteme, sürekli harçlık isteme, markalı giysiler isteme gibi. Çocuklar ailelerinden olan isteklerini normal istekle yerine getiremedikleri zaman yukarda bahsedilen örneklerdeki davranışlarda bulunarak vücut diliyle, yalan söyleyerek kaba kuvvete başvurarak olmasını isterler. Bazı aileler çocuklarını bu istenmeyen davranışlara kendileri alıştırırlar. Önceleri çocuk küçükken çocuk bir şey istediğinde önce vermezler. Ancak çocuk ağlamaya başladığında verirler. Ondan sonrada çocuk her istediğinde ağlama yolunu seçmektedir. Çocuk biraz büyüdüğünde de bu sefer artık büyüdün koca adam oldun demeye başlarlar. Ama çocuk büyüdüğünü kabul etmez. Sorunlarını değişik yollarla anlatmaya başlar. Tırnaklarını yemeye başlayabilir, yemek yemek istemez, karnının ağrıdığını bu nedenle okula gidemeyeceğini söyleyebilir. Çocuklarımızı gösterdikleri olumsuz davranışlarla değil de, bu davranışların nelerden kaynaklandığını araştırarak değerlendirmemiz gerekiyor. Eğer davranışların nelerden kaynaklandığını araştırmazsak, o zaman olumuz davranışlara çözüm .bulamadığımız gibi, başka istenmeyen davranışlara da neden olabiliriz

Lise birinci sınıfta okuyan bir öğrenci, evden annesinin altınlarını çalmış. Altınları bozdurup internet kafede oyun oynuyormuş. Ailesi altınlarının kayıp olduğunu gördüğünde bunu çocuklarının aldığını düşünüp okula geliyorlar. Sınıf öğretmenini bulup olayı anlatıyorlar. Sınıf öğretmeni de çocuğu çağırıyor. Çocuk altınları çaldığını itiraf ediyor. Sınıf öğretmenimiz bir daha böyle bir olay olmaması için aileye sizi rehber öğretmenle

görüştüreyim diyor. Aileye ne düşündüklerini sorduğumda çok sayıda altınlarının çalındığını çocuğu polise teslim ederek altınları geri getirmesini isteyeceklerini söylediler. Bende bunun üzerine bu sizin çocuğunuz siz kimi polise verdiğinizin farkında mısınız? Polise vermeyi düşüneceğinize bu çocuğu siz büyüttünüz siz yetiştirdiniz. Bu çocuk sizden ne öğrendiyse şimdi onları yapıyor. Polise vermeyi düşüneceğinize nerede yanlış yaptığınızı çocuğun kendini neden bu davranışı yapmaya zorladığını düşünmeniz daha uygun olmaz mı? Polise verdiğinizde belki size zarar vermekten vazgeçer ama bu sefer evin dışında başka hırsızlıklar yapmaz mı? dediğimde aile “Hocam siz doğru söylüyorsunuz biz öyle düşünememiştik” dediler. Bundan sonra çocuğumuzla bu yönde .ilgileneceğiz deyip teşekkür ederek gittiler

Bazı çocuklar evde çok yaramazlık yaparlar, söz dinlemezler, etrafı dağıtırlar, koşarlar, zıplarlar, adeta yerlerinde hiç duramazlar. Bu tip çocuklar okula başladığında öğretmenleri sınıfta uslu durduğunu hiç yaramazlık yapmadığını, arkadaşlarıyla gayet uyum içinde olduğunu hiçbir problemi olmadığını söylerler. Bu tip sorunlar genelde ev ortamında ailelerin çocuklarına koydukları kurallarda samimi olmamaları, kuralları uygulamada fazla esnek davranmamaları veya ev içi kuralların belli belirsiz var olmasından kaynaklanmaktadır. Oysa çocuk okula gittiğinde daha ilk günden itibaren okulun bir takım kurallarının olduğu, herkesin bu kurallara uyması gerektiği, uymayanların gerekli cezayı görecekleri, öğretmenleri tarafından öğretiliyor ve uygulanıyor. Bunun bilincinde olan çocukta öğretmeni tarafından kabul görmek için bu kuralları ihmal etmiyor. Ailelerimizde ev ortamlarında koydukları kurallarda samimi olsalar, okulda kurallara uyan çocuk, aynı şekilde kendini evdeki kurallara uymak zorunda .hissedecektir

Kıskançlık

Çocuklar dünyaya gözlerini ilk olarak açtıklarında karşılarında annelerini ve babalarını görürler. Anne ve baba bu aşamadan itibaren tüm sevgi ve ilgilerini, yeni doğan çocuk üzerine yöneltmişlerdir. Zamanla ailesiyle iletişim kuran çocuk bu ilgi ve sevginin iyice farkına varmaktadır. Çünkü her zaman anne veya babası yanında istekleri hemen yerine geliyor. Anne ve baba boş vakitlerinde sürekli onunla ilgileniyorlar. Bu kadar ilgi ve sevgiye alışan çocuk bir daha bu sevgi ve ilgiyi paylaşmak, kaybetmek .istemeyecektir

Tam bu sırada eğer ikinci bir kardeş doğacak olursa büyük çocuğa olan önceki ilgi ve sevgi azalacaktır. Aile bu sefer yeni doğan çocukla ilgilenmeye başlayacak büyük çocuk ihmal edilecektir. Yeni doğan çocuğun her ağladığında tüm ailenin seferber olması, komşuların akrabaların çocuk görmeye gelirken hediyelerle gelmeleri ve hep yeni doğan çocukla ilgilenmeleri büyük çocuğu olumsuz olarak etkileyecektir. Bu nedenle büyük çocuk artık ailesinin kendisiyle ilgilenmeyeceğini düşünmeye başlayacaktır. Ya içine kapanacak ya da kaybettiği ilgiyi yeniden kazanmanın yollarını arayacaktır. Bir kısım çocuklar bu ilgiyi tekrar kazanmanın yolu olarak yeni doğan çocuktan intikam alma şeklinde, yani fırsatını bulduğunda ona tokat atma, dövme şeklinde doğrudan tepki gösterirler. Bir kısım çocuklar da kendi iç dünyasına yönelirler. Kimseyle konuşmazlar. Yemek yemezler. Yani üzüntüden iştahsızlık başlar uyku bozuklukları görülebilir. Bir kısım çocuklarda gerileme davranışı ortaya çıkar. Tekrar altını ıslatmaya başlama, kekemelik, bebeksi sesler çıkarma veya onun gibi ağlama, yeme bozuklukları veya bebek yiyecekleri yemeye başlama gibi. İlk çocuğum normalde altını iki yaşından itibaren ıslatmıyordu. İkinci çocuğum doğduğunda iki buçuk yaşındaydı. İkinci çocuğum doğduktan bir iki ay sonra yeniden altını ıslatmaya başladı. Bir gün birlikte evde otururken yine altını ıslattığını gördüm. Ve kendisine ben

altını ıslatan çocukları sevmiyorum dediğimde bana kardeşimi de sevmiyorsun değil mi? Demişti. Gerçekten şok olmuştum ve yaptığım .hatanın farkına varmıştım

Çocuklar arasında yaş farkının çok fazla olması (on ve üzeri) veya yaş farkının çok az olması (bir yaş) kıskançlığı azaltabilir. Bunun dışındaki yaşlarda özellikle ilk çocuk anaokuluna veya ilkokula başladığı dönemde yeni kardeş doğmuşsa bu durum kıskançlık duygusunu daha da artırır. Çünkü çocuk okula gittiğinde tüm ilginin diğer çocuğa yöneldiğini düşünecek bu nedenle de kendisinin evden gönderildiğini, sevilmediğini düşünecek okula gitmek istemeyecektir. Özellikle anne ve babaların bu .dönemleri göz önünde bulundurmaları gerekmektedir

Çok çocuklu ailelerde anne ve babanın yanlış tutumundan veya ekonomik sebeplerden dolayı çocuklara herhangi bir şey alınırken ayrım yapılır. Örneğin, erkek çocuklarına daha çok değer verildiği için onlara daha çok şey alınır. Büyük çocuğun ihtiyacı var nede olsa o büyük denebilir veya küçük çocuklarda şimdi buna almazsak susturamayız gibi nedenlerden dolayı küçük çocuğa alınabilir. Bütün bu farklılıklar çocuklar arasında kıskançlık oluşturmaktadır. Anne ve baba bilmeden çocuklarını kendine .düşman yapmaktadır

Kıskançlık sadece kardeş kıskançlığı şeklinde olmaz. Özellikle tek çocuklu ailelerde bulunan çocuk evde tek başına büyüyorsa, bu tip çocuklar da genel olarak kullandıkları eşyalarını, oyuncaklarını başka biriyle paylaşmak istemezler. Oyuncaklarını ve eşyalarını eve gelen misafir çocuklardan kıskanırlar. Onları oyuncakları ile oynatmaz eşyalarını . paylaşmazlar

Bazı çocuklar, anne ve baba arasındaki yakın ilişkiyi kıskanabilirler. Çocuk duygusal olarak anneye daha çok bağımlı olduğu için annesini babasından kıskanabilir. Onların konuşmalarını engellemeye çalışır. Birbirlerine dokunmalarını istemez. Bu tür bir durumla karşılaşan aileler çocuğa tepki vermemeli baba çocukla daha fazla zaman geçirmeye

çalışmalı. Onunla bir takım özel paylaşımlarda bulunmalıdır. Parka .götürebilir, birlikte oyun oynayabilir

Anne ve baba tarafından kardeşi doğmadan önce ona anlayabileceği bir dilde aileye yeni bir kardeşin geleceği, evdeki ortamın her zamankinden daha farklı olabileceği, örneğin eve sık sık misafirlerin gelip gideceği, annenin hem yorgun olacağı hem de bebekle daha çok vakit geçirmek zorunda kalacağı, çünkü küçük bir bebeğin ihtiyaçlarının olabileceği ama aynı şeylerin o doğduğunda da yaşandığı ve her şeyin zamanla tekrar düzene gireceği anlatılabilir. Böylece çocuk psikolojik olarak daha .hazırlıklı olacaktır

Çocuk doğmadan önce anne ve baba aralarında anlaşıp, anne yeni bebekle ilgilenirken babanın da diğer çocukla ilgilenmesi, büyük çocuğun .kendisiyle de ilgilenildiğini hissetmesini sağlayacaktır

Büyük çocuğun kardeşini kıskanmaması için çocuğa daha fazla vakit ayrılmalı, daha önceden çocukla yapılan faaliyetlere mutlaka devam edilmelidir. Örneğin yine parka götürülmeli, onunla özel oyunlar oynanmalıdır. Anne ve babanın büyük çocuğun yanında küçük çocuğu aşırı derece sevmemeleri gerekir. Küçük çocuğa olan sevgilerini daha çok büyük .çocuğun olmadığı zamanlarda göstermeleri daha uygun olur

Bazı aileler küçük çocuğun bakımından dolayı büyük çocuğu yakınlarının yanına gönderiyor, veya kreşe veriyorlar. Öyle durumlarla karşılaşan çocuklar evden uzaklaşmak istemezler. Eğer zorla gönderilirlerse çocukların akılları evlerinde kalacak bu durum çocuklar da kıskançlığı daha da artıracaktır. Yakınlarının yanında kalan çocuk anne ve babaya küsecek .ve daha sonra aralarında iletişim sorunları ortaya çıkacaktır

Büyük çocukla küçük çocuğu kesinlikle birlikte yalnız bırakmamak .gerekir aksi taktirde zarar verebilir

Büyük çocuğa kardeşiyle ilgili sorumluluklar verilebilir. Örneğin, kardeşine alınacak bir kıyafetle ilgili renk ve modelini seçmesi, bu hediyeyi kardeşine kendisinin vermesi istenebilir. Büyük kardeşe alınan bir hediyeyi .de bak bunu da sana küçük kardeşin adına aldık denebilir

Büyük çocuğun kardeşiyle görülen olumlu ilişkileri ödüllendirilmelidir. .Böylece kardeşini severse kendinin de sevileceğine inanacaktır

Çocuklar arasında anlaşmazlıklar olduğunda bir tarafı suçlayıp diğer .tarafı cezalandırma yoluna gidilmemelidir. Her iki taraf da uyarılmalıdır

Büyük kardeşe sen ablasın veya abisin gibi yaklaşımlar olmamalıdır. Başlangıçta çocuk bunu kabul etse de bir müddet sonra sıkılıp bu rolü .kabul etmeyebilir

Kardeşler arasındaki kıskançlık ve geçimsizlik ne kadar yoğun olursa olsun birbirlerinden ayrı kaldıklarında çok özlerler. Bu durum, onlar açısından ilişkilerinin bazen çok bozuk olduğunu düşünseniz de aslında .birbirlerini çok sevdiklerini gösterir

Yalan Söyleme

Yalan söyleme, karşıdaki kişiyi yanıltmak ve yanlış bilgi vermek amacıyla ortaya konan bir davranıştır. Çocuk yalanları yetişkin yalanlarından farklıdır. Çocukların hayal gücü okul çağına gelene kadar ki yaş diliminde oldukça yoğundur. Özelikle 7 yaşına kadar çocuklar doğru ile yanlışı birbirlerinden ayıramazlar. Bu nedenle çocuğun bir takım olaylar, durumlar uydurması, hayali arkadaşlar yaratması yalan söyleme olarak değerlendirilip, endişe edilmemelidir. Çocuk için bunlar oyun niteliği taşır ve çocuk kurduğu bu hayalleri gerçek gibi kabul edebilir. Dış dünyanın gerçeklerini algılayıp, bunlara uygun davranmak zamanla .oluşabilecek bir durumdur

Çocuklarda yalanın kaynağı genelde korku, kıskançlık, suçlama, cezalandırma, aşağılık duygusu, saldırganlık, taklit, model alma gibi durumlardır. Yani çocuklar bu ve benzeri durumlarla karşılaştıkları zaman

gelebilecek tepkilerden kurtulmak için belki de farkında olmadan yalan söyleyebiliyorlar. Yani yaptıkları bir olayı yalan söyleyerek, yapmamış gibi anlatarak ailelerinin tepkisini azalttıklarını görünce daha sonrada aynı tepki ile karşılaştıklarında aynı yola başvuruyorlar. Aslında burada çocukları yalana bir bakıma aileleri yöneltmiş oluyor. Oysaki çocukların yanlışlarla karşılaşarak doğruları öğrenebileceklerini, doğru davranışları pekiştirip yanlışların üzerine gitmeyerek onları unutabileceklerini bilmemiz ve onlara .öyle davranmamız gerekiyor

Olması gereken eğitimsel koşullarda yetişmiş normal çocuklar yalan söylemezler. Anne ve babaların, kendileri ve çevreleriyle barışık olan .çocukların yalana daha az başvuran çocuklar olduklarını bilmeleri gerekir

Anne ve babalar genelde çocukların bazı ısrarlarını ve isteklerini .engelleyemediklerin de ondan kurtulmak için yalana başvururlar

Örneğin çocuğa yemeğini yediği takdirde parka götüreceğini söylerler. Çocuk da parka gitme isteğiyle yemeğini yer, fakat anne artık geç olduğunu parka gidemeyeceklerini söyler veya baba çocuk uslu durduğunda gürültü çıkarmadığında ertesi gün işten dönerken oyuncak getireceğini söyler. Çocuk bu nedenle uslu durur ve ertesi gün babasının gelmesini merakla bekler. Babasının eve eli boş geldiğini görünce de .üzülür

Aile içinde böyle davranışlarla karşılaşan çocuk daha sonra kendiside sıkıştığı zaman bu tür yollara başvurur. Yani burada çocuğu yanlışa .sürükleyen ailesidir. Çocuksa ailesinden ne görmüşse onu yapmaktadır

Nasrettin Hoca’nın ahırda bulunan danası bir gün bahçeye girip sebzeleri bir güzel halleder. Bunu gören hoca kızgınlıkla doğru ahıra girip ahırda bağlı olan dananın anasını, yani ineği dövmeye başlar. Olayı gören karısı şaşkınlıkla hocaya seslenir “Hoca hoca bahçeye giren dana, sen ineği dövüyorsun.” Der. Hoca ise hanım asıl suçlu inek, danasına bahçeye .girilmeyeceğini öğretmemiş der

Bu fıkrada da olduğu gibi anne ve babalar çocukları yalana kendileri farkında olmadan sürüklüyorlar. Çocuklara ya kötü örnek oluyorlar ya

.suçluyorlar ya da cezalandırıyorlar

Eğer anne ve baba görüşmek istemediği birisinden bir telefon geldiğinde çocuklarına annem ve babam evde yok dedirtiyorsa, çocuğa kötü örnek .olur. Yani çocuk sıkıştığı zaman yalana başvurabileceğini öğrenmiş olur

Çocuk okulda matematik dersinden zayıf almış eve gelip anne veya babasına zayıf aldığını söylediğinde anne ve baba çocuğum bir daha ki sınava iyi çalışırsın düzeltirsin deme yerine nasıl olur da zayıf alırsın tembel çocuk, ben sana demedim mi? zayıf almayacaksın diye çıkışırsa, kızarsa, bağırırsa o zaman çocuk bir daha evde aynı durumla karşılaşmamak için zayıf aldığını söylemeyecek sorulduğu zamanda iyi .aldım diye yalan söyleyecektir

Yaptığı davranışlar beğenilmeyen, her hareketinden dolayı eleştirilen çocuklarda yalana çok sık başvururlar. Çocuk, okuldan eve geldiğinde anne, “Yine bu gün okulda neler yaptın, kimlerle kavga ettin, sınıfta yine yaramazlık yaptın mı? Haydi çabuk derslerine başla, bak çalışmazsan akşam baban eve gelince söylerim.” gibi sürekli eleştiri ve suçlamalarla karşılaşan çocuklar bu eleştiri ve sıkıntılardan kurtulabilmek için olanı olduğu gibi değil de anne ve babasının hoşuna gidecek şekilde onların .istediği gibi göstermeye çalışacaktır

Özellikle ergenlik dönemindeki gençlerde yalana başvurma çok sık görülmektedir. Bu dönemde gençler kendilerini karşı cinse beğendirme eğilimi içindedirler. Bu nedenle kendilerini çevrelerine olduklarından çok .farklı şekilde anlatırlar

Çocuklarda yalanla ilgili bir davranış gördüklerinde öncelikle ne tip bir yalan oluğuna bakılmalı ve ona göre engel olunmaya çalışılmalıdır. Yani .çocuğu yalana iten psikolojik sebep nedir? Onu araştırmalıdır

Çocuğun yalan söylediği görüldüğünde çocuğu suçlama cezalandırma yerine çocuğun neden böyle bir davranışa başvurduğunu veya başvurmak .zorunda kaldığını araştırmak ve bu durumu ortadan kaldırmak gerekir

Özellikle küçük çocuklarda sözde yalanlar ahlaki bir hata gibi görülmemelidir. Çocuğa kızma, bağırma yerine yalan söylemenin kötü bir

davranış olduğunu insanların bu şekilde birbirlerini aldattıklarını .söyleyerek bununda kötü bir şey olduğu anlatılmalıdır

Çocuklarda yalanı engellemek için şiddete başvurma, çocuğu dövme, suçlama, bağırma, tehdit etme, yalanı engellemede etkili bir yöntem olmayıp aynı zamanda çocuğu daha çok yalan söylemeye zorlamaktadır. Bu tip çocuklar sürekli aynı durumla karşılaşma ihtimalleri olması nedeniyle onları oldukları gibi kabul edip onlardan yapamayacakları şeyler beklenilmemelidir. Yani resim yapma yeteneği olmayan bir çocuktan güzel .resim yapması istenmemelidir

Çocuğun arkadaş çevresi araştırılmalı kimlerle arkadaşlık ettiğine bakılmalıdır. Arkadaşları yalan söyleyen çocukta mutlaka onlardan yalan .söyleme konusunda bir şeyler öğrenir

Çocuklara gücünün üstünde sorumluluklar yüklememek gerekir. Çocuklardan fazla şeyler bekleyip bunu da çocuğa hissettirirsek çocuk, .başaramadığı zaman bize karşı mahcup olmamak için yalana başvurabilir

Anne ve baba çocuğa olan sevgisini göstermeyi esirgememeli, çocuk .herhangi bir hata yaptığında bunu onlara çekinmeden söyleyebilmelidir

Çocuk başkaları ile kıyaslanıp onlarda olan şeyler çocuklardan da beklenmemelidir. Çünkü her çocuk ayrı bir kişiliktir. Çocuklarda kıyaslandıkları çocukların başarısını gösteremeyince kendilerini kurtarmak .için yalana başvurabilirler

Anne ve baba çocuğuna güvendiklerini sık sık hissettirmelidirler. Böylece .çocuk kendisini büyümüş hissedecek oda anne ve babasına güvenecektir

Çocuklar özellikle televizyon izlerken izlediği filmlerde rol gereği sanatçıların yalan söylemeleri ile karşılaşabilir. Bu durumdan olumsuz etkilenebilir. Bu nedenle çocukların izlemesi gereken programlara dikkat .etmek gerekir

Çocuğu yetişkinler araç olarak kullanmamalıdır. Örneğin, anne ya da babanın çocuğa yalan söyletmesi. Annenin “Bu yaptığımızı baban .duymasın” demesi gibi

Anne baba çocuğu sorgulamamalıdır. Örneğin, “Doğru söylersen ceza vermeyeceğim” dedikten sonra, çocuk doğruyu söyleyince “biliyordum.” diyerek tepki vermek ya da dayak, çocukta yalanı .pekiştirir. Çünkü çocuk doğruyu söyleyince cezalandırılmaktadır

.Ailesi zengindi küçük yaşta babasını kaybetmişti

.Annesi okumasını istiyordu

.Bağdat’a giden bir kervana emanet etti

Babasının bıraktığı kırk altını hırkasının kol başlarına .yerleştirerek giydirdi

Yolun açık olsun yavrum” dedi. “Sana öğüdüm hiçbir zaman“ ”.yalan söylemememendir. Yalan zehirdir. İnsanın erdemini yok eder

Yola çıktılar. Bağdat’a yakın bir yerde konaklayınca, eşkiyalar .saldırdı

Kervanı soyup soğana çevirdiler. Yükte hafif pahada ağır ne varsa .gasbettiler

,İçlerinden biri, eğlenmek için çocuğa yaklaşarak

”?Söyle bakalım çocuk” dedi, “sende neler var“

”.Benim kırk altınım var“

,Eşkıya inanmadı ama meraklandığı için

”?Demek dedi kırk altının var. Hımm! nerede peki“

,Çocuk kollarını göstererek

”.Mintanımın kol astarında“

,Adam çocuğu tutup eşkıya başına götürerek

.Reis dedi, çocuk kol yenlerinde kırk altın var” diyor“

.Reis, “aç bak öyleyse sersem“ dedi

Kol başlarını söktüler, yirmi birinde, yirmi ötekinde kırk altın .düştü yere

Eşkıya başı gözlerine inanamadı. Yerdeki altınları avuçlayarak, ”?“çocuk, niçin söyledin altınların olduğunu

Çocuk “annem sakın yalan söyleme demişti” dedi

Adam avucundan bıraktı altınları

Yüreğine çocuğun sözleri vurmuştu. Ürperdi birden, derin bir
;nefes aldı, boşalttı ciğerlerindeki havayı, doğrularak adamlarına

Şu hale bak dedi, parmak kadar çocuk bize doğruluğun yolunu“
.gösteriyor. Annesinin öğüdüne uyuyor

Biz yıllardır Allah’ın öğüdünü hiçe sayıp çalıp çırpıyoruz yazıklar
”.olsun bize

.Çocuğa dönerek, “Al evlat bunlar senin.”dedi

:Sonra adamlarına seslendi

”.Kervandan aldığınız her şeyi geri verin. Bu iş buraya kadar“

Hırsızlık

Hırsızlık, (çalma) kişinin kendine ait olmayan bir eşyayı izinsiz olarak
.alıp ona sahip olmasıdır

Çocukların herhangi bir eşyayı izinsiz almalarını ilk çocukluk yıllarında genellikle hırsızlık olarak değerlendirmek doğru olmaz. Çünkü çocuklarda bu dönemde bir eşyaya sahip olma kavramı henüz gelişmemiştir. Çevrelerinde gördükleri tüm eşyaları kendilerinin olarak değerlendirirler. Bu dönemde çocukların çevrelerine karşı olan ilgileri yoğundur. Çevrelerinde gördükleri eşyalar onların dikkatini çeker ve ona ulaşmak isterler. Bu nedenle o eşyayı alırlar. Ancak bir müddet sonra o eşyadan da
.usanırlar

Küçük çocukların almak istedikleri şeyler genelde oyuncaklardır. Zaten çocuklar kendilerine alınan herhangi bir oyuncaktan da bir müddet sonra vazgeçerler, yenisini isterler. Bu nedenle genelde ilk çocukluk yıllarında 3-6 yaşları civarında çocukların kendilerine ait olmayan eşyaları aldıkları gözlendiğinde onları hırsızlıkla suçlama yerine aldığı eşyanın kendine ait

olmadığını, başkalarına ait olduğunu bu nedenle de alamayacağı söylenmeli ve öğretilmelidir. Bu yaşlarda çocuklara özellikle kendi eşya ve .oyuncaklarına sahiplenmesi ve onları koruması gerektiği anlatılmalıdır

Çocuklara özel eşyalarını nasıl sahiplenmesi ve onları nasıl koruması gerektiğini öğretmek içinde onların odasında eşyalarını koyacağı dolap ve .benzeri gibi alanlar olmalıdır

Çocuklarla sık sık alışverişe çıkarak marketten aldığımız yiyecek ve içecekler karşılığında para verdiğimizi çocuğa göstermemiz ve anlatmamız gerekir. Markette dolaşırken çocuğun gördüğü şeyleri istemesi halinde onların bize ait olmadığını ancak ihtiyacımız olan şeyleri paramızla alabileceğimizi söylememiz gerekir. Bazen de çocuğa verdiğimiz harçlıkları biriktirdiği taktirde istediği şeyi alabileceğini anlatmamızda .yarar vardır

Çocuklara 3-6 yaş dönemlerinde sahiplenme duygusunun geliştirilmesi onun okula başladığında kendi eşyalarına sahip çıkmasını sağladığı gibi diğer arkadaşlarındaki farklı türdeki eşyaların sadece onlara ait olduğunu .hatırlatacak, onları çalmasını engelleyecektir

Çocuklara genelde 7-8 yaşlarından itibaren düzenli harçlık verilmesi çocuğun herhangi bir ihtiyacı olduğunda ihtiyacını verilen harçlığı ile karşılaması sağlanmalıdır. Genelde ailelerin çocuklarına harçlık vermemesi .onların ihtiyaçlarını zaten biz karşılıyoruz demesi doğru değildir

Anne ve baba elbette ki çocuğunun ihtiyacını karşılayacak ancak ona zaman zaman da harçlık verecektir. Özellikle okul çağındaki çocuğunun bir topluluk ortamında yaşadığını diğer çocuklardan etkileneceğini düşünmelidir. Yoksa okul kantininde diğer çocuklar bir şeyler alırken onun da canı çekecek harçlığı olmayınca da alamayacak bunu telafi etmek için ise ya anne ve babasının cebini karıştıracak ya da okulda veya çevrede hırsızlığa başlayacaktır. Görev yaptığım okulların birinde bir öğrencim sınıftaki arkadaşlarının mahalledeki bir komşunun kömürlüklerindeki boş kömür çuvallarını çalıp kömürcüye sattıklarını bunun karşılığında aldıkları paralarla da internet kafeye gittiklerini söylemişti. Öğrencileri çağırıp

görüştüğümde, öğrenciler de olayı itiraf ettiler. Niçin yaptıklarını sorduğumda ailelerinin kendilerine harçlık vermediğini arkadaşlarının internet kafeye gittiklerini kendilerinin de gitmek istediklerini ama paraları olamadığı için gidemediklerini bu nedenle hırsızlık yaptıklarını söylediler. Öğrencilerle görüştükten sonra ailelerini de çağırdık onlarla da görüştüğümüzde yine aynı şeyleri işittik. Her türlü ihtiyaçlarını karşıladıklarını bir de utanmadan hırsızlık yaptıklarını söylüyorlardı. Netice .olarak olayı tatlıya bağladık, çocuklar bir daha hırsızlık yapmadılar

Çocukların hırsızlık yapmasında anne ve babanın gösterdikleri davranışlar da etkilidir. Anne ve baba çocukların yanında kendine ait olmayan bir eşyayı sahibinden izinsiz alır ve kullanırsa bu durum çocukların gözünden kaçmaz o da arkadaşlarını eşyalarını izinsiz alıp .kullanmaya başlar

Örneğin aile birlikte bir tatile çıkıp dönüşte kaldıkları otelden bir kül tablasını veya bir su bardağını çantasına koyup getirirse bu durum çocuklar için pek iyi bir örnek olmaz. Veya baba çalıştığı işyerinden akşam eve dönerken işyerine ait olan herhangi bir eşya ile dönüyor ve bunu da evde anlatıyorsa çocukta aynı davranışı okulda veya ileriki hayatında yapmaya .çalışacaktır

Çocukların hırsızlık yapmamaları ve dürüst olmaları için öncelikle anne .ve babalar olarak onlara iyi bir model olunmalıdır

Toplantıya gideceğim. Baktım geç kalma ihtimalim var, bindim bir“ taksiye, muhabbetçi bir arkadaş. O anlatıyor ben dinliyorum. Tam işyerinin önüne geldik. Ankara’da Bakanlıklar. Diyelim ki. taksi parası 9.75 TL tuttu, ben 10 TL uzattım. Hani hepimizin yaşadığı sahne vardır ya, taksici üstünü arıyormuş gibi yapar, siz de para üstünü alabilmek için bir ayak dışarda, inmemek için debelenirsiniz. Tam o sahne olacak. Şoför, para üstü .var mı diye aranmaya başladı

.Üstü kalsın kardeşim” dedim“

Döndü bana doğru

.Vaktin var mı ağabey ?” dedi“

(Evet” dedim (tek ayağım hala dışarda“

Dörtlülere bastı, trafik dört şerit akıyor, indi araçtan. Önde bir büfe var. Gitti oraya, bir şeyler konuşup geldi. Bana 25 Kuruş uzattı. Belli ki para .bozdurmuş

”?Birader” dedim,”9.75 değil,10.50 yazsa ister miydin 50 kuruş. benden“

Ne alacağım ağabey 50 kuruşu -

.Peki niye gittin 25 kuruş. için o kadar uğraştın. üstü kalsın demiştim -

: Döndü bana, attı kolunu arkaya

Vaktin var mı ağabey -

Var -

Çek kapıyı o zaman -

.Muhabbetçi bir taksici ile karşı karşıyayız

dakika. konuştuk. İngiltere’de Profesöründen, bilmem kiminden 5 eğitimler aldım. O taksicinin 5 dakikada öğrettiklerini, İngiliz hocalar .haftalarca verdikleri derslerde öğretemediler

Ağabey biz Keçiören’de 5 kardeşiz. Babam rençberdi benim, günlük yevmiyeye giderdi; artık inşaat falan bulursa çalışır gelir, o gün iş bulamamışsa, biz eve gelişinden, yüzünden anlardık. Durumumuz hiç iyi olmadı. Akşam yer sofrasında yemek yerdik. Yemek bitince babam bize “Durun kalkmayın” derdi. Önce dua ederdik sonra babam bize sofrada .konuşma yapardı

.Aha” dedim,” Bizim meslek”, seminerci“

Ne anlatırdı baban -

? Hayatta nasıl başarılı olunur -

O gün inşaata çağırmazlarsa eve para getiremiyor, sonra çocuklara .hayatta başarı teknikleri anlatıyor

Babam işe gidince büyük ağabeyimiz onu taklit ederdi, delik bir çorapla - pantolonun ceplerini çıkarır, dört kardeşi karşısına alıp “Dürüst olun, evinize haram lokma sokmayın” diye anlatırken ,biz de gülerdik. Annem kızardı, “Babanızla alay etmeyin. O, hem dürüst hem de çalışkandır” derdi. Yan evde iki kardeş var, onların babası zengin. Babaları birahane işletiyor,

ama adamda her numara vardı, kumar falan oynatırdı. Bizim yeni hiç bir şeyimiz olmadı, hep o ikisinin eskilerini kullandık. O amca mahalleden geçerken biz 5 kardeş ayağa kalkardık, çünkü bize bahşiş verirdi. Babam eve gelince ayağa kalkmazdık. Çünkü hediye, para falan hak getire. Ağabey biz babamı kaybettik. Altı ay içinde yandaki baba da öldü. yandaki baba iki çocuğa 5 katlı bir apartman, işleyen birahane, dövizler ve araziler ? bıraktı. Bizim baba ne bıraktı biliyor musunuz

? Ne bıraktı -

Bakkal veresiyesi ve konuşmalarını bıraktı : “Evladım işinizi dürüst - yapın, hakkınız olmayan parayı almayın...”falan filan. Ağabey aradan 15 yıl geçti, diğer 2 kardeş ceza evindeler, ne ev kaldı ne birahane. Ailesi .dağıldı

Biz 5 kardeş, beşimizin Keçiören de taksi durağında birer taksisi var hepimizin birer ailesi, çoluk çocuğu, hepimizin birer dairesi var. : Geçenlerde büyük ağabeyimiz bizi topladı ve dedi ki

”.Asıl mirası bizim baba bırakmış“

Hepimiz ağladık. 5 kardeş taksiciliğe başladığımızdan beri, taksimetrenin .yazmadığı 10 kuruşu evimize sokmadık. Her şeyimiz var Allah’a şükür

: Çok duygulandım, veda ettim, tam ineceğim

.Dur ağabey, asıl bomba şimdi -

? Nedir bomban -

Nerede oturuyoruz biliyor musun ? O iki kardeşin oturduğu 5 katlı - *(*apartmanı biz aldık. 5 kardeş orada oturuyoruz. *(şerif izgören*

Evladınıza ne araba bırakırsınız, ne ev, ne de başka bir miras. Evlada sadece değer kavramları bırakırsınız. Bakın iki baba da evlatlarına değer kavramları bırakmış

Çocuklarda aidiyet duygusu ve mülkiyet kavramlarını yerleştirilmesi önemlidir. Kendisine ait olmayan bir eşyayı aldığında kendisini eşyasını aldığı kişinin yerine koyup o kişinin kendisinin çok sevdiği bir eşyayı .aldığında ne hissettiğini hatırlatmak gerekir

.Çocuklara bazı istek ve arzularını kontrol etmesini öğretmek gerekir

.Harçlıklarını mümkün oldukça vermek gerekir
Çocuklara değer verip onları çok sevdiklerini sık sık söylemek ve .uygulamak gerekir
Çocuk bir hırsızlık yaptığında ona kızma bağırma ve itiraf ettirme yerine neden yaptığının araştırılması gerekir. Çünkü bazı çocuklar dikkat çekmek .için ilgi ve sevgi eksikliği nedeniyle hırsızlık yaparlar

Zararlı Alışkanlıklar

Zararlı alışkanlıklar deyince genellikle alkol, sigara, uyuşturucu ve madde bağımlılığı, cinsel içerikli ve şiddet içerikli filimler akla gelmektedir. Bu saydığımız zararlı alışkanlıklar genelde küçük yaşlarda etkilenmeyle ortaya çıkmaktadır. Yani bir takım zararlı alışkanlıkların pençesine düşmüş olan yetişkinler bu alışkanlıklara hiçbir zaman yetişkin yaşlarda başlamamıştır. Genelde çocukluk ve gençlik yıllarında özenti ile veya aileden birisinin .kullanmasıyla başlamışlardır
Zararlı alışkanlıkların başında gelen alkol, sigara, cinsel ve şiddet içerikli filimler gibi alışkanlıkları çocuklar genelde aileleri vasıtasıyla kazanıyorlar. Yani özellikle sigara, ailelerin büyük çoğunluğunda evlerde, okullarda, işyerlerinde serbestçe çocukların gözleri önünde içilmektedir. İnsanlar bu şekilde sigara içme davranışını çok normal görmektedirler. Hatta bazı anne ve babalar kendi içtikleri sigarayı çocuklarına marketten aldırmaktadırlar. Yine bazı aileler evlerinde bar köşeleri oluşturmakta, bazı anne ve babalarda çocuklarının yanında alkol almakta hatta aldığı alkolle .övünmektedir
Bütün bunları yaparken aynı ortamı paylaştığı çocuğunun bilinçaltına bu davranışların yerleşeceğini fırsatını bulduğunda da çocuklarının da anne ve

babasını örnek alacağını düşünmemektedirler. Yeri geldikçe de çocuklarına nasihat çekmektedirler. Bak çocuğum bu zıkkıma biz alıştık siz sakın ha bulaşmayın derler ama nafile. Çünkü çocuklar duyduklarından daha çok .gördüklerini yaparlar

Sigara içen gençleri ve öğrencileri araştırdığımızda genelde ailesinin de sigara içtiğini görüyoruz. Eğer anne ve baba sigara içmiyorsa o ailedeki çocuklarda büyük oranda sigara içmemektedir. Bunun doğruluğunu sizde çevrenize bakarak görebilirsiniz. Biz sekiz kardeşiz hiçbirimiz sigara içmiyoruz çünkü annem de babam da sigara içmiyorlar. Bu açıklamalara göre şu sonucu çok rahatlıkla söyleyebiliriz; anne ve baba çocuklarının sigara ve alkol almalarını istemiyorlarsa, önce kendileri bu alışkanlıklarını .bıraksınlar

Çocukların arkadaş çevreleri de onların zararlı alışkanlıklar edinmesinde etkilidir. Özellikle ergenlik döneminde ergenin özdeşim kurduğu kişiye benzemeye çalışması arkadaşını kıramaması, sigara veya alkol kullanmanın bir erkeklik belirtisi olarak algılanması, ergenlik döneminde bilinçaltı bastırılmış duygular nedeniyle cinsel içerikli filmlerin daha çok ilgi çekmesi, delikanlılık dönemi olması nedeniyle arkadaşlar arasında çete kurmalar vs. arkadaş grubunun etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde çocukların özdeşim kurdukları modeller iyi takip edilmeli ve istenmeyen .bir modelle karşılaşılınca gerekli önlemler alınmalıdır

Uyuşturucu ve madde bağımlılığı özellikle gençlerde ve yetişkinlerde görülmektedir. Uyuşturucu ve madde bağımlılığı sigara ve alkol kadar yaygın olmasa da son yıllarda hızla yayılmakta hatta ilköğretim çağındaki çocuklar arasında görülmektedir. Uyuşturucuların temini yer altı dünyası ve mafyanın kontrolünde olması ve çok para kazanma düşüncesi hedef kitlenin de çocuklar ve gençler olması nedeniyle anne ve babaların çocuklarını bu konularda çok iyi takip etmesi gerekmektedir. Hiçbir anne ve baba benim çocuğum kullanmaz diye düşünüp kontrol etmemezlik yapmamalıdır. Çünkü çocukların yiyeceklerine, kullandıkları araçlara bulaştırılabilmektedir. Çocuklarda samimi arkadaşlıklar kurulmakta daha .sonra bir kereden bir şey olmaz denilerek yavaş yavaş alıştırılmaktadır

;Çocuklarda zararlı alışkanlıklara başlama nedenleri olarak

- Büyümenin sembolü olarak görme
- Reklam ve filmlerin özendirici etkisi
- Meydan okuma tarzı
- .Arkadaş grubuna ayak uydurma olarak açıklanabilir

Anne ve babalar çocuklarını sigara, alkol vb. gibi zararlı alışkanlıklardan .korumak için neler yapabilirler

Çocuklarla çok iyi bir iletişim olmalıdır. Bu iletişimde ancak aile içerisinde sevginin hakim olduğu, aile içi tartışmaların olmadığı bir ortam .olmalıdır

Anne baba ve çocuklar arasında paylaşımın, bir arada zaman geçirmenin .olması gerekir

.Çocukların kimlerle arkadaşlık ettiğine dikkat etmelidir

Çocukları zararlı alışkanlıklar konusunda önceden bilgilendirmelidirler (.(kullananların karşılaştıkları sorunlar, hastalıklar, kazalar vs

Çocukları yargılamamalı, şiddet uygulamamalı, kötü söz söylememeli, .çocukların problemlerini onlarla konuşarak çözmelidir

Çocuklara değer vermeli onların büyüdüklerini kendilerine hissettirmeli .ve yapacakları işlerde birlikte karar alıp verebilmeyi öğretmelidirler

Çocuklara din eğitimi verirken dinimizce de bu zararlı alışkanlıkların .uygun görülmediği çocuğa anlatılmalıdır

Çocuğun öğretmenleri ile de sık sık görüşerek bu konuda onunda desteği .alınmalıdır

.Eve misafirde gelse kullanılmasına asla izin verilmemelidir

Parmak Emme ve Tırnak Yeme

Parmak emme davranışı çocuklarda genelde ilk çocukluk çağı dediğimiz dönemlerde görülür. Yani daha çok iki –altı yaşları arasında ortaya çıkar. Parmak emme yeni doğan çocuklarda daha çok bir açlık belirtisi olarak algılanabilir. Çünkü çocuklar doğumdan itibaren anne memesini emerek beslenmeleri nedeniyle parmaklarını ağızlarına götürdüklerinde bir .genelleme yaparlar ve parmaklarını emmeye başlarlar

Parmak emme bize bazı sıkıntıların varlığını hatırlatabilir. Genelde çocuğun karşılaştığı stres etkenleri (kardeş doğumu, göç, aile içi problemler vb.) karşısında hayatın daha eski ve mutlu dönemlerine dönme isteğinin bir belirtisi olarak bu belirtinin ortaya çıktığı düşünülür. Ve o dönem için bir doyum aracı olarak parmak kullanılır. Bir başka neden de aile tarafından fiziksel bakımın yapıldığı ama sevgi olarak yeterli doyumu alamayan çocuklarda bu türlü davranışları görülebilmesidir. Parmak emen çocuklarda stres etkenleri değerlendirilerek çocuğa gerekli yönlendirme yapılmalıdır. Bu nedenle ailelerin yalnızca çocukları için ayırdıkları belli bir zaman dilimi ile beraber çocuğa devamlı ilgi ve sevgi mesajları ile .çocuğun sevgi ve ilgi gereksinimini karşılamaları gerekir

Yavaş yavaş ek gıdalar almaya başlayan çocuklar gerek sofrada olsun, gerekse ellerine verilen yiyeceklerin ellerine bulaşmasıyla ellerini ağızlarına götürdüklerinde yiyeceklerin tadını alır. Bu durum daha sonra .yiyecek olmasa da ellerini ağzına götürmesine neden olur

Çocuklar gerek emekleme döneminde gerekse yürümeye başladıkları dönemde merak duygularının kuvvetli olması nedeniyle gördükleri her şeye dokunmak isterler. Bu nedenle elleri daima mikroplu olabilir. Ellerini bu şekilde ağzına götüren çocuklarda çeşitli enfeksiyonlar görülebilir. Anne ve babaların çocuklarının bu durumunu göz önünde bulundurarak onların bulunduğu ortamda gereksiz şeyleri bulundurmamaları gerekir

Bazı çocuklar yalnız kaldıklarında veya bulundukları ortamda tanımadıkları birileri olduğunda rahatsız olurlar. Böyle durumlarda parmaklarını ağızlarına götürerek rahatlamaya çalışırlar. Bu daha çok .utanma ve sıkılma duygusunun bir belirtisi olarak görülür

Anne ve babaların çocuklarının parmak emme davranışıyla karşılaşmaları durumunda davranışın nedenini araştırmaları ona göre önlem almaları gerekir. Çocuğa parmak emmenin yanlış olduğu bebeklerin parmaklarını .emdiği, kendisinin artık büyüdüğü anlatılmalıdır

Bazı anne ve babalar çocuğa ceza vererek bunu önlemeye çalışıyorlar. Ancak ceza ile önleme çocukta psikolojik rahatsızlıklara yol açabilir. .Örneğin çocuğun eline biber sürüyorlar, eldiven giydiriyorlar

Bazı durumlarda evde canı sıkılan, yapacak ve ilgilenecek bir hobisi olmayan , genelde yalnız başına kalmak zorunda olan çocuklarda uyarı eksikliğine bağlı bu tür problemler artabilir veya yerleşebilir. Bu nedenle bu durumda olan çocuklara gereken yönlendirme yapılmalıdır. Çocuğun sıkıntısı, ona sağlanacak ortamlar ve yapabileceği uğraşlara motive etmek .ile engellenmelidir

Çocuğun iyi davranışları ödüllendirilmelidir. Bu konuda gösterdiği başarılar takdir edilmeli ve bu alışkanlığı bırakmak için .gerekli motivasyon sağlanmalıdır

Tırnak yeme

Çocuklarda tırnak yeme bir sıkıntının ve rahatsızlığın belirtisi olarak algılanmalıdır. Tırnak yeme çocuklarda genelde çevrelerine bilinçli tepki vermeyi öğrendikleri 3-4 yaşları civarında görülmeye başlar ve 14- 15 yaşlarına kadar devam edebilir. Genelde bu döneme kadar aşırı ilgi ve sevgi ile karşılaşan çocuklar yeni bir kardeşin olması, ailenin çocuğu kreşe bırakması, veya bazı isteklerinin yerine gelmemesi nedeniyle sıkıntı yaşar. Eğer bu sıkıntı telafi edilmezse farkında olmadan tırnaklarını dişleri ile .çimdiklemeye başlar. Bu davranış zamanla bir alışkanlık haline gelir

Bazı çocuklar ana sınıfına veya ilköğretime başladıklarında ortamı kendilerine yabancı bulurlar. Tamamen serbest olan bir aile ortamından farklı insanların ve kuralların olduğu bir ortamla karşılaşırlar. Farklı olan bu ortamda ihtiyaçlarını rahatça söyleyemezler. Yani çocuğun çişi gelebilir, karnı acıkabilir vs. bu davranışları açıklayamayınca da çocuk sıkılır ve .tırnaklarını yemeye başlar

Bazı çocuklar da dersleri anlamada zorluk çekebilir. Bu durum karşısında anne ve babada bir panikleme davranışı oluşur. Çocuğun dersleri anlayamamasını kendilerine mal ederler ve çocuğu öğrenmeye zorlarlar. Bu zorlamaya dayanamayan çocukta tepki olarak tırnaklarını yeme davranışı .gelişebilir

Aile içindeki tartışmalar, kavgalar ve geçimsizliklerde çocukta sıkıntı oluşturur. Çocuk tartışmalar sonucunda korkar, anne ve babanın kendisini terk edeceğini düşünür ve tırnaklarını yemeye başlar. Yani çocuk bulunduğu ortamda kendini yalnız hisseder, güvende olmadığını düşünür .ve problemlerinin çözemediğinde tırnak yeme davranışı ortaya çıkar

Çocuklarda tırnak yeme davranışını bazı anne ve babalar çocuğa baskı yaparak önlemeye çalışıyorlar. Bu şekilde çocuğun sorunları çözülme .yerine daha da artıyor

Anne ve baba, çocuklarında tırnak yeme davranışı ile karşılaştıklarında onun mutlaka bir sorunun olduğunu düşünmeli ve araştırmalılar. Çocuğa ilgi ve sevgi göstermeliler. Onu eleştirmemeliler. Problemi ortadan .kaldırılan çocukta tırnak yeme davranışı zamanla ortadan kalkacaktır

Anne ve baba, tırnak yeme davranışında bulunan çocuklarına tırnaklarının arasında mikroplar olabileceğini bu nedenle değişik hastalıklar .bulaşabileceğini çocuklarına anlatmalılar

Tırnak yeme davranışı genelde çocuk üzerinde baskı kuran, çocuğunun sorunlarını dinlemeyen, onu anlamaya çalışmayan ailelerde çok görüldüğünden, özellikle bu tür ailelerin çocuklarının sorunları olduğunda, kendilerine rahatlıkla anlatabilecekleri bir ortam oluşturmalılar, çocukları .konuşmaya teşvik etmeliler

Tikler

Tikler, bir kas grubunda tekrarlanan istem (irade) dışı hareketlerdir. Tikler çocuklar arasında sık görülür. Tikler arada bir ortaya çıkan geçici ya da kalıcı durumlardır. Geçici olarak niteleyebileceğimiz tikler çeşitli beden bölgelerinde ortaya çıkan ve bir yıldan kısa bir sürede kaybolan tiklerdir. Bu tik bozuklukları çocuklar arasında oldukça yaygındır. Sağlıklı çocukların %12-14'ünde görülmektedir. Erkek çocuklarda kızlardan daha fazla görülmektedir. Şehirlerde yaşayan çocuklarda daha sık görülmektedir. .Özellikle 7-11 yaşları arasında daha fazladır

Çocuklarda tikler, göz kırpma, baş sallama, omuz silkme, surat buruşturma ve öksürme gibi basit ve ani davranışlar, yüz hareketleri, ayağını yere vurma, koklama, kendine çeki düzen vermeye çalışma gibi. Tiklerin ortaya çıkması genelde yetersiz biyolojik gelişme ve olumsuz .çevre şartlarına dayanmaktadır

Çocuğunda başlayan göz kırpma, burun çekme, boğazını temizleme gibi garip hareket ve ses çıkarmalar anne babaların kaygı duydukları durumlardan biridir. Görüldüğü gibi anne babayı ve çocuğu kaygılandıran bu ses ve hareketler kişinin elinde olmadan ortaya çıkmakta ve sürmektedir. İlk ortaya çıktığı üç ya da beş yaşlarında çocuğun çevresindekileri taklit etmeye çalışmasının bir sonucu olarak öğrenme ile ilgilidir. Bir göz iltihabından sonra ya da bir üst solunum yolu hastalığından sonra kalan rahatsızlık hissi de böyle bir davranışı başlatabilmektedir. Bu yaşlarda ortaya çıkan, hatta ilkokul döneminde görülen tikler kendiliğinden geçebilmekte, çocuğun karşılaştığı stres .durumlarında yeniden başlamaktadır

Anne ve baba, çocuklarında bu şekilde gördükleri davranışlar sonucunda kaygılanma yerine çocukta ortaya çıkan bu istem dışı davranışın neden kaynaklandığını araştırmalıdır. Çocuğa bu davranışı bir daha yapma diye

baskı veya tepki uygulamamalıdırlar. Çünkü istem dışı bu davranışlar, .çocuğa baskı uyguladıkça ve tepki gösterdikçe artacaktır

Anne ve baba, çocuğun karşısında yer alarak, sürekli onu davranışları ile eleştirmek yerine çocuğu anlamalıdır. Bu davranışlarının onun elinde olmadan ortaya çıktığını belirterek gerginliğini azaltmalı, çocuğa kaygısını fark ettirmemelidir. Tik belirtileri genellikle gerginlik veren bir olay sonrasında artar. Ailenin isteyerek yapıyor şeklinde çocuğu yanlış anlamaları ya da belirtileri kısıtlamak için cezalandırma, utandırma gibi yollara başvurmaları belirtilerin şiddetlenmesine ve çocuğun gerginliğinin .artmasına neden olmaktadır

Çocuklar farklı ve yabancı ortama çıktıklarında da istem dışı hareketlerin çevredekilerin dikkatini çekeceğinden dolayı sıkıntı yaşayabilirler. Özellikle çocuklar okula başladığında ailelerin durumdan öğretmenleri haberdar etmeleri gerekir. Aksi taktirde çocuk arkadaşlarının yanında mahcup olabilir. Öğretmen çocuğu yanlış anlayabilir. Bunun yerine öğretmenin durumu öğrenmesi ve tik davranışlarına olumlu yaklaşması çok .önemlidir

Okulda bir öğrencim lise birinci sınıfın ikinci döneminde odama uğradı çekingen bir şekilde hocam müsaitseniz özel bir şey görüşebilir miyim dedi. Ben de odaya aldım ve konuşmasını istedim. Öğrenci kendisinin ellerinde istem dışı hareketlerin olduğunu bu nedenle de sınıfta yazı yazamadığını, öğretmenlerin anlattıklarını not alamadığını söyledi. Birinci dönem derslerinin bu yüzden zayıf olduğunu ancak hiç bir öğretmene bu durumu söyleyemediğini çekindiğini söyledi. İlköğretimde okurken ailesi durumu sınıf öğretmenine iletmiş, sınıf öğretmeni de öğrenciyi yazılı yapma yerine sözlü yaparak değerlendirmiş ve bu şekilde okulu bitirmiş. Öğrenciyi biraz gözlemledikten sonra dersine giren öğretmenlerle görüştüm öğretmenler durumu bilmediklerini ve gerekli yardımı sağlayacaklarını söylediler. Öğrencimizde bu durumdan oldukça mutlu oldu ve kendine güveni geldi. Eğer ailesi önceden öğrencinin bu durumunu okula bildirmiş .olsaydı öğrenci bu sıkıntıları yaşamayacaktı

Kekemelik

Konuşma esnasında konuşmanın düzenli bir şekilde ilerlemesini bozan duraklama, bazı ses ve sözcükleri yineleme ya da bir heceyi uzatarak söyleme ile giden ve bazı kişilerde sosyal ortamlardan kaçınmaya yol açıp, kaygı ve üzüntü konusu olan bir bozukluktur. Bozukluğun şiddeti kişinin içinde bulunduğu duruma göre değişir. Psikolojik streslerin yoğun olduğu durumlarda artar. Çocuklukta yaşanan endişe, gerilim ve korkuların da etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Bir görüşe göre kişinin çözümleyemediği ve bilinçaltına doğru bastırdığı ruhsal çatışma, korku ya da isteklerinin sonucunda oluşan nevrozların bir görünümü olarak düşünülmüştür. Bazı kekemelerin aileleri araştırıldığına % 40-60 kadarında .ailelerinde kekemelik öyküsüne rastlanmıştır

Kekemelik genelde geçici bir durumdur. Ancak çocuklar yeni konuşmaya başladığında ailelerin çocukların telaffuzlarını düzeltme yerine çocuğun ağzından çıktığı şekilde onaylamaları veya aynı kelimeyi ailelerinin de .tekrarlamaları çocuğun kelimenin doğrusunu öğrenmesini zorlaştırır

Bazı anne ve babalar çocuk yeni konuşmaya başladığında çocuğun konuşmasını düzeltmeye yardımcı olma yerine baskı uygularlar ve çocuğu .cezalandırırlar, bu durum çocukta korku oluşturur

Aile içi kavgalar tartışmalar, huzursuzluklar çocukta korku oluşturur. Bu .tip çocuklarda konuşurken kekemelik görülür

Bazı çocuklar büyüme ve gelişim döneminde aileleri tarafından oyun oynaması engellenmiştir. Çocuğun arkadaş grubu olmamıştır, ailenin dışına pek çıkmamıştır, bu tip çocuklar okula başladığında veya bir topluluk .ortamında söz verildiğinde düzgün konuşamazlar

- Çocukların düzgün konuşmaları için anne ve babaların çocuklarına baskı .yapmamaları gerekir. Onu başkalarıyla kıyaslamamalıdırlar
- Çocukla alay edilmemeli dalga geçilmemelidir. Bu durumda çocuk .kendini tamamen topluluk ortamından soyutlar ve konuşmaktan kaçar

- Çocuklara sürekli kitap, gazete, dergi okumaları tavsiye edilmeli ve .sağlanmalıdır
- Çocuk konuşmaya teşvik edilmelidir. Konuşurken düzeltme yapma .gereği duyulmamalıdır
- .Çocuğa bağırmamalı ve cezalandırılmamalıdır
- .Çocuğun yanında aile içi tartışmalar yapılmamalıdır
- Çocuk Kekeme davranışında bulunduğunda anne ve baba kendi olumsuz .duygularını gidermeliler
- Anne ve baba çocuğa zaman ayırmalılar. Çocukla birlikte olmaya .çalışmalıdırlar

Aşırı Hareketlilik (Hiperaktivite)

Çocuklar ve hareketliliği birbirinden ayırmamız oldukça güçtür. Çünkü çocuk daha çok hareketleriyle varlığını çevresine hissettirir. Çocuk olan evde eşyalarda kırılmalar, dökülmeler mutlaka olacaktır. Olması da doğaldır. Bir atasözümüz **“çocuk düşe kalka büyür”** demektedir. Düşe .kalka büyüyen çocuk mutlaka bir şeyler kıracak dökecektir

Yetişkin insanlar aldıkları enerjiyi çalışarak harcarlar çocuklar ise koşarak oynayarak harcarlar. Hatta yetişkin bir insan bir yaşlarındaki bir çocuğun el ve ayak hareketlerini yapmaya kalksa kesinlikle beceremeyecektir. Çünkü tecrübeyle sabittir. Bizzat kendim denedim ve beceremedim. Ama çocuklar bu hareketleri sürekli yaparlar. Çocuklarda yorulma ve dinlenme kavramları henüz yeteri kadar gelişmediği için hareketleri enerjileri bitene .kadar devam eder ve enerji bitince de hemen uykuya dalarlar

Ülkemizde son yıllarda hızlı bir şehirleşmenin olması ve şehirlerde apartman kültürünün yayılması ile birlikte çocukların sokaklara çıkıp oynaması mümkün olmamaktadır. Sokaklar hem güvenli değil, hem de

oyun alanı dardır. Çocuklar için oyun alanlarının olmaması, çocukları evlere hapsetmektedir. Evde de anne ve babalar çocukların hareketlerini sürekli kısıtlamaktadırlar. Evin en büyük odası salon ayda yılda bir gelen misafire ayrılmıştır, kapı sürekli kilitlidir, çocukların girmesi kesinlikle yasaktır. Oturma odası zaten küçük bir yerdir. Mutfağa girmesi tehlikelidir. Balkona kesinlikle yalnız çıkamaz her an düşme korkusu vardır. Televizyon açılmayacaktır çünkü çocuklar için zararlıdır. Bilgisayar sürekli açılmayacaktır gözler bozulur. Ben şahsen böyle bir ortamda çocukluğumu geçirmediğim için kendimi çok şanslı görüyorum. Böyle bir ortamı hayal .bile etmek istemiyorum

Bu şekilde bir ev ortamında yaşayan çocuklarda elbette ki sorunlar olacaktır. Çocuk biriktirdiği enerjiyi atamayacak evde sıkılacaktır. Evde sürekli anneyle yüz göz olacaktır. Enerjisini atamayan çocuklarda genelde .stresli olmaktadırlar. Stres olan çocuklarında okul başarıları düşmektedir

Ev ortamından dışarıya çıkamayan ve enerjisini atamayan çocuklar ev içinde huzursuz olacak, kanepelerin dolapların tepesinde dolaşacak, kardeşleriyle kavga edecek, fırsatını bulduğunda salona dalacak, top oynayacaktır. Evin içi zaman zaman savaş alanına dönecektir. İşte bu durumla sık sık karşılaşan aileler çocuklarının rahatsızlığı olduğunu düşünecek acaba çocuğumuzda hiperaktif bozukluk mu var diye doktora bile götürmeyi düşüneceklerdir. Özellikle son yıllarda hastanelerde .psikiyatri kliniklerine bu konuda yoğun başvurular olmaktadır

Çocuklardaki ev ortamından kaynaklan bu tip problemleri kesinlikle hiperaktivite bozukluğu olarak değerlendirmememiz gerekmektedir. Çünkü dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tamamen farklıdır. Çocuklar çok geniş bir ortamda da olsalar gerekli kısıtlamalar olmasa da yine .hareketlidirler

Hiperaktivite, bir davranış sorunudur. Bir başka deyişle, hiperaktivite davranış sorunlarına sebep olabilen bir kişilik özelliğidir. Hiperaktif çocuklar gereğinden fazla hareketlidirler, düşünmeden davranır ve dikkatlerini (ilgilerini çekmeyen konularda) birkaç dakikadan fazla yoğunlaştıramazlar. Hiperaktivite okul çağındaki çocukların %3-5’inde

bulunan ve erkek çocuklarda daha fazla rastlanan bir problemdir Hiperaktif çocuklar dikkatlerini toplamakta zorlanırlar, davranışlarını düşünmeden gerçekleştirirler ve genellikle fazla hareketlidirler. Bazılarında ise, dikkat eksikliği ve düşüncesiz davranışlar olmakla birlikte aşırı hareketlilik .yoktur

Genelde aşırı hareketli çocukların durumu okula başladıkları dönemde belirgin bir şekilde fark edilir. Öğretmenden sık sık uyarı alınması ile anne baba olayın farkına daha da iyi varır. Bu durum çocuğun sosyal ilişkilerini ve ders başarısını etkiler. Normalde belli bir kapasitede olan bu çocukların .ders başarısızlığı belirginleşir

Aşırı hareketlilik durumu çocuğun sıkıntı ve problemlerine bağlı da gelişebilir. Bazı psikiyatrik durumlarda çocuklarda bu türlü hareket artışına rastlayabiliyoruz. Bu durumda çocukta sıkıntıya ikincil olarak gelişmiş yerinde duramama, hareketlilik artışı görülür. Altta yatan sıkıntının ve stres .etkeninin halledilmesi ile çocuğun bu hareketliliğinde azalma görülür

Bu çocukların genelde anne ve babasında da buna benzer bir hareketlilik çocukluk dönemlerinde olabilir. Bu türlü çocuğu olan anne babaların olaya gayet sakin yaklaşarak, bu hareketliliği ve çocuğun psikososyal gelişimini iyi yönlendirmeleri gerekir. Aşırı hareketliliği yüzünden çok eleştirilen ve sosyal ortamlardan dışlanan çocuklarda, başka psikiyatrik problemlerde oluşabilir. Bu çocukları sportif faaliyetlere yönlendirmek, onları olumlu ve faydalı uğraşlarla meşgul etmek, enerjilerini bazı hobilere kanalize etmek, dikkat eksikliği ve hiperaktivite durumu varsa tedavisini sağlamak .önemlidir

Okul Başarısı

Çocukların okula başlama dönemleri anne ve babaların en heyecanlı ve en meraklı dönemleridir. Çünkü yıllarca özenle büyüttükleri yavrularından artık somut bir başarı beklemektedirler. Acaba çocuğumuz ne zaman okumaya başlayacak, başka çocuklar gibi karnesinde zayıf mı getirecek gibi bir takım endişelerle çocuklarını okula gönderirler. Anne ve babaların bu endişelerinin temelinde çocuğun kişisel başarısından ziyade daha çok kendilerine çıkaracakları pay ön plana çıkmaktadır. Yani anne ve baba yıllarca hayalini kurduğu çocuğunun bir doktor olmasını veya bir kaymakam olmasını sabırsızlıkla beklemesi dönemidir. Ancak çocuğunun bu kapasitesi ve yeteneği var mıdır? Ondan pek haberdar değildir. Onlar sadece çocuklarına sürekli ders çalış derler ama dersin nasıl çalışılması gerektiğini bilmezler. Bu konuda çocuklarına yardım bile edemezler. Eğer çocuğun hasbel kader dersleri iyi ise anne ve baba çok karışmazlar. Ancak çocuğun gün geçtikçe dersleri kötüye gidiyorsa o zaman anne ve baba çocuğu baskı altına alırlar.Çocuğa sürekli ders çalışmasını söylerler ancak çocuğun ders çalışması için ne gerekiyor, kendi üzerlerine düşen .sorumlulukları nelerdir pek öğrenmeye çalışmazlar

Bu durumda anne ve babanın nasihatleri devreye girer. “Bak çocuğum bizim halimizi görüyorsun sen de bizim gibi olma oku da adam ol kendini

kurtar.” diye sürekli nasihat çekmeye başlarlar. Ancak çocuklarda bu .nasihatlerden pek hoşlanmazlar

ÖSYM’nin üniversiteyi kazanan öğrenciler üzerinde yaptığı ve 2005 mart ayında açıkladığı bir araştırma sonucunda öğrencilerin üniversiteyi kazanma başarılarında %95 ile annelerin, %85 ile babaların eğitim seviyelerinin etkili olduğunu, dershanelerin başarıya etkisinin ise %75 olduğunu görmekteyiz. Yani anne ve babaların çocuklarına olan ilgi ve desteği dershanelerinde önüne geçmektedir. Bu durum çocukların okul .başarısı üzerinde ailenin önemini net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır

Çocukların okul başarıları üzerinde sadece çocuğun zekası etkili değildir. Zeka bir faktördür ancak çocuğa büyüme sürecinde verilen eğitimin etkisi oldukça fazladır. Çocuklara küçük yaşlarda sorumluluk duygusu kazandırma, odasını toplamaya alıştırma, kıyafetlerini kendisinin giyip çıkarabilmesi, temizlik alışkanlığını kazanmış olması okul derslerinde de başarıyı artırmaktadır. Gömleğin ilk düğmesini başlangıçta nasıl iliklerse daha sonra öyle devam etmektedir.Yani düğmeyi yanlış iliklersek yanlış gider doğru iliklersek doğru gider. Çocuklara daha küçük yaşlardan itibaren iyi eğitim verilirse okulda da başarılı olur. Ailelerin büyük bir kısmı çocuklara okul çağına gelene kadar okula hazırlama gibi bir eğitim vermemektedirler. Çocukların sadece yiyecek ve giyecek ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Çocuklar ise sokakta ne gördülerse onu öğrenmektedirler. Okula başlayınca da problemler başlamaktadır. Okul derslerinde başarısız olan çocuklar üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre çocukların derslerde başarısız olmalarının zeka düzeyleri ile ilgili olmadığını göstermiştir. Başarısız çocukların diğer başarılı çocuklarla aynı zekaya sahip oldukları görülmüştür.Yani başarının sadece zekaya bağlı olmadığı çocuğun yetenek ve becerilerinin, okul öncesi dönemde aldığı .eğitimin etkili olduğu görülmektedir

Çocuk Pazar sabahı saat 8.30’ da uyandı. Cuma günü okuldan gelirken “Bu hafta sonu önceki haftalardan farklı olacak. Kalan derslerimi tamamlayacağım ve önümdeki hafta içindeki sınavlara iyi hazırlanacağım.”

diye karar vermişti. Bu sebeple Cuma akşam üstünü ve geceyi çok iyi geçirdi. Televizyon seyretti, müzik dinledi, uzun uzun telefonla görüştü ve gece oldukça geç saatte yattı. Çünkü ders çalışması için daha önünde iki gün ve iki gecesi vardı. Cumartesi günü arkadaşlarıyla beraber oldu. Biraz dolaştılar her zaman gittikleri yere gittiler. Sohbet ettiler sohbete o kadar çok dalmışlardı ki zamanın nasıl akıp geçtiğini fark etmedi bile. Ders çalışmadığı için zaman zaman biraz rahatsızlık duyduğu oldu ancak içinden gelen bu huzursuzluğu "daha önümde koskoca bir Pazar var" diyerek .bastırdı

Pazar sabahı, işte bu şartlar altında 9.00' da uyandı. Önce güzel bir kahvaltı yaptı. Sonra gazeteleri gözden geçirdi. Ders çalışmak için sabah azimliydi. Saat 10.30 olmuştu. Şöyle bir televizyona göz atıp odasına geçmek istedi, fakat film öyle heyecanlıydı ki bir türlü televizyonun başından kalkamıyordu. Önünde daha koskoca bir Pazar günü olduğunu düşünerek bu filmi izlemesinde bir sakınca olmadığına karar verdi. Film bittiğinde saat 12.00' ı geçiyordu. Hafta içinde bu saatte yemek yemeğe alışkın olduğu için karnı acıktı. Annesinin özenle hazırlamış olduğu yemekleri yerken evdekilerle koyu bir sohbete girdi. Yemekten sonra yine çalışma odasına yönelmişti ki televizyonda maç yayını başlamıştı. Haftanın en önemli maçıydı. Bu maçı seyretmek için insanların birbirini çiğneyip, dünyanın parasını verdiklerini düşününce ayağına kadar gelen bu maçı .seyretmemenin büyük kayıp olacağını düşündü

Tüm hafta bu maç konuşulacaktı maç biter bitmez (nasıl olsa 90 dakika) sıkı bir şekilde çalışmaya karar vererek maçı izlemeye koyuldu. Maç bittiğinde hafta sonu yaşadıklarını düşünmeye başlamıştı ki annesi içeriden çayın hazır olduğunu duyurdu. O da çayı içip ders başına geçmenin doğru olacağına karar verdi. Çay bittiğinde üzerine bir ağırlık çökmüştü. Haftanın yorgunluğu , maçın gerginliği, sınav stresleri ve çayla birlikte yenilenler ... onu iyice gevşetmişti. "Nasıl olsa şimdi çalışamam" diye düşündü ve .dinlendikten sonra çalışmaya karar verdi

Saat 19.00 sıralarında içindeki huzursuzluğu bastırmaya gayret ederek çalışma masasına yönelmişti ki en sevdiği arkadaşıyla, ailesi onlara

misafirliğe geldi. Misafir varken de ders çalışılmazdı ya ... birlikte sevdikleri diziyi seyrettiler. Artık kalan zamanında sadece en önemli iki dersi çalışırım diye düşünüyordu. Fakat yavaş yavaş uyku bastırmaya başlamıştı. Eğer uyumazsa yeni başlayan haftaya yorgun ve uykusuz girecekti. Bu sebeple kendi kendine şöyle dedi. “**Bugün çalışamadım. ama yarın söz çalışacağım.”** Yarı sıkıntılı yarı huzurlu odasının yolunu ...son kez tuttu. Ancak çalışmak için değil , uyumak için

Ailelerin çocuklarına bir plan program yapmamalarının, çocukla ilgilenmemelerinin çocuğu tamamen kendisiyle baş başa bırakmalarının en .güzel örneğini bu olay bize göstermektedir

Aileler çocuklarının okullarında başarılı olmasını istiyorlarsa çocuklarıyla birlikte bir takım fedakarlıklara katlanmaları gerekmektedir. Yani çocuklarının evde nasıl ders çalışması gerektiğini öğrenmeleri, evde çocuklara endeksli bir program yapmaları ve bu programa da başta annelerin ve babaların taviz vermeden uymaları gerekmektedir. Her anne ve baba çocuklarının başarılı olması için nasıl bir ders programı gerekli ise onu öğrenmeli çocuğunun bu programı uygulamasında ona destek .olmalıdır

Çocuğu başarılı olmaya özendirdikçe zihinsel ya da okul başarıları o - .denli artmaktadır

Çocuğun yetenek ve becerilerine yönelik başarı beklentileri ne denli - .doğruysa çocuğun okul başarısı da o denli iyi olacaktır

Okulla ve öğretmenle ilişkilerinin sıklığı arttıkça çocuk başarılı - .olacaktır

Çocuğuna aile kararlarına katılma olanağı vermeleri oranında çocuğun - .okul başarısı artacaktır

Çocukla ne kadar ortak etkinliklerde bulunurlarsa birlikte olurlarsa - .çocuğun okul başarısı o kadar artacaktır

Çocuğa oyun etkinliklerinin çeşitlendirilmesi olanağı vermeleri - .ölçüsünde çocuğun okul başarısı artacaktır

Çocuğu bağımsız olmaya teşvik etmesi ve sorumluluk vermesi oranında - .çocuğun okul başarısı artacaktır

- Cezalandırmalara ve zorlayıcı önlemlere ne kadar az başvururlarsa .çocuğun başarısı o ölçüde artacaktır
- Çocuğun okul çalışmasına ilgi gösterilmesi ve katkı sağlanması oranında .çocuğun okul başarısı artacaktır
- Başarıda ölçü çocuğun kendisidir. Çocuk kendisi ile yarışmalıdır. Başarısızlık yoktur. Öğrenilecek şey vardır. Kesinlikle başkaları ile .karşılaştırma yapılmamalıdırlar
- Geçmiş okul yaşantımızda elde edemediklerinizi çocuktan beklemek, .onu zorlama sadece kendinizi tatmin etmekten başka bir şey değildir
- Suçlayıcı ve olumsuz ifadelerden kaçınılmalıdır. Bunun yerine çocuğun yakınmaları karşısında onun duygularını paylaşmak en etkili çözüm olmaktadır
- Eğitici yayınlar dergiler, kitaplar, oyuncaklar oldukça etkilidir. Çocuğun ilgi alanlarının keşfedilip hemen yönlendirilmesi yararlıdır. Örneğin çocuk uzaya ya da gezegenlere ilgi duymuşsa buna ilişkin dergiler, kitaplar alınabilir. Birlikte kütüphanelere gidip, çocuğa araştırma .alışkanlığı kazandırılabilir
- Çocuk mutlaka araştırmaya sevk edilmelidir. Çocuk ödevi ile ilgili bir soru sorduğunda “gerçekten bu konu ilginç, cevabını ben de bilmiyorum. .Haydi birlikte araştıralım” denilebilmelidir
- Çocuğun kitap okuma alışkanlığı kazanması, ancak anne babanın ona .model olmasıyla gerçekleşebilir
- .Tutarsız disiplin uygulamalarından derhal vazgeçmelidir
- .Çocukla olan iletişim güçlenmelidir

Bunların dışında ki aşağıda belirtilen olumsuz tutum ve davranışlarda .çocukların okul başarılarını olumsuz etkilemektedir

- Çocuğun sağlık sorunları olabilir: görme, duyma, dikkat eksikliği ve .hiperaktivite bozukluğu v.b başarısız olmasına neden olabilir
- Aile içi çatışmalar ve tartışmalar çocuğun başarısını etkiler
- .Kardeş kıskançlığı da çocuğun ders başarısında etkili olur
- Çocukların sık sık okul ve öğretmen değiştirmesi okulu veya öğretmeni .sevmemesi başarısız olmasına neden olabilir
- Anne ve babanın otoriter davranması çocuğun başarısız olmasına neden .olabilir

Çalıştığım okullarda yaptığım Problem Tarama Envanterinde ki sorulardan “Ailelerimizin bize sürekli ders çalış demeleri bizim ders çalışma isteğimizi azaltıyor.” Sorusunu öğrencilerin genel olarak % 50’si işaretlemektedir. Bu öğrencilerle görüştüğümde neden bu soruyu işaretlediklerini sorduğumda öğrenciler “Ailelerimiz bizim nasıl ders çalışıp çalışmayacağımızı bilmiyorlar. Ders çalışma konusunda zaten bize yardımcı olacak durumda değiller ama ezberledikleri bir kelime var. Bizi .her gördüklerinde bu kelimeleri tekrarlıyorlar.” diyorlar

Ülkemizde öğrencilerin başarısı artık bir takım sınavlara endekslenmiş durumda. İlköğretim öğrencileri için fen liseleri, Anadolu liseleri, bir kısım Meslek liseleri, Lise öğrencileri için de ÖSS sınavları söz konusudur. Eğer öğrenciler bu sınavları kazanıyorlarsa başarılı olarak değerlendiriliyorlar. Yoksa başarısız olarak değerlendiriliyorlar. Bu okulların kontenjanlarına ve kazanamayan öğrencilere baktığımıza arada çok büyük bir farkın olduğunu görüyoruz. Yani üniversite sınavına iki milyona yakın öğrenci giriyor ve mezun olduktan sonra iş bulabileceği dört yıllık fakülte olarak sadece 100 000 civarında öğrenci kazanıyor. Geriye kalan 1 900 000 öğrenciyi başarısız olarak değerlendiriyoruz. Ailelerimizin çocuklarının başarısını .tamamen bu sınavlara endekslememeleri gerekmektedir

Çocukların başarısı sadece akademik bilgi düzeyi ile değil, onların el becerileri yetenekleri de araştırılmalıdır. Nice insan vardır ki üniversite sınavını kazanamamış hatta liseyi bile bitirememiştir ama bugün bir çok .fabrikanın sahibidir. Bir çok insana iş vermektedir

Okul öncesi eğitim

Çocuk eğitiminde aileden sonra ikinci olarak eğitim kurumları gelmektedir. Eğitim kurumları içerisinde de okul öncesi eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Çocukların gelişim dönemleri içerisinde 0-3 yaş dönemi çocuğun ilk çocukluk dönemi olup genelde ailesiyle birlikte geçirdiği dönemdir. İkinci gelişim dönemi olarak ta 3-6 yaş dönemi olup çocukların artık aile dışında da bir şeyler öğrenmesi gerektiği dönemdir. Çünkü bu dönemde çocuklar çevresiyle artık kendisi iletişime geçebilmekte ve sosyal bir birey olmaktadır. Yaşıtlarıyla tanışmak onlarla oynamak ve birlikte .olmak istemektedir

Çocuklar altı yaşına kadar gelişimlerinin yüzde 60’nı tamamlamaktadırlar. Bu nedenle çocukların bu dönemlerinin çok iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Çocuklarda bu dönemde okul .öncesi eğitim bu nedenle önem arz etmektedir

Günümüzde aile yapısı artık tamamen çekirdek aileye dönmüştür. Ayrıca çok çocuklu aileler yerini bir veya iki çocuklu ailelere .bırakmıştır

Çok çocuklu ve geniş ailede aile içi tecrübeler paylaşılmasından dolayı anne ve babalar çocuk yetiştirme konusunda sorun yaşamadığı gibi, çocuklar da diğer çocuklarla birlikte olması nedeniyle onlardan öğrenmesi gereken davranışları görerek öğreniyorlardı. Günümüz anne ve babalarının böyle bir şansları olmadığı gibi çocuk eğitimi konusunda da yetersiz olmaları, çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermeleri .gerektiğinin önemini ortaya koymaktadır

Aile içerisinde tek başına kalan çocuklar sokağa oynamaya çıkamamakta, komşuluk ilişkilerinin zayıf olması nedeniyle komşu çocukları ile görüşüp onlarla oynayamamaktadırlar. Aileler, bu nedenlerle çocuklarının önemli olan okul öncesi eğitimlerini ihmal etmemesi gerekmektedirler. Okul öncesi eğitim kurumları içerisinde kreş, anasınıfı ve ana okulu bulunmaktadır. Kreşler daha çok çalışan anne ve babaların çocuklarını gönderdiği eğitim

kurumları olup 0-3 yaş çocuklarını kapsamaktadır. Çalışan anne ve babalar mutlaka biricik yavrularını emin ellere bırakıp işlerine gittiklerinde gözleri arkada kalmaması gerekmektedir. Bu nedenle bazı aileler bulundukları çevrelerinden bakıcı tutmakta, bazı aileler büyükanneye bırakmaktadırlar, bazıları da kreşlere bırakmaktadırlar. Tabi ki bunlardan hiçbirisi annenin yerini tutmayacaktır. Bakıcıların çocuklarla olan ilişkilerini zaman zaman basından duyuyoruz ve izliyoruz. Büyükannenin yanında kalan çocuklarda büyük anne çocuğun her isteğini yerine getirdiği için çocuklar şımarık oluyorlar. Bu nedenle çocuk eğitimi konusunda tecrübeli sosyal ve fiziksel imkanları iyi olan, hemşiresi ve doktoru bulunan kreşleri ailelerin araştırarak çocuklarını oralara vermesi .çocuğun eğitimi ve gelişimi açısından daha sağlıklı olacaktır

Ailelerin 3-6 yaşları arasında bulunan çocuklarını anasınıflarına ve anaokullarına vermeleri çocuğun ilkokula başlamadan önceki temel gelişim dönemini oluşturmaktadır. Ana okullarına giden çocukların arkadaşlık ilişkileri gelişmekte, çocuklar bir arada yaşamasını öğrenmekte, birlikte yemek yemekte, birlikte oyun oynamaktadırlar. Kısacası hayatı paylaşmayı öğrenmektedir. Çocuklarda ben ve başkası kavramı gelişmektedir. Oysa anasınıfına gitmeyen evde veya çevresinde oyun oynayacağı arkadaşı olmayan çocuklar çok bencil olmakta, oyuncakları ile kimseyi oynatmak istememektedir. Hatta bir misafirliğe gidildiğinde çocuklar anne veya babanın yanından ayrılıp orada bulunan çocuklarla birlikte olmamaktadırlar. Anasınıfları ve ana okulları çocuklarda bu .sorunların yaşanmamasını sağlamaktadırlar

Anaokulları çocuklara bilgi aktarmaktan çok çocuğun var olan yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Çocuklarda daha çok el becerisi, zihinsel yetenekler gelişmekte çeşitli oyunlarla çocukların nelere yatkın olduğu anaokullarında daha iyi gözlenmektedir. Bu nedenle ailelerin çocuklarının anasınıfı

öğretmenleriyle sıkı diyaloga geçmeleri ve çocuklarının gelişimleri .konusunda bilgi almaları önemlidir

Anaokullarında çocuklar belirli bir kural içinde eğitim görmelerinden dolayı daha küçük yaştan kurallara alışmakta ne zaman yemek yeneceğini ne zaman uyuması gerektiğini ne zaman .oyun oynaması gerektiğini öğrenmektedir

Anasınıfları çocukları bir bakıma ilköğretime hazırlamaktadır. Anaokuluna gitmeyen çocuklar ilköğretime başladıklarında anne ve babasından ayrılmak istememekte okula gitmekte zorlanmaktadırlar. Oysa küçük yaşlarda anaokuluna gitmeye alışan çocuklar ilköğretime başlama konusunda zorlanmadığı gibi anaokuluna gitmeyen diğer öğrencilere göre daha başarılı .durumdadırlar

İlköğretim

İlköğretime başlama, çocuğun yaşamındaki önemli dönüm noktalarından biridir. Okul çağına değin içinde yaşadığı, uyum sağlamayı başardığı, kendini çoğunlukla kabul ettirdiği ev veya Anaokulu ortamından ayrılarak değişik özellikler taşıyan İlköğretim ortamına geçiş çocuk ve aile için belli .bir uyum sürecini gerektirir

İlköğretim, çocukların ileriki yıllara yönelik alacağı eğitimin temelini oluşturmaktadır**. “Yani gömleğin ilk düğmesini başlangıçta nasıl iliklersek öyle gider.”** sözünde olduğu gibi çocukların ilköğretimde aldıkları bilgiler ve kazandıkları davranışlar ileriki yıllarda onların hem bilgi düzeylerini hem de yetenek ve beceri düzeylerini etkileyecektir. Anne ve babalar çocuklarının özellikle ilköğretim dönemlerini iyi

değerlendirmeleri ve takip etmeleri gerekmektedir. Çünkü ilköğretim döneminde kazanılan davranışlar çocuklarda zamanla alışkanlıkları oluşturmaktadır. Alışkanlıklar ise oldukça zor değişmektedir. Yani çocuklar bu dönemde ders çalışmaya alışmışlarsa lise yıllarında da ders çalışmaya .devam edeceklerdir

İlköğretim; çocuk için yepyeni bir sosyal çevredir. Bu yeni çevrenin uyulması gereken kuralları, farklı özelliklere sahip öğretmen ve çocukları, başarmak zorunda olduğu dersler çocuğun uyum sağlamasını güçleştirebilir. Çocukların bu güçlükleri yenebilmesinde, ilkokulun onlar için anlamlı, mutlu ve yaratıcı deneyimlerle dolu bir yer haline .getirilmesinde ana-babaların ve öğretmenin yardımı gerekmektedir

Çocuk ilköğretime başlarken, onun okula zihinsel olarak hazır olmasının .yanı sıra, duygusal ve sosyal olarak da hazır olması önem taşımaktadır

Çocuk ilköğretime gitmek için hem heveslidir hem de cevap aradığı bir çok soru nedeniyle kaygılıdır. İlköğretim başlamadan önceki dönemde ailenin çocuğunu ilköğretim hakkında bilgilendirmesi gerekmektedir. Ancak, ailenin ilköğretim hakkında vereceği bilgiler, çocuğun çok yüksek beklentilere yönelmesine neden olmamalıdır. Çocuk ilkokula başladığında kendine anlatılan yaşantılarla karşılaşmaz ise, hem hayal kırıklığına uğrar hem de ailesine olan güveni sarsılır. Bunun sonucu olarak da ilköğretimde .uyum problemleri yaşanabilir

Örneğin çocuğa öğretmenin kendisiyle çok ilgileneceğini, en çok onu seveceğini söylemek çocuğu bu ilgi beklentisine koşullandırır. Ancak aksi durumun söz konusu olabileceği ve çocuğun beklentilerinin dışında bir .tutumla karşılaşabilme olasılığını da unutmamak gerekir

Çocuğa mümkün olduğu kadar ön yargısız ve gerçekçi bir şekilde bilgi vermek gerekmektedir. Ailenin ve ana okul öğretmenlerinin sorumluluğu, çocuğun ilköğretime ait olası kaygılarını giderecek sorularına cevap .verebilme olmalıdır

İlköğretim “temel eğitim” olarak tanımlandığına göre, bu dönem birçok alanda temellerin atıldığı çok önemli bir dönem olmaktadır. Bu önemli

dönemin başlangıcında alınacak bilinçli kararlar, çocuğun öğrenim yaşantısına ait yaşamını belirleyeceği için, ayrı bir önemi gerektirir. Bu döneme özgü en önemli karar, çocuğun gideceği ilköğretimin seçilmesi .aşamasında verilecek kararlardır

Ailelerin ilköğretim seçimine yönelik kararlarında etkin olan iki unsur .vardır. Bunlardan biri çocuk, diğeri ise ailedir

İlköğretim seçiminde, çocuk unsuruyla ifade edilmek istenen, çocuğun gideceği okulu kendisinin seçmesi demek değildir. Bu yaştaki çocuk böyle önemli bir kararı alabilecek sosyal ve zihinsel olgunlukta değildir. Çocukların fikirleri alınabilir ancak son karar ailenin olmalıdır. Burada vurgulanmak istenen, okul seçimi sırasında ilkokulun yapısının, çocuğun .özelliklerine ve ihtiyaçlarına cevap verip vermeyeceğinin tespit edilmesidir

İster çocuk açısından ister aile açısından düşünülerek bu seçim yapılma yoluna gidilsin izlenecek ilk ve en temel yol, ailenin mevcut ilköğretimler hakkında bilgilenmesidir. İlköğretime başlamak ve ilköğretim seçimi, .tesadüfe bırakılamayacak kadar özenli bir araştırmayı gerektirir

Aileler, çocukları hakkında en net bilgilere sahip olan bireyler .olarak, çocukları için en doğru seçimi yapacaklardır

Verimli Ders Çalışma

Anne ve babalar çocuklarının başarılı olmalarını çok istemekte ancak çocuklarının başarılı olmaları için gerekli olan verimli bir ders çalışma nasıl olur bilmemekte ve çocuklarıyla bu yüzden yüz göz olmaktadırlar. Oysa çocukların başarısına mutlak etkisi olan anne ve babaların verimli bir şekilde ders nasıl çalışılması gerektiğini bilmesi ve çocuklarına ona göre .davranması gerekir

Başarıda önemli bir faktör çok çalışmak değil etkili ve verimli .çalışmaktır

Longfellov: “Çalışmayı ve beklemeyi öğrenin” diyor. Evet başarıya giden .yolda çalışmak bunu yaparken de sabırlı olmak gerekir

Vaktiyle adamın biri gemiyle yolculuk yapıyormuş. Kaptan ile arkadaş olmuş. Kaptan bir kaç gece uykusuz kalmış. Adam kaptana uykusuz olduğunu hatırlatarak dümeni kendisine teslim etmesini, onunda bir süre :dinlenmesini söylemiş.kaptan

.Nasıl olur? sen dümen kullanmasını biliyor musun? diye sormuş -

.Adam dümen kullanmayı bildiğini söylemiş

.Hiç merak etme yat uyu demiş -

Kaptan dümeni adama teslim edip uyumuş. Adam, dümenin başına geçmiş: ama gemi nasıl olduysa karaya doğru yönelmeye başlamış. Sonunda karaya oturmuş. Meydana gelen gürültü üzerine kaptan uyanmış. :Geminin karaya oturduğunu görünce

.Aman arkadaş sen ne yaptın? demiş -

:Bunun üzerine adam şu cevabı vermiş

.Deniz tükendi ben bir şey yapmadım -

Çocuklarımızın istedikleri başarıya ulaşabilmeleri için yapılması gereken çalışmaları bilmeleri gerekir. Yani ne zaman nasıl bir çalışma yapacağını mutlaka bilmesi gerekiyor. Anne babalara dışardan bakınca ders çalışmak kolay geliyor. Önce kendilerinin ders çalışma konusunda bilgi sahibi .olmaları sonrada çocuklarına öğretmeleri gerekiyor

Çocuklardan genelde şu sözü çok duyarız **“Annem babam bana sürekli ders çalış derler ama şimdiye kadar çocuğum çık dışarı da biraz oyun oyna demediler. Bu sözü hiç duymadık”** diyorlar. Anne ve babalar herhalde çocuklar sürekli ders çalışınca çok mutlu oluyorlar. Ama asıl mutlu olması gereken çocuklar olmalı. Çünkü onlar ne kadar mutlu .olurlarsa dersleri o kadar iyi anlarlar

Verimli ders çalışma ile ilgili standart bir program yoktur zaten olamazda.

Verimli ders çalışma programı öğrencinin yetenek ve becerilerine,

ilgilerine, kişilik yapısına, yaşına, okuluna, çalıştığı ortama, anne ve babanın durumuna, özel çalışma odasının olup olmamasına göre değişmektedir. Yani hasta doktora gittiğinde nasıl ki doktor hastaya koyduğu teşhise göre ilaç veriyor tedavi uyguluyorsa aynı şekilde verimli bir şekilde ders çalışamayan çocuklarında çok ders çalışmalarına rağmen .neden başarılı olamadıkları araştırılmalı ona göre bir program yapılmalıdır

Verimli ders çalışma ile bir öğrenci günde yedi saat ders çalışma yerine yedi günde birer saat ders çalışma ile aynı başarıya ulaşabilir. Planlı çalışma, nereye ve nasıl gideceğinizi mantıklı bir biçimde, önceden .kararlaştırmaktır

Anne ve babalar bazen çocuklarının ders çalışması için çok fedakarlık yapıyorlar. Ancak sonuca hemen ulaşmak istiyorlar. Öğrencilerde ders başarısı hemen ortaya çıkmaz. Çünkü eğitim uzun süreli bir durumdur. .Çocuğun eğitimini Çin'de yetişen bambu ağacına benzetiriz

.Çin'liler bu ağacı şöyle yetiştirirler -

Önce ağacın tohumu ekilir, sulanır ve gübrelenir. Birinci yıl tohumda herhangi bir değişiklik olmaz. Tohum yeniden sulanıp gübrelenir. Bambu ağacı ikinci yılda toprağın dışına filiz vermez. Üçüncü ve dördüncü yıllarda da yapılan işlem tekrar edilerek bambu tohumu sulanır ve gübrelenir. Fakat inatçı tohum bu yılda filiz vermez. Çin'liler büyük bir sabırla beşinci yılda .da bambuya su ve gübre vermeye devam ederler

Ve nihayet beşinci yılın sonlarına doğru bambu yeşermeye başlar ve altı hafta gibi kısa bir sürede yaklaşık 27 metre boyuna ulaşır. Akla gelen ilk soru şudur. Çin bambu ağacı 27 metre boyuna altı haftada mı yoksa beş yılda mı ulaşmıştır. Bu sorunu cevabı elbette ki beş yıldır. Büyük bir sabırla ve ısrarla tohum beş yıl süresince sulanıp gübrelenmeseydi ağacın .büyümesinden hatta var olmasından söz etmemiz mümkün değildi

İşte sevgili anneler ve babalar çocuklarımızın başarılı olabilmesi için sabırlı ve fedakar olmalıyız. Ve onların başaracağına inanmamız .gerekmektedir

Çocukların Verimli Ders Çalışmasını Etkileyen Faktörler

Motivasyon

Motivasyon, insanın istek ve ihtiyaçlarının farkına varması ve bunları gerçekleştirmek için harekete geçmesidir. Yani bireyin bir .şeyi yapma isteğidir

Bir kayıkçı varmış. İşi, yolcuları kayığı ile nehrin bir tarafından diğer .tarafına geçirmekmiş

Adamın kayığının küreklerinin birinde inanç diğerinde çalışmak .yazıyormuş

:Bu sözleri küreklere niçin yazdığını soranlara

Nehirden geçmek için her iki küreğe de ihtiyacım var. Çalışma – olmadan inanç, inanç olmadan da çalışmak bir işe yaramaz. Bunlardan birinin eksikliği tek kürekle kayığı yürütmeye çalışmak gibidir. O da kendi etrafında döner. Hedefe asla ulaşamaz. Başarıya ulaşmak için bunların ikisine de ihtiyacımız vardır. Yoksa olduğumuz yerde döner dururuz. .Hedefe bir türlü ulaşmayız demiş

Anne ve baba çocuğu ders çalışmaya zorlayabilir; ama ders çalışmak istemeye kesinlikle zorlayamaz. İstemek için gereken arzu çocuğun içinden gelmelidir ve çocuk bunu başarabileceğine .inanmalıdır

Motivasyon da içten zevk almayı sağlayan, içten gelen en büyük güçtür. Çocukların başarılı olmasının ilk koşulu “Ben bunu yapmak istiyorum” diyebilmesidir. Ne öğrenci, ne futbolcu ne de bir işçi istek olmadan çalışabilir. Bizim yanlışımız bunun yerine zorlamayı, zorunlu kılmayı, kandırmayı koymamızdır. Çocuklarınızı karşınıza

alıp “Bunu yapmalısın yoksa aç kalırsın” derseniz çocuğunuz .istediğinizi yapar ama istek duymaz

Çocukların derse karşı motive olmasını olumlu ya da olumsuz .etkileyen bazı faktörler vardır. Bunlardan biri ailedir

Aile, farkında olarak ya da olmayarak, çocuğun motivasyon düzeyini etkiler. Bu etkileme olumlu yönde olabildiği gibi zaman zaman da olumsuz yönde olabilir. Tabii ki hiçbir anne baba, bu kadar önemli bir dönemde çocuğunun motivasyonunu olumsuz yönde etkilemek istemez. Ancak çocuğun iyiliği adına yapılan bazı davranışlar ya da söylenen bazı sözler onu olumsuz etkileyebilir; motivasyonunu düşürüp, kaygı düzeyini yükseltebilir. Bu da çocuğun kaygılı, mutsuz ve verimsiz bir şekilde ders çalışmasına .neden olur

Çocukların ders çalışmaya karşı motive olmasında yani derslerini isteyerek ve severek çalışmak istemesinde ailenin olumlu rol oynayabilmesinin ilk şartı, çocuklarını anlamaktır. Çocuğun neden ders çalışmak istemediğini okulla arkadaşlarıyla bir sorununun olup olmadığını araştırmalıdır. Bunun olabilmesinin yolu da aile içinde iyi bir iletişim kurulmasıyla olur. İyi bir iletişimin olduğu ailelerde, aile üyeleri birbirini tanır. Zayıf ve güçlü yönleriyle birbirlerini olduğu gibi kabul eder, hiçbir koşula bağlı olmaksızın sever ve birbirine güvenir. Böyle bir ortamda yetişen çocuk, sevildiğini, kendisine güven duyulduğunu, anlaşıldığını bilir bu da ona güç .verir

Çocuklarını ders çalışmaya karşı motive etmek isteyen aileler, çocuğun yapamadıklarının değil, yapabildiklerinin üzerinde durmalıdır ki takdir edildiğini, desteklendiğini gören çocuk o davranışı daha sık göstersin. Örneğin ara sıra oturup ders çalışan çocuğa “Hiç ders çalışamıyorsun, ne zaman otursan bir bahaneyle kalkıyorsun, bakalım sınavda ne yapacaksın?” gibi bir ifade kullanmak yerine çocuğun ders çalıştığı zaman yanına gidip ona bir

ihtiyacının olup olmadığını sormak onu takdir etmek daha etkili .olacaktır

Bazı aileler çocuklarına övücü sözler yerine tam tersi çocuğun ders çalışma isteğini kıracak davranışlarda bulunur ve sözler söylerler. “Sen adam olmazsın, Sen bunu zaten yapamazsın. Zaten yapsan da inanmazdım. Senin kafan bunu almaz...” gibi. Böyle sözler çocuğa “**öğrenilmiş çaresizlik”** yaşatır ve çocuğun ders .çalışma isteğini tamamen ortadan kaldırır

Bir gün genç bir avcı bir kartal yumurtası bulup onu kır tavuklarının yuvasına koyar. Belirli bir zaman sonra kartal yumurtadan çıkar civcivlere katılır. Tabii muhteşem renkleri, iri ve güçlü kanatlarıyla diğerlerinden farklıdır, ama diğer tavuklardan biri olduğuna inanarak büyür. Pislikleri eşeler, tohumları gagalar, gıdaklar, birkaç santim zıplayıp yeni bir şey .gagalamak için kanatlarını döver. Çünkü tavuklar böyle yapıyordur

Bir gün gökyüzüne bakar ve inanılmaz bir yetenekle yelken uçuşu yapan .muhteşem bir kuş görür. “Ne güzel bir kuş! Nedir bu?” diye sorar

O bir kartal” cevabını verir tavuklardan biri, “bütün kuşların reisi. Ama“ ”.aklına getirmeye bile kalkma, asla onun gibi uçamazsın

.Sonunda kartal bir kır tavuğu olduğunu düşünerek ölür

Bu hikayede olduğu gibi çocuklarımızın mevcut yeteneklerini ön plana çıkarmaz hep olumsuzluklarını görürsek zamanla çocuklarımız bizim anne ve babalarımız çok şey biliyorlar bizim yapamayacağımızı başaramayacağımızı söylüyorlarsa doğru !söylüyorlar deyip ders çalışmaktan vaz geçerler

Anne babalar çocukları her zaman tehdit etmeyebilir, bazen de olumlu etkilemek düşüncesiyle “ben sana güveniyorum sen en iyi bölümlere layıksın, senin başaramaman gibi bir ihtimali düşünemiyorum bile” gibi ifadeler kullanırlar, bu da çocuğa taşıyabileceğinden fazla yük yükler. Kendisinden ne kadar büyük

beklentiler olduğunu gören çocuk gerçekçi olmayan hedefler belirler ve bu hedefe ulaşmak için tüm gücüyle çabalar. Ancak bir süre sonra, taşıyamayacağı kadar ağır olan bu yükün altında ezilmeye başlar. Yükün ağırlığını hissettikçe öğrenmesi ve öğrendiklerini kullanması zorlaşır, çok çalışmasına rağmen beklediği karşılığı alamaz. Çocukların bunları yaşamaması için, aile .çocuklarından verebileceğinden fazlasını beklememelidir

Tommy okulda bazı zorluklarla karşı karşıyadır. Sürekli sorular sorar, ama derslere yetişemez. Ne zaman bir şey denese başarısızlığa uğrar. Öğretmeni sonunda pes eder ve annesine onun öğrenemediğini ve asla bir yere varamayacağını söyler. Ama Tommy'nin annesi oğluna inanmaktadır. Evde oğluna ders vermeye başlar ve ne zaman başarısızlığa uğrasa ona umut ve tekrar denemesi için cesaret verir. Peki Tommy ' ye ne oldu dersiniz. O bir mucit oldu. Bin kadar patentin sahibi haline geldi. Bunların arasında fonograf ve ilk akkorlu elektrik ampulü de vardır. Onun .adı Thomas Edison' dur

Hiç kuşkusuz, çocukların yaşamlarının bu önemli dönemlerinde onlara en iyi şekilde destek olmak her anne babanın görevidir. Ancak önemli olan, çocuğa "doğru ve onun başarısını arttırabilecek şekilde" destek vermektir. Bunun için de, sınavların asla bir dönüm noktası olmadığını ama yaşamdaki amaçlara ulaşmayı kolaylaştıracak bir fırsat olduğunu vurgulamalı ve onlara, sınavdan alacakları sonucun çok da önemli olmadığını, kendilerine değer verdiğimiz mesajını iletebilmeliyiz. Onlara içtenlikle "sen benim için her şeyden önemli ve değerlisin. Hayatındaki bu önemli dönemde, sana istediğin desteği vermeye hazırım. Senin kendi üzerine düşenleri en iyi şekilde yapacağını biliyorum, ben de üzerime .düşenleri yapmaya hazırım" diyebilmeliyiz

Hedef Belirlemek

Başarılı olmak isteyen bir öğrenci kendisine hedefim nedir? Sorusunu sormalıdır. Toplumda başarılı olan insanlar hedefini belirlemiş insanlardır. Mevlana **“Gayesi olmayanın varlığından şüphe ederim”** demiştir. Ümitsizliğin ve bezginliğin en önemli sebebi hayata bir anlam verememe ve hiç bir ideal taşımamadır. Bu durumdaki öğrenciler kendilerine olan .güvenini yitirmiş, boş vermişlik duygusuyla hareket eden kişilerdir

Öğrenciler toplumda başarılı olmayı ve topluma faydalı olmaktan zevk almayı düşünmelidir. Ülkemizin en çok ihtiyaç duyduğu insan kendinden .çok toplumu düşünen insandır

Öyleyse henüz hedefiniz belirli değilse hedef belirlenmeli ve ders çalışma masasının bir köşesine asılmalıdır. Epiktetos’a göre **“Hangi limana ”gideceğini bilmeyen bir gemiye hiçbir rüzgar yardım etmez**

Başarıya ulaşmanın ilk şartı hedef belirlemektir. Hedef belirli bir zaman .diliminde ulaşılmak istenen noktadır

Başarıya giden yol çok çalışmaktan geçmez. Başarı, etkili ve sürekli çalışmayla sağlanabilir. Etkili ve sürekli ders çalışmak ise belirli bir hedef belirleyerek o hedefe yönelik çalışmaktır. Belirli bir hedefi olmayan öğrenci hangi dersi ne zaman ne kadar çalışacağına karar veremez. Hedefini belirlemeyen öğrenci halk tabiri ile karavana atış yapan avcı gibidir. Yani avcı rasgele atış yapar. Avına nişan almaz. Hedefini bilmeyen öğrencide ilerde hangi mesleği seçeceğini, çalıştığı sınavdan kaç puan alacağını belirlemediği için dersi nasıl çalışacağını nasıl dinlemesi gerektiğini bilemez. Bu durumda ailelerde çocuğa sürekli ders çalış derler. Çünkü başka kelime bilmezler. “Çocuğumuzun bir hedefi var mı? Bu konuda karar verebildi mi?” bunu düşünmezler. Ya da kendileri kafalarında bir hedef belirlemişlerdir. Benim çocuğum doktor olacak, karnesinde takdir getirecek diye çocuktan hep bu beklentiler içinde olurlar. Çocuklarda tabi .ki böyle bir durumla karşı karşıya kalınca zorlanacaklardır

Anne ve babalar çocuklarının okul hedeflerini belirlerlerken çocuklarıyla birlikte onun yetenek, beceri ve isteklerini de göz önünde bulundurarak belirlemeleri gerekir. Bu şekilde hedefi olan bir çocuk dersleri daha istekli .ve severek çalışır. Ders çalışmaktan zevk alır

ABD Yale üniversitesinde yapılan bir araştırma hedef belirlemenin ;başarıya olan etkisinin şöyle açıklamaktadır

Araştırmada öğrencilere okul sonrası hayatları için açık ve net bir hedeflerinin olup olmadığı sorulmuş, araştırmaya katılan öğrencilerin ancak %3 nün belirlenmiş bir hedeflerinin olduğu tespit edilmiştir. 20 yıl sonra araştırmanın devamı niteliğindeki ikinci çalışma yapılmış ve 20 yıl önce araştırmaya katılmış kişiler değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma sonucunda daha önceden açık ve net bir hedef tanımlamış öğrencilerin diğer öğrencilere göre hayatta duygusal, sosyal ve ekonomik açıdan daha .başarılı oldukları belirlenmiştir

Başarı için, öğrencinin hayattan ne beklediğini amacının ne olduğunu .bilmesi gerekir

Başarılı olmanın tek ve mutlak ölçüsü iyi bir üniversiteye girmek, herkesin gıpta ettiği bir mesleğe sahip olmak değildir. İnsan, yetenekli olduğu çok değişik alanlarda, severek yapabileceği çeşitli işlerde kendini .ortaya koyabilmişse, yaşamdan zevk alan biri ise, başarılı olmuş demektir

.Günlerden bir gün kurbağaların yarışı varmış

.Hedef, çok yüksek bir kulenin tepesine çıkmakmış

Bir sürü kurbağa da, arkadaşlarını seyretmek için toplanmışlar kulenin .dibinde

.Ve yarış başlamış

Gerçekte; seyirciler arasından hiçbiri, yarışmacıların kulenin tepesine .çıkabileceğine inanmıyormuş

:Sadece şu sesler duyulabiliyormuş

”!**Zavallılar! Hiçbir zaman başaramayacaksınız**“

Yarışmaya başlayan kurbağalar da, kulenin tepesine ulaşamayacaklarına inanmışlar ve teker teker yarışı bırakmaya başlamışlar. Sonunda, bir tanesi

.hariç, diğer kurbağaların hepsinin ümitleri kırılmış ve yarışı bırakmışlar

İçlerinden sadece bir tanesi inatla ve yılmadan kuleye tırmanmaya .çalışıyormuş

:Seyirciler bağırıyorlarmış

”..!Zavallı! Hiçbir zaman başaramayacaksın...“

Ama kalan son kurbağa, büyük bir gayret ile mücadele ederek kulenin .tepesine çıkmayı başarmış

.Diğerleri hayret içinde bu işi nasıl başardığını öğrenmek istemişler

....Bir kurbağa ona yaklaşmış ve sormuş, bu işi nasıl başardın diye

... Ve o anda farkına varmışlar ki

!Kuleye çıkmayı başaran kurbağa **sağırmış**

Hedefi belirleyip bu doğrultuda bütün yapılması gerekenler yapıldıktan sonra mutlaka başarı gelir diye bir kural yoktur. Ancak başarıya ulaşanlar kesinlikle hedefini belirleyen belirledikleri bu hedeflere inanan, inandıkları bu hedefler doğrultusunda mücadele .eden ve şartları yerine getirenler arasından çıkar

Hedefi olmayan bir öğrenci direksiyonu olmayan bir araca benzer nasıl ki direksiyonu olmayan bir aracın nereye gideceği belirli olmaz, kaza yapması kaçınılmazsa hedefi olmayan öğrencinin de neyi gerçekleştirmek istediği bilinmez ve başarısız olması .kaçınılmazdır

Başarıya ulaşmak şans işi değildir. Başarılı insanlar belirli bir zaman diliminde amaçlarına ulaşmış kişilerdir. Hedefi olamayan öğrenciler başarıyı daha çok şansa bağlarlar oysa başarı şans işi değildir. Başarı hedefe yönelik çalışmayla ortaya çıkar ve şansta .daima çalışandan tarafa olur

Babasını işi nedeniyle çocuğun ilk öğrenimi kesintiye uğramıştı. yedinci sınıftayken, büyüdüğü zaman ne olmak ve ne yapmak .istediği konusunda bir kompozisyon yazmasını istedi hocası

Çocuk bütün gece oturup günün birinde at çiftliğine sahip olmayı hedeflediğini anlatan yedi sayfalık bir kompozisyon yazdı. Hayalini

en ince ayrıntılarıyla anlattı. Hatta hayalindeki iki yüz dönümlük çiftliğin krokisini de çizdi. Binaların, ahırların ve koşu yollarının yerlerini gösterdi. Krokiye iki yüz dönümlük arazinin üzerine oturacak bin metre karelik evin ayrıntılı planını da ekledi. Ertesi .gün hocasına sunduğu yedi sayfalık ödev tam kalbinin sesiydi

İki gün sonra ödevi geri aldı. Kağıdın üzerine kırmızı kalemle yazılmış .kocaman bir “0”sıfır ve dersten sonra beni gör.” uyarısı vardı

...Neden “0”sıfır aldım diye sordu hocasına çocuk“

Bu senin yaşında bir çocuk için gerçekçi olmayan bir hayal” dedi“ .hocası

Paran yok gezginci bir aileden geliyorsun. Kaynağınız yok. At çiftliğini“ kurmak büyük para gerektirir. Önce araziyi satın alman lazım. Damızlık hayvanlarda alman gerekiyor. Bunu başarman imkansız. Eğer ödevini gerçekçi, hedefler belirledikten sonra yeniden yazarsan, o zaman notunu ”.yeniden gözden geçiririm

.Çocuk evine döndü ve uzun uzun düşündü. Babasına durumu anlattı

Oğlum dedi babası; bu konuda kararını kendin vermelisin. Bu“ ”.!senin hayatın için oldukça önemli bir seçim

Çocuk bir hafta kadar düşündükten sonra ödevini hiçbir değişiklik .yapmadan geri hocasına götürdü

”...Siz verdiğiniz notu değiştirmeyin... bende hayallerimi“

O yedinci sınıf öğrencisi bugün 200 dönüm arazi üzerinde ki 1000 metre karelik evinde oturuyor. Yıllar önceki yazdığı ödev ise ...şöminenin üzerinde asılı

Hedefini kendisi belirleyen ve bu hedeften bütün zor şartlara rağmen yılmayan, hedefini nasıl gerçekleştireceğine göre hayal kuran ve bu doğrultuda çalışan öğrenciler öyküde olduğu gibi .mutlaka başarıya ulaşacaklardır

Çalışma Planı Yapmak

Programlı ders çalışmak etkili ve verimli ders çalışmaktır. Etkili ders çalışma programı içinde eğlenmeye, dinlenmeye, oyuna ve sevdiklerinizle birlikte olmaya daima zaman vardır. Başarıya çok çalışmakla değil planlı, .etkili ve doğru çalışmakla ulaşılır

Çalışma programı hazırlama neyin ne kadar ve ne zaman yapılacağına karar vermek demektir. Öğrenci bu şekilde zamanını verimli ve etkili bir şekilde kullanmış olur. Öğrenci pek çok şeyi yapmak istiyor ama uygun bir .plan hazırlamıyorsa çalışma isteğini kaybeder

Programlı bir çalışmanın temelinde yatan en önemli unsur "Zaman denetimidir." Bizler zamanımızı planlayarak geleceğimizi bugüne taşırız. Aslında her öğrenci için zaman aynıdır. Her öğrenci için bir gün 24 saat, bir hafta 7 gündür. Önemli olan öğrencinin bu zamanı belirlenen hedefler ve öncelikler doğrultusunda kullanmasıdır. Ancak asıl problem zamanın .planlanmasıdır

Aileler çocukların ders çalışma planı konusunda öğretmeninden yardım .alabilirler. Okulda rehber öğretmen varsa ondan yardım alabilirler

Planlar; günlük, haftalık, aylık ve yıllık olarak değişik şekillerde yapılabilir. Bir öğrenci en az bir adet günlük, bir adet haftalık bir adet de .aylık plan yapmalıdır

;Öğrenci ders çalışma planı yaparken

.Günlük çalışma süreleri derslere uygun bir şekilde ayrılmalıdır -

Derse saat kaçta çalışmaya başlayacak kaçta bitirecek kaç saat ders ?çalışacak -

?Hangi derslere öncelikle çalışacak -

Hangi saatler de dinlenme ihtiyacı hissedecek, oyun oynayacak veya arkadaşları ile buluşacak -

Hangi saatlerde televizyon izleyecek ve hangi programları izleyecek, .bilgisayara bakacak -

Hangi dersleri ne kadar tekrar edecek -

Ne zaman kitap okuyacak -

Saat kaçta yatacak? kaçta kalkacak? gibi konuların dikkate alınarak bir -
.çalışma programının hazırlanması gerekir

;Planı yaparken

Öğrenilmesi zor olan dersler, zihnin algılama gücünün en yüksek olduğu
.saatlere yerleştirilmelidir

Öğrenilmesi kolay dersler, zihnin yorulduğu ve algılama gücünün
.zayıfladığı saatlere yerleştirilmelidir

Genelde zihnin dinlenmiş durumda bulunduğu sabah saatleri etkili
öğrenmenin en verimli biçimde olabileceği saatler olarak kabul
.edilmektedir. Plan yapılırken bu saatler dikkate alınmalıdır

Ders çalışma süreleri 45 – 50 dakika tutulmalı ve 10 veya 15’er dakikalık
aralar verilmelidir. Uzmanlar, en etkili çalışma yönteminin ara verilerek
yapılan çalışmalar olduğunu belirtmektedir. Ancak, dinlenme süresinin 10
dakikadan fazla olması, dikkatin dağılmasına ve çalışmaya karşı
.isteksizliğin artmasına neden olacağından bu süre aşılmamalıdır

Çalışma günleri planlanırken ders çalışma saatleri her günün aynı
saatlerine denk getirilmesi öğrencinin o saatlerde çalışmaya motive
olmasını sağlayacaktır. Bu aynı zamanda dikkatin toplanmasına ve zamanla
.öğrencinin o saatlerde çalışma isteğinin uyanmasını sağlayacaktır

Plana yerleştirilen derslerin okul derslerindeki plana uygun olması
öğrenmeyi artırır. Örneğin salı günü okulda matematik dersi görülüyorsa
evde uygulanan planda da salının matematiğe ayrılması tercih edilen bir
.yöntem olmalıdır

Planda yemeklerden sonraya ders çalışma konmamalıdır. En az yarım
saat ara verecek şekilde planlama yapılmalıdır; çünkü yemekten hemen
.sonra yapılacak bir çalışma verimli olmayacaktır

Plan yapılırken öğrenmede birbirine yakın dersleri peş peşe koymamak
gerekir. Örneğin; matematik ve fen derslerinin peş peşe gelmesi yerine,
matematikle Türkçe’yi peş peşe getirecek bir plan tercih edilmelidir.

Kısacası bir sayısal dersle bir sözel dersin peş peşe geldiği bir plan daha .uygundur

Öğrencinin geçerli ve verimli bir program hazırlayabilmesi için öncelikle günlük yaşantısında yer alan olayları ve zaman kaybına yol açan nedenleri .belirlemesi gerekmektedir

Plan, çocukla birlikte hazırlanmalı, çocukla birlikte anne ve babada programın altına imza atmalıdır. Çocuğun çalışma masasını üst kısmına .asılmalıdır

Ders programının uygulanmasında başlangıçta çocuktan plana yüzde yüz bir uyma beklenmemelidir. Çocuk zamanla çalışmadan verim aldıkça .programa tam uymaya başlar

Anne ve baba da çocuktan onun programını aksatacak isteklerde bulunmamalıdır. Çocuk bakkala gidecekse bu ders çalışma saatine denk gelmemelidir. Gerekirse o ihtiyacı aile kendi halletmelidir. Aksi taktirde programı aksatmak çocuğa daha sonra normal gelebilir. Eğer çocuğun çalışma programına denk gelen bir durum olursa buna çocukla birlikte .karar vermek gerekir

Çocuğun ders çalışma saatinde ailede bir şeylerle meşgul olmalıdır. .Kitap, gazete, dergi okunabilir. Anne elişiyle meşgul olabilir

Ders çalışmayı engelleyecek küçük kardeşler varsa onlar anne veya baba .tarafından etkisiz hale getirilmelidir

Ders çalışma sırasında çocuk ayrı bir odada çalışıyor olsa bile kesinlikle .televizyon açılmamalıdır

Verimli ders çalışma ortamının hazırlanmasında, ailelere düşen :sorumluluklar şöyle özetlenebilir

İlk olarak, uygun bir çalışma ortamı için fiziksel koşulların (sessiz ve iyi havalandırılmış bir çalışma odası, çalışma masası, uygun bir aydınlatma, gerekli araç gerecin hazırlanması vb) .ayarlanması konusunda çocuğunuzu yönlendirin

Hazırladığı çalışma programı üzerinde çocuğunuzla konuşarak, amaçlarını belirlemesine, bu amaçlara ulaşmak için neler yapması

gerektiğine ve çalışılacak konulara karar vermesine, yapılacakları önem ve zorluk sırasına göre sıralamasına, her ders ve konu için .gerekli zamanı tahmin etmesine yardımcı olun

Çocukların dikkat sürelerinin gelişim dönemlerine göre farklılıklar gösterdiğini; küçük çocukların dikkatlerini ancak kısa bir süre aynı noktada toplayabilirken, büyüdükçe bu sürenin .arttığını unutmayın

Çocuğunuzun ödevinin düzenli ve doğru yapılıp yapılmadığını gözden geçirirken onu, kendi başına eksiklerini, yanlışlarını görmesi, kontrol etmesi için yüreklendirin. Çocuğunuz bunu yapacak durumda değilse, yanlışlarını onu kırmayacak, .incitmeyecek biçimde ifade edin

Çocuğunuzun yorucu bir gün sonunda eve döndüğü gerçeğini akılda tutarak, ona bir dinlenme zamanı tanıyın. Daha sonra ona olan güveninizi ve ödevin başında oturmasını takdir ettiğinizi ifade .ederek, ödev sorumluluğunu kazanmasına yardımcı olun

Çocuklarınızın yapamadıklarından ve başarısızlıklarından çok, yapabildiklerine ve başarılarına dikkatinizi yoğunlaştırmayı .unutmayın

Çocuğunuzun aldığı iyi notlar sizi sevindirecektir. Sadece iyi notları ödüllendirmek yerine, çabasını ve düzenli çalışmasını da destekleyerek çocuğunuzu daha fazla güdülemeyi unutmayın. Amacınızın, çocuğunuzdan eksiksiz bir ödev istemek değil, eksiklerini tamamlaması ve bunun için çocuğunuzun .yüreklendirilmesi olduğunu unutmayın

Çocuklarınız ile çalışma programı yaparken hafta sonu gidilecek yerleri, etkinliklerinizi, yemek ve organizasyon zamanlarınızı çocuklarınızla birlikte planlayın. Böylece çocuğunuzun programı .aksamamış olacaktır

Planlı Çalışmanın Yararları

Çocuğun her şeye daha rahat zaman ayırmasını ve yapmak istediği şeyleri .daha huzurlu yapmasını sağlar

Çocuğun hangi dersi çalışacağına karar verememekten dolayı zaman .kaybetmesini, bir dersi bırakıp diğerine geçmesini önler

.Çocukta her derse yeterince zaman ayırmanın verdiği bir güven sağlar

Günü gününe çalışma nedeniyle, sınav öncesi çalışma süresini .kısaltır, sınav paniğini önler ve çalışma verimini yükseltir

Öğrenilecek konunun kısa bir zamana sıkıştırılması yerine, uzun .zamana yayılarak daha kalıcı ve etkili olmasını sağlar

Çocuğunuzla ile aranızda ders çalışma konusunda çıkabilecek .anlaşmazlıkları önler

Dersi Sınıfta Dinleme

Dinlemek; bizle konuşan veya bize bir şeyler anlatmaya çalışan insanın .varlığını kabul etmek, ona doğru yönelmek ve onla iletişime geçmektir

W. Shakespare; **“Dinlememek ve not almamak hastalığı yüzünden .başım dertte”** der

Mevlana; **“Sizin anlattıklarınız karşınızdaki kişinin anlamasıyla .sınırlıdır.”** der

Verimli ve etkili çalışmanın ilk basamaklarından biri dersi derste öğrenmektir. Yani dersi derste dinlemeyi başarmaktır. Anne ve babaların bunu çocuklarına daha anasınıfından itibaren hatırlatması ve bu davranışın

zamanla yerleşmesini sağlamalıdırlar. Anaokulu ve ilköğretim çağındaki çocukların çevrelerindeki olaylar dikkatlerini fazla çekmesinden dolayı dikkatlerini derse vermeleri zor olabilir ailelerin daha bu dönemden itibaren okula sık sık giderek öğretmenle görüşmeleri çocuklarının dersi dinlemesi .ile ilgili bilgilenmeleri gerekir

Öğrencinin dersi iyi dinlemesi öğretmenin konuyla ilgili öğreteceği bilgilerin zihninde iz bırakması, konuyla ilgili farklı örneklerden haberdar olması ve daha sonra dersi tekrar ettiğinde konuların zihninde daha kolay .yerleşmesini sağlamaktadır

Öğrenci dersi dikkatle dinleyerek konuyla ilgili notlar almalı, derslere .düzenli devam etmeli, anlamadığı yerleri öğretmenine sormalıdır

Dersi dinleyen öğrenci konunun püf noktalarını öğrenmiş olur. Ayrıntıları fark eder. Öğretmenler genelde dersin ayrıntılarına ve püf noktalarına dersi işlerken vurgu yaparlar. Dersi dikkatle izleyen ve not alan öğrenciler bu .ayrıntıları yakalamış olurlar

Dersi dikkatle dinlemeyen öğrencilerin hiç sevmediği sözcük sınavlardır. Çünkü sınav gününe kadar ne ders çalışmışlardır. Ne ellerinde ders çalışacak notları vardır panik içerisinde çalışmaya başlarlar. Bir günde tüm konuların çalışılması ve anlaşılması mümkün olamayacağından dolayı ezberleme yoluna gideceklerdir. Ezberle öğrenilen bilgilerin ise kısa sürede unutulması öğrencilerin ileriki yıllarda girecekleri OKS ve ÖSS gibi .sınavlarda başarısız olmalarına neden olmaktadır

Okullarını taktirle bitiren ama sınavlarda başarısız olan öğrenciler dersleri .derste dinlemeyip ezber yolu ile öğrenen öğrencilerdir

;Öğrenciler derslerde öğretmeni iyi dinleyerek ve not tutarak

.Öğrenmenin temel şartı olan “ aktif katılımı” sağlar -

.Unutmayı önlerler -

İyi bir dinleyici olmanın temel kuralı iyi not tutmak, iyi not tutmanın yolu da iyi bir dinleyici olmaktır. Dersi derste öğrenebilmek için öğrencinin elinde tek bir fırsat vardır. Söyleneni iyi dinlemek ve not .tutmak, bütün duyu organlarını öğretmene yöneltmek gerekir

Bir öğrenci okuduğunun %20’sini
Önce okur sonra dinlerse %40’ını
.Okur-dinler ve yazarsa %60’ını hatırlar
Okur-dinler- yazar ve uygularsa %90’nını hatırlar

Öğrencilerin okula gitmeden önce okulda anlatılacak konulara bir göz atıp gitmeleri onların dersi daha iyi takip etmelerini, konuları daha iyi .anlamalarını sağlayacaktır

Çalışma Ortamı

Toprağa atılan bir tohum ne kadar kaliteli olursa olsun gerekli şartlar oluşmadıkça onun filizlenmesi mümkün değildir. Toprağın cinsi, yeterli miktarda güneş, su, gübre ve mevsimin bir araya gelmesiyle ancak şartlar .oluşur

Öğrencinin başarılı olması da gerekli şartların oluşturulmasıyla mümkündür. Çocukların çalıştıkları derslerde verim almalarının bir şartı da uygun bir çalışma ortamı oluşturmaktır. futbol maçlarından sonra futbolcularla röportaj yaparken eğer takım yenilmişse futbolcular genelde zeminin bozuk olmasından şikayet ederler. Aynen futbol maçlarında olduğu gibi çocukların da ders çalışamamadan şikayet etmemeleri için onlara .uygun bir ders çalışma odası oluşturulması gerekir

,Çalışma odasında bir çalışma masası olmalı

Öğrencinin kitaplarını koyabileceği bir kitaplık olmalı, eğer kitaplık olmazsa öğrenci daha sonra kitapları nereye koyduğunu bilemez tekrar .kitabı bulmak için zaman harcar

Çalışma odası aydınlık olmalı, Ne çok sıcak nede çok soğuk olmalı, oda ısısı ortalama 20 derece civarlarında olmalı. Eğer ısı fazla olursa ortam ders

.çalışmadan ziyade uykuya müsait olur

Öğrencinin masası dağınık olmamalı, hangi eşyayı nereye koyduğunu .rahat bulabilmeli

Öğrenci ders çalışmaya başlamadan önce ders için gerekli olan kitap defter kalem yardımcı kaynak v.s. hepsini temin ettikten sonra dersin başına oturmalı. Bazı öğrenciler ders çalışmaya başladıktan sonra ikide bir kalkıp kalem ararlar kitap ararlar bu da öğrencini hem dikkatinin .dağılmasına hem de zaman israfına neden olur

Öğrencinin odasında çalışmasını engelleyecek, dikkatini dağıtacak televizyon, müzik seti, duvarlarda futbolcu ve sanatçı posterleri, olmamalı .sadece çocuğun özel eşyaları ve derslerle ilgili materyaller olmalı

Eğer odada farklı şeyler çocuğun gözüne çarparsa çocuğun dikkati dağılır gördüğü o şeyle alakalı düşünmeye başlar. Örneğin bir futbolcu posteri gözüne ilişirse hemen o haftaki maç aklına gelir. Veya televizyonu görürse .o saatteki program aklına gelebilir ve dikkati dağılır

.Çocuğun ders çalışması mutlaka masa başında olmalıdır

Yatak üzerinde uzanarak, oda içerisinde gezerek veya yere uzanarak ders .çalışmamalıdır

.Çocuk odada ders çalışırken evde gürültü olmamalıdır

Televizyon v.b aletler açık olmamalıdır. O saatte evde herkesin bir programı olmalıdır. Aksi taktirde çocuk içerde ders çalışıyor, bütün aile dışarıda dizi film izliyor olursa çocuğun kendisi içeride ama kafası dışarıda .olur

Eğer çalışma odasında birden fazla çocuk ders çalışacaksa mümkün olduğu kadar her çocuğa bir çalışma masası olmalıdır. Çünkü çocuklar arasında tartışmalar birbirlerinin dikkatlerini dağıtmalar fazla olabilir. Eğer böyle bir imkan yok ise çocukları biraz daha yakından takip etmeli .tartışmalarına imkan verilmemelidir

Çalışma odasının kapısı mümkün olduğu kadar açık tutulmalıdır. Bu şekilde çocuklar kontrol edildiklerini düşünürler ve ders çalışırlar. Odanın

kapısının kapalı olması durumunda çocuk içerde uyuyakalabilir, başka bir .şeyle meşgul olabilir, kardeşiyle oyuna dalabilir

Eğer ev ortamı çalışma odası oluşturmaya müsait değilse çocuk için ayrıca bir çalışma masası yoksa bulunulan odada çocuğa uygun bir ortam oluşturulmaya çalışılabilir. Ailenin yatma kalkma saati çocuğun ders çalışma saatine göre ayarlanabilir. Yemek masasında yemek yendikten sonra üzerine bir bez örtü atılıp çocuğun dersini masada çalışması sağlanabilir. Çocuğun dikkatini dağıtmamak için biraz alçak sesle .konuşulabilir veya konuşmalar çocuğun dinlenme saatine bırakılabilir

Zaman Yönetimi

İnsan için zamanın değeri büyüktür. Değerlendirilen her zaman dilimi, paraya ve kazanca dönüşür. Para kazanmanın olduğu kadar maddi ve manevi kazançlar elde etmenin de en önemli öğesi zamandır. Her zaman parçası, mümkün olduğunca en güzel şekilde değerlendirilirse sonsuz kazançlar elde edilir. Ders çalışan ve sınavlara hazırlanan öğrencilerinde en büyük sermayesi zamandır. Zamanı en iyi değerlendirenler, ipi göğüsleyip .zafere ulaşacaklardır

Bir kral, iki askerini alış veriş yapmaları için kaleden dışarı gönderir.“ İkisinin de eline 24’er altın verir ve: “Bunları çok iyi değerlendirin, size .söylediğim işlerde kullanın, sakın boşa harcamayın!” der

İki arkadaş yola çıkarlar. Gidecekleri yere varırlar. Vardıkları yer göz alıcı bir güzellikte görünür onlara. Her tarafta insanlar alışveriş yapmakta, güzel ve çeşitli yiyecekler, kıyafetler satılmakta; insanların kimi neşe .içinde kimi de mutsuz; ama alabildiğine canlı bir yaşam sürmektedirler

Askerlerden biri, kralın izin verdiği ölçüde bu güzelliklerden yararlanır, eğlenir, bu arada da kralın söylediklerini de hiç unutmaz. Onun istediklerini almak için 24 altının bir kısmını harcar, bir kısmını da yol parası için ayırır. Diğer asker ise gördüklerinden başı döner, kralın söylediklerini unutan bu asker eğlenceden başını alamaz, gününü gün eder, hatırına da kralı hiç getirmez. Nasıl olsa param çok, kaleden de uzaktayım deyip etrafında gördüğü güzelliklerden ölçüsüzce yararlanmak için altınlarının çok önemli bir kısmını harcar. Diğer asker parasını ölçüsüzce harcayanı uyarır: “Kralımız bizi buraya bu işler için değil alışveriş için gönderdi, eğlenmeye harcayacağımız zamanı ve parayı da söyledi, yapmamız gerekenleri bir bir anlattı, verdiği paranın hesabını soracağını söyledi hatırlasana... Bak paran çok az kalmış, bari onu harcama da yol parası olarak kullan.” der; ama dinletemez. Adam beş parasız kalır. Kaleye dönme zamanı da gelir çatar. Parasını kralın dediği gibi harcayan asker, rahat ve huzurlu bir şekilde kaleye varır ve kral tarafından ödüllendirilir. Diğeri ise yolda bin bir türlü eziyet çeker. Aç, susuz bir şekilde çölleri dağları ve denizleri aşar. Saraya perişan bir şekilde, dilenci kılığında gelir. ”.Altınların hesabını veremediğinden kral tarafından cezalandırılır

Bir günümüz, 24 altın değerinde bir servettir. Onu verimli kullanmak, büyüklerimizin bize çizdiği plan doğrultusunda değerlendirmek en kazançlı yoldur. Bize verilen bu 24 saati iyi kullanırsak hedeflerimize, ulaşmış oluruz. Böylece idealimizdeki okulda okuma şansını yakalarız. Zamanımızı eğer bizden istenildiği gibi değil de, kafamıza göre rast gele harcarsak; .sınavlarda başarısız olmak bizim için en büyük ceza olacaktır

Zaman, tekrar kazanılmayan tek servettir; iyi değerlendirilirse meyveleri .karşımıza ödül olarak çıkar

Başarılı olmanın ön koşulu, öncelikle öğrencinin zamanını planlayabilmeyi öğrenmesidir. Birçok öğrenci, zamanını planlayamadığı için derslerinde başarısızlık yaşar. Yanlış çalışma alışkanlıkları ve zamanı planlayamama öğrenme güçlüğüne, başarısız olma kaygısına ve ders

çalışma isteksizliğine neden olabilir. Oysa öğrenciler bilgi eksiklerini belirleme, çalışma alışkanlıklarını keşfetme ve zamanı planlama becerilerini kullanarak başarısızlıkların üstesinden gelebildiklerini .gördükçe, yeterlilik ve kendine güven duyguları da artacaktır

Öğrencilerin kullandıkları çalışma alışkanlıklarını ve zamanı planlama becerilerini gözden geçirmelerine ve kendileriyle ilgili gerçekçi değerlendirmeler yapabilmelerine yardımcı olmak .gerekmektedir

Bazı öğrenciler öğrenmeye ayırdığı zaman ölçüsünde başarılı olamamakta, eğitim ve öğretim hayatından kopmakta ve .başarısızlığa sürüklenmektedirler

Anne ve babaların çocuklarının ders çalışma zamanını nasıl değerlendirip değerlendiremediğini bilmeleri gerekmektedir. Çocuklarına her gördüklerinde ders çalış deme yerine günde ne kadar ders çalışması gerektiğine birlikte karar vermeleri gerekir. Bu konuda anne ve babalar çocuklarının öğretmeninden ve varsa çocuğunun okulundaki rehber öğretmeninden yardım alabilirler. Aksi takdirde çocuğun ders çalışma zamanını planlamayıp onu her gördüğümüzde niçin ders çalışmıyorsun demek aslında onu ders çalışmaktan soğutacağı gibi çocuğun anne ve baba arasında iletişim sorunu yaşamasına neden olur. Oysa ailelerin en mutlu oldukları an çocuklarının sürekli ders çalıyor olmasını görmektir. Çünkü çocuklardan genellikle duyarız anne ve babalarımız bize sürekli ders çalış derler. Ancak dışarı çıkıp biraz da oyun oyna dediklerin .pek rastlamıyoruz diyorlar

Ders çalışma zamanını planlayan bir öğrenci hem derslerini çalışmak için yeterli zaman bulacak hem oyun ve eğlence için zaman bulacak hem de ailesiyle birlikte olmaya zaman .bulabilecektir

Ders çalışma zamanını planlayabilen bir öğrenci hangi dersi ne zaman, hangi saatte ve ne kadar çalışabileceğini bilecektir. Eğer

öğrencinin böyle bir planı yoksa öğrenci sadece çalışma masasının başında oturur ve kitapları karıştırmakla meşgul olur, bir müddet .sonra sıkılır ve masanın başından kalkar

Her insanın zihinsel ve fiziksel olarak verimli çalışabildiği belli bir zaman dilimi vardır ve genellikle 1,5 saat civarındadır. İnsan bu çalışma dilimini aştığı zaman vücut otomatik olarak yorulma sinyalleri verir. Bu sinyaller esneme, konsantrasyon zorluğu, algıda zayıflama, dalgınlık gibi şekillerde kendini gösterir. Öğrencide bu sinyaller hissedildiği anda çalışmaya ara verilmelidir. Verilen bu ara 15- 20 dakika civarında olabilir. .Öğrenci bu arada zihinsel yorgunluğunu atacak dinlenmiş olacaktır

Çocukların derslerini planlaması kadar günün hangi saatlerinde ders çalışmaları gerektiği onların çalıştıkları dersleri anlamalarında .da etkili olmaktadır

Sabah saatleri genelde insanların uykudan yeni uyandıkları ve vücudun en iyi şekilde dinlendiği saatleri oluşturmaktadır. Çünkü vücudun en iyi dinlendiği zaman uyku zamanıdır. Sabah saatleri de bu döneme denk gelmesi nedeniyle önemlidir. Sabah saatlerinde vücuda uyanıklık veren “**kortizol”** dediğimiz hormonlar çok fazla salgılanır. Uzmanların yaptığı sayısız araştırmada bu saatlerin ders çalışma açısından oldukça verimli olduğu görülmektedir. Çocuklarımızı özellikle sabah erken saatlerde uyandırmaya alıştırıp bu saatlerde zinde bir zihinle ders çalıştırmaya alıştırabiliriz. Zaten halk arasında sabahın erken saatlerinde kalkılmasının günü verimli .hale getirdiği bereketlendirdiğine inanılmaktadır

Öğle saatleri gün ortasına denk gelmesi nedeniyle vücutta otomatik olarak yorgunluk belirtilerinin arttığı bir dönem olmaktadır. Uzmanlara göre de öğle saatleri vücudun hormonal olarak dinlenmeye çekildiğini .göstermektedir. Bu saatlerde çalışmaya mümkünse ara verilmelidir

Öğle vaktinde vücudun dinlenmesi için kısa süreli bir uyku da ders çalışma programına konmalıdır. Bu saatteki uykunun vücudun dinlenmesi açısından gece uykusuna göre daha etkili olduğunu yine hem uzmanlar

hem de yüce peygamberimiz ta asırlar önce "kaylüle uykusu"olarak .belirtmektedir

Öğleden sonra ve akşam saatleri eğer vücut öğle saatinde dinlenmişse yine ders çalışmak için uygun bir saattir. Genelde bu saatlerde sabah daha dinlenmiş bir zihinle öğrendiğimiz bilgileri tekrar edebiliriz. Böylece öğrenilen bilgilerin kalıcılığı sağlanmış olur. Akşam güneşin batma vakti ise genelde saat beş yedi civarlarında ise vücut psikolojik olarak yine yorgundur. Bu saatlerde ders çalışma yerine akşam yemeği yenebilir. .Yemekten sonra bir miktar hafif spor yapılabilir

Akşam saat yedi sekiz civarlarında ise zihin yine öğrenme faaliyetine açılır. Bu saatlerden sonra yine ders çalışılabilir. Saat on birden sonra vücut otomatik olarak uyku moduna girer ve bu saatte ders çalışılsa bile verim düşer. Bu nedenle saat on birden sonra ders çalışma yerine uyku tercih edilmeli. Onun yerine sabah erken .kalkıp, dinlenmiş zihinle ders çalışmak daha verimli olur

Tekrar

Eskilerden kalma bir söz vardır. "**Et tekrarı ahsen velev kane yüz seksen"** bu sözün anlamı, "tekrar yüz seksen defa da yapılsa güzeldir." Bu söz bize öğrencilerin okulda öğrendikleri bilgileri tekrar etmeleri .gerektiğinin ne kadar önemli olduğunu anlatmaktadır

Öğrencinin okulda öğrendiği bilgiler eve geldiği zaman tekrar edilmezse mutlaka unutulacaktır. Bu konuda uzmanların yaptığı araştırmalarda insanın öğrendiklerinin tekrarlanmadığı ya da kullanılmadığı taktirde öğrenmenin hemen ardından unutulduğunu göstermektedir. Öğrenilen bilgilerin % 70'i bir saat içinde % 80'i de bir gün içerisinde

unutulmaktadır. Eğer öğrenci okulda gördüğü konuları eve gelip biraz dinlendikten sonra hemen tekrar ederse okulda dersten hemen sonra unuttuğu konuları da yeniden hatırlamış olacak ve unutmayı .engelleyecektir

Kendisine günlük çalışma planı yapan bir öğrencinin çalışma planının başına ilk olarak o gün okulda gördüğü dersleri tekrar etmeyi koyması gerekmektedir. Eğer tekrarı sona bırakırsa bu sefer diğer öğrendiği konular okulda gördüğü dersleri unutturacaktır. .Daha sonra yapılan tekrarın fazla bir faydası olmayacaktır

Her gün sabah kahvaltı yaparız. Öğle ve akşamları yemek yeriz arada yine aparatif yiyecekler alırız. Bu bize hiç zor gelmez bilahare zevkle yaparız. Çünkü bunu yapmadığımız zaman yaşamımız tehlikeye girer. Vücut bu yiyeceklerle ayakta kalır ve verimli olur. Ve bu durum her gün bu aralıklarla takip edilir. Ancak yemeklerin hepsini günlük değil de bir haftaya toplasak bir arada yemeye çalışsak hepsini yiyemediğimiz gibi bu sefer hazmetme sorunu başlar ve yediğimiz yemeğin hem faydasını görmeyiz hem de zevk almayız hem de vücut bitkin düşer. Dersleri tekrar etmekte aynı günlük yemek yeme gibidir her gün belirli aralıklarda okulda gördüğümüz dersleri tekrar etmemiz gerekir. Günlük tekrar yaparsak hem aklımızda kalır hem zihin yorulmaz hem de öğrenme kolay ve kalıcı olur. Ama günlük tekrar yapmaz derslerin hepsini sınav dönemlerinde çalışmaya kalkarsak bu sefer zihnimiz almaz ders çalışmaya karşı isteksizlik başlar moralimiz bozulur yani aynı yemek yemedeki sorunla karşılaşırız. Çünkü biri mideyi ilgilendiriyorsa diğeri de zihnimizi ilgilendiriyor. Yani midenin gıdası yiyeceklerse zihnimizin gıdası da bilgilerdir. Her ikisinin de dengeli olması gerekmektedir

Yapılan araştırmalar, tekrarın aralıklarla yapılmasını daha faydalı ve kalıcı olduğunu göstermektedir. Yani bugün okulda görülen bir konu eve gelinip aynı gün tekrar edilmeli. Aynı konu yarın okulda görülen konular tekrar edildikten sonra yine tekrar edilmeli ve bu

şekilde aşamalı olarak devam edilmelidir. Hafta sonu ise o hafta içinde okulda görülen tüm dersler birlikte mutlaka tekrar edilmelidir. Son olarak ta bir ay sonra tekrar edilmelidir. Yani bir konuyu bugün tekrar ettik, yarın tekrar edeceğiz, hafta sonu tekrar edeceğiz ve bir ay sonra tekrar edeceğiz. Bu şekilde yapılan tekrarla öğrenilen bilgiler kesinlikle unutulmayacaktır. Ayrıca akşam yatmadan önce yapılan tekrar ve sabah kalkınca yapılan tekrar öğrenilen bilgilerin kalıcı hale gelmesinde etkilidir. Çünkü uyku üzerinde yapılan bir takım araştırmalar uykudan önce yapılan tekrarın, öğrenilen bilginin kalıcılığını artırdığını, yine rüya görürken salgılanan bazı hormonların öğrenilen bilgiyi pekiştirdiğini göstermektedir. Sabah kalkınca da zihnin dinlenmiş .olması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır

Öğrenilen bilgileri tekrar ederken sürekli konu tekrarı yerine konu ile ilgili uygulamalara yer vermek, öğrenmenin kalıcılığını artırır. Yani konu ile ilgili bol bol sorular çözülebilir. Deneyler yapılabilir. Konuyla ilgili materyallerden çalışılabilir. Harita, Ansiklopedi v.s. .gibi yardımcı kaynaklara bakılabilir

Japon çocuğun tek hayali çok ünlü bir karateci olmaktı. Fakat ailesi buna izin vermiyordu. Bir gün talihsiz bir kaza .sonucu çocuk sol kolunu kaybetti

Ailesi çocuğun moralinin çok kötü olduğunu görünce ona bir karate hocası tuttu. Hoca ilk dersinde çocuğa karsısındakini sağ koluyla tutup üstünden savurmayı gösterdi. Hatta ikinci, üçüncü ve sonraki bütün derslerde hep aynı .hareketi yapıyorlardı

Çocuk bir gün hocasına “hocam ben çok sıkıldım, artık başka hareketlere geçsek” dedi. Hoca ise bunu kabul etmeyerek, dünyada bu işi en hızlı yapan kişi olmadıkça bitirmeyeceğini söyledi. Çocuk o kadar hızlanmıştı ki, hocasını bile göz açıp kapayıncaya kadar yerden yere

vuruyordu. Bir gün hoca elinde bir kağıtla geldi kağıtta .çocuğun gençler karate şampiyonasına katılabileceği yazıyordu Çocuk çok şaşırdı. Ertesi gün salonda ilk rakibinin karşısına çıkacakken heyecanla hocasına sordu, “hocam bu iş nasıl olur? Ben sadece tek hareket biliyorum kesin kaybederim” Hocası .ise “sen sadece hareketi yap” cevabını verdi

Çocuk ringe çıktı ve hareketiyle rakibini eledi. Hatta tek hareketle finale kadar çıktı. Finalde karşısında kendisinin iki katı birisi vardı. Önce çok korktu ama gene bildiği hareketi .yaparak son rakibini de yendi ve şampiyon oldu

Sevinçle hocasının yanına koştu ve sordu “hocam nasıl olur anlamıyorum, sadece bir hareket biliyorum, tek kolluyum ve şampiyon oldum” Hocası çocuğa baktı ve dedi ki, “senin yaptığın hareket karatedeki en zor hareketlerden biridir. Bir .”tek savunması vardır o da, rakibin sol kolunu tutmak

Bu öyküde sürekli aynı hareketin tekrar edilmesi ve başarabileceğine inanma vardır. ve bunun sonucunda da başarı .gelmiştir

Anne ve babalar çocuklarına sürekli başarabileceklerini söyler ve bunu sık sık tekrar ederlerse, çocuklarının da çalışmaya ve derslerini tekrar etmeye karşı istekleri artacaktır. Şunu unutmamamız gerekir ki unutmanın tek düşmanı .tekrardır

Ev Ödevleri

Ev ödevleri, öncelikle okulda öğrenilen bilgi ve yaşantıların kalıcılığını sağlamak veya bu bilgi ve yaşantıları genişletmek amacıyla öğretmenler tarafından öğrencilere verilmektedir. Sınıftaki öğrenci sayısının fazla olması ve programda ayrılan zamanın yeterli olmaması gibi çeşitli nedenlerle öğrencilerin bireysel çalışmalarına ve uygulamalarına imkan verilemeyen durumlarda ev ödevleri, ders dışı etkinliklerin en önemlisi .olmaktadır

Ödevler çocuklarda sorumluluk duygusunun geliştirilmesi açısından son derece önemlidir. Çocuğun ödevlerini yapması sayesinde kazanacağı sorumluluk duygusu ileriki yaşamında başarılı bir insan olmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca düzenli bir şekilde ödevlerini yapan bir çocuğun ders başarısında da artış görülecektir. Çocuk ödevleri sayesinde verilen görevleri yerine getirmeyi, kendi kapasitesini fark etmeyi, hayatını .planlamayı, eksikliklerini görmeyi ve başarmanın zevkini tatmayı öğrenir

Tabi ki ödevlerde asıl gaye çocukların okul başarısını artırmak ve öğrenmesini pekiştirmektir. Bu nedenle ev ödevleri öğrenmenin bir parçasıdır. Ancak aile ve öğrenci için ödevler sorun olmaktadır. Çoğu evde bu yüzden çocuklarla anne ve baba arasında tartışmalar yaşanmaktadır. Anne ve babalar çocukların oyundan, televizyondan, bilgisayardan fırsat bulup ödeve başlayamamasından, ödevini unutmasından, baştan savma yapmasından veya ödev yaparken anne veya babasının yanında olmaması nedeniyle ödev yapamamasından şikayet ederler. Ödev yapmayı ve ders çalışmayı sorumluluk haline getirmeyi reddeden çocuklar zaten derslere karşı olumsuz şartlanmışlardır. Çocuğa sürekli olarak ödevlerini yaptın mı? Uyarısında bulunulması çocuğun ödev yapma ve ders çalışma isteğini zayıflatır. Çocuk televizyon izlerken veya oynadığı futbol oyununun tam ortasında gelen ödev ve ders uyarısı çocukta dersler ve ödevler beni en sevdiğim etkinliklerden alıkoyuyor bu nedenle ders çalışmaktan nefret ediyorum düşüncesinin gelişmesine neden olur. Çocuk zamanla bu tip .uyarılara duyarsız kalmaya ve derslerinde başarısı düşmeye başlar

Ödevlerin sorun olmadığı bir ortamı oluşturmak kısa sürede gerçekleşmez. Ödev sorunları zamanla oluşmuştur ve yanlış tutumlarla

pekişmiştir. Bu nedenle çözümünde zaman ve sabır gerektirmektedir. Disiplin, istikrar, öğrenci, öğretmen veli diyalogunun canlı tutulması bu .sorunun çözümünde yardımcı olacaktır

: Ev ödevlerinin yapılmasında anne ve babaya düşen sorumluluk

Çocuğu kendi başına çalışmaya yöneltme, yardımcı olma ve yol gösterme şeklinde olmalıdır. Çocuğa dersin yok mu? Ne çabuk bitirdin? Gibi tepkiler .vermekten kaçınmalıdırlar

Ev ödevinin amacının çocuklarda kendi kendilerine çalışma tecrübesini .kazandırmak olduğunu unutmamalıdırlar

Yardım etmek, emir vermek ve tehdit etmek yerine destek ve güven .vermelidirler

Anne ve babalar, çocuklarının ev ödevlerini kontrol etmelidirler. Ödevlerin okulda sunulmadan önce evde anne ve babalar tarafından kontrol edilmesi, çocuklara yaptıkları hataları düzeltme ve eksiklerini tamamlama fırsatı verecektir. Ayrıca çocuğun ödevini bitirince takdir edilmesi öz güven .ve öz disiplinini geliştirici bir pekiştireç olacaktır

Öncelikle çocuğa ödevlerini niçin yapması gerektiğini, ödevlerini .yaptığında ve yapmadığında karşılaşacağı durumları anlatmalıdırlar

Düzenli aralıklarla çocuğun öğretmeni ile görüşülmeli ve öğretmenden bu .konuda yardım almalıdırlar

Anne ve baba çocuğun ödev sorumluluğunu kesinlikle üzerine almamalıdırlar. Yani çocuğun yerine kendileri ödevleri yapmamalıdırlar. Bu durum hem çocuğun bağımsız iş yapma kabiliyetini geliştirmez hem de çocukta tembelliğe neden olur. Daha sonra çocuk anne ve babası yanında olmadan diğer ödevlerini yapamaz. Anne ve baba sadece çocuk ihtiyaç .duyduğunda yol gösterme, fikir verme şeklinde yardımcı olmalıdır

Çocuktan hemen okuldan gelir gelmez ders başına oturmasını istemeyin. Bunun yerine önce dinlenerek yorgunluğunu atmasını daha sonra .çalışmasını sağlayın

Çocuğun ödeve dikkatini verebilmesi ve düzenli çalışabilmesi için çalışma odasının düzenlenmesinde birlikte hareket edilmeli, sürekli aynı

yerde çalışması sağlanmalı, çalışma odasında dikkat dağıtıcı şeyler (tv, .müzik seti, lüzumsuz posterler vb) olmamalıdır

Ödev yapmaya başlamadan önce ödevi ile ilgili dokümanların hazır .olması sağlanmalıdır

Çocukların ödevlerini düzgün takip etmeleri için onların bir ödev defteri kullanmalarını sağlayın. Böylece hangi dersten ödevi olduğunu öğrenir ve .ödevi unutma problemi yaşamaz

Çocuklar ödevlerini yaptıkları zaman kontrol edilmeli ve takdir .edilmelidir

:Çocukların ödev yapmaktan hoşlanmamasında

,Okuldan gelir gelmez hemen ödevini yap baskısı -

,Evde ders çalışmak için uygun ortamın olmaması -

,Ödev konusunda yardımcı olacak birinin olmaması -

,Oyun, tv ve bilgisayarın ödev yüzünden kısıtlanması -

Ödevini yapmazsan.. gibi tehditlerin sürekli dile, getirilmesi etkili - .olmaktadır

Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırma

Bedenimizin gıdasını yiyecekler ve içecekler oluştururken zihnimizin gıdasını da bilgi oluşturmaktadır. Yani insan bedeninin gelişmesi, varlığını devam ettirmesi gıdalarla sağlanırken zihnimizin gelişmesi bilgi sayesinde olmaktadır. Kitaplarda şüphesiz bilgi hazineleridir. Çocuklarımızın büyümesi için beslenmelerine ne kadar özen gösteriyorsak en az o kadar da gelişim süreci içinde bilgi düzeylerine önem vermemiz gerekiyor. Çocukları sadece çevresinde duydukları ve gördüklerini algılayarak .gelişimlerini tamamlayan varlıklar olarak görmemeliyiz

Yapılan araştırmalarda çocuklara daha beşikteyken kitap okumanın çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal ve eğitsel gelişiminde önemli bir uyaran .olduğu belirtilmektedir

Çocukların zeka düzeyleri 0-6 yaş dönemlerinde hızlı gelişmesi nedeniyle annelerin ve babaların çocuklarına bu dönemde bol bol kitap okuması gerekir. Daha küçük yaşlarda çocuklara ilgisini çekebilecek resimli hikaye, .öykü, masal kitapları okunabilir. Resimleri hakkında sorular sorulabilir

Evde çocukların görebileceği ve kolayca alabileceği bir kitap köşesi oluşturabiliriz. Veya vitrinlerimizi süs eşyalarıyla süsleyeceğimize bir köşesini de kitaplara ayırabiliriz. Bu şekilde çocuklarımız büyüme sürecinde kitaplara yabancı kalmaz. Bugün ilköğretime yeni başlayan bir çok çocuğumuz kitaplarla ilk defa karşılaşıyorlar. kitapla ilk defa okulda tanışan çocuklar elbette daha önce ailesi tarafından ilgilenilen kitap okunan çocuklardan geri kalıyorlar. Bu nedenle ailelerimizin çocuklarına verilmesi gereken kitap sevgisini okula havale etmeden kendilerinin vermesi gerekir. Okullarımızda 40-50 kişilik sınıflarda öğretmenin bunu başarması elbette ki .zor alacaktır

Anne ve babaların çocuklarına kitap okutturmaları için önce kendilerinin bir kitap okuma programları olmalı ve bu programdan asla taviz .vermemelidirler

Örneğin, günde yarım saat olabilir. Ancak anne ve baba çocuktan kitap okumasını isteyip kendisi de oturur televizyon izlerse çocuk da kitap okumak istemez. çünkü çocuklarımız kendi önlerinde bir model olmasını .isterler

Özel öğretim kurumlarında çalıştığım dönemlerde bir çok öğrenci velimize çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırmaları için evlerinde bir kitap okuma saati koymalarını tavsiye etmiştim. Bir çok velimiz daha sonra kendilerinin de kitap okuma alışkanlığı oluştuğunu ve bir çok kitap bitirdiğini söylemişti. Lise üçüncü sınıfa gelmiş olup da daha henüz bir kitap dahi okumamış çok sayıda öğrenci ile karşılaşıyoruz Bu öğrencilerin ailelerini araştırdığımızda ailenin hiçbir bireyinin de kitap okumadığını

görüyoruz. Yapılan araştırmalarda öğrenci başarısının anne ve babanın .eğitim düzeyiyle ilişkili olduğunu gösteriyor

Çocukların kitap okuma alışkanlığı kazanması için anne ve babaların mutlaka eve günlük okunacak bir gazete, haftalık okunacak bir dergi almaları gerekir. Çünkü eve gelen günlük gazeteyi çocuk merak edecek, babasını her gün bir şeyler okuduğunu görecek bu şekilde çocukta bir ilgi uyandıracaktır. Ama ben şimdiden bazı annelerin ve babaların gazete ve dergi alacak kadar paramız yok diyebileceklerini tahmin ediyorum. Ancak evinize alacağınız gazete ve dergi parası bir babanın bir aylık içtiği sigaranın yarısı bile etmiyor. Yani bazı lüzumsuz şeylerimizden taviz .verirsek, çocuklarımızın gelecekleri açısından çok daha faydalı olacaktır

Çocukların kitap okumalarını sağlamak ve artırmak için onlarla kitap okuma veya okuduğunu anlatma yarışı yapılabilir. Yani kitap okumayı bir eğlenceye dönüştürerek çocukların ilgisini çekebiliriz. Çocuğa kitap okumayı zorlama yerine onun kitap okuduğu zamanı kollayarak kitap .okumasından dolayı güzel sözlerle desteklenebilir

Çocuklara özel günlere yönelik aldığınız hediyeler arasında bazen sürpriz .hediye olarak kitap alınabilir

Çocuklarla birlikte çarşıya çıkıldığında kitap evlerine uğrayıp çocuğun kitap seçmesi, kitapları incelemesi sağlanarak, çocuk kitaplara aşina hale getirilebilir. Çocuklara okul kütüphanelerine gitmeleri söylenebilir. .Çocuklarla birlikte halk kütüphanelerine gidilebilir

Çocuklar ne kadar çok kitap okursa o kadar düşünce üretebilir. Karar alma mekanizmaları hızlanır. Mantık süreçleri gelişir. Okulda öğretmenlerin anlattıklarını daha iyi anlar. Bu nedenle çocuklarınıza .istedikleri her zaman kitap okuyun ve okutun

Ne yazık ki bu günkü insanımızın en karakteristik bir yanı“ okumamak ve düşünmemek. Zannediyorum bizi verimsiz hale getiren de işte bu. İstisnaları olsa da bu bir gerçek. Bizim insanımız sene de bir kitap okumaz, bir yerde oturup iki saat düşünmez... ”.Kitap okumayınca, insanın insanlığının inkişaf etmesi zordur

Kitap okuma küçük yaşlarda başlarsa çocuklarda alışkanlık haline gelir. .Çocuklar ileriki yaşlarda biz istemesek bile kitap okumaya devam ederler

Meslek Seçimi

Çocuklar daha henüz konuşmaya başladığı andan itibaren anne ve babanın çocukların ilerde ne olmak istediğine yönelik soruları başlar. Ya çocuğa ilerde ne olacağı sorulur yada anne ve babanın olmak isteyip de bir türlü gerçekleştiremediği hayallerine yönelik mesleklerle ilgili sorular olabilir. Aileler çocuklarında istek ve hayallerine yönelik cevaplar aldıklarında oldukça mutlu olurlar. Ancak bu mutluluk çocuğun biraz büyümesi ve okula başlamasıyla birlikte devam etmeyebilir. Çünkü büyüyen çocuk çevresi ile etkileşime girmesi nedeniyle bazı şeylerin ayrımını kendi yapmaya karar verir. Daha çok kendi hoşuna gidecek tercihlere yönelebilir. Futbolcu olmak isteyebilir, bilgisayar mühendisi olmak isteyebilir. Çocuk okula başlayıp dersleri öğrenmeye başladıkça bu fikirlerinde de değişme olacaktır. Yani çocuklarda bir meslek sahibi olma doğuştan gelen bir özellik değildir. Çocuğun içinde bulunduğu çevre, büyüme ve gelişme süreci onu zamanla bir mesleğe hazırlamaktadır. Burada ailenin zorlamasının da çocuk açısından bir öneminin olmadığı görülmektedir. Ailelerin çocuklarının geleceği açısından yapmaları gereken .ona iyi bir ortam hazırlamaları ve gerekli desteği sağlamalarıdır

Ülkemizde yanlış uygulanan eğitim politikaları nedeniyle çocukların bir mesleğe yönelmeleri üniversite sınavını kazanmaları ile doğru orantılı olarak gelişmektedir. Yani bir öğrenci iyi bir mesleğe sahip olabilmesi için mutlaka üniversite sınavında başarılı olması gerekmekte ve üniversiteyi bitirdiği zaman yüksek gelir getiren bir iş sahibi olması yeterli

görülmektedir. Bu nedenle aileler çocuklarını bir mesleğe yönlendirme yerine önce okul başarısına önem vermektedirler. Bu süreç de bir çocukta 18- 20 yaşları arasına denk gelmektedir. Çocuklar bu yaşlara kadar hep üniversite hayaliyle ders çalışırlar ancak üniversitelerin kontenjanının sınırlı olması ve mezun olan her öğrencinin de iş bulamaması, çocuklarımızın artık bir mesleği olmamasını ve yeni meslek öğrenememesini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle ailelerin çocuklarını bir meslek konusunda zorlamaması, onlar adına karar .vermemesi gerekmektedir

Çocukların okul başarısının meslek başarısıyla ilgisinin olup olmadığı eskiden beri tartışma konusudur. Ancak bizim eğitim sistemimizde okul başarısıyla meslek başarısını kıyaslamamız pek doğru olmaz Çünkü öğrenci çok başarılıdır. Doktor olmak istiyordur. Ancak kan görünce korkuyordur. Veya öğrenci hukukçu olmak istiyordur. Bütün sözel dersleri iyidir. Ancak ÖSS sınavında matematikten tüm soruları yapamadığı takdirde hukukçu olamaz. Başka bir öğrenci okulda matematiği sevmediği için veya zayıf aldığı için okuldan ayrılıp ticarete başlamış ve büyük bir işadamı olmuş olabilir. Yani pek çok kişi okul hayatında başarısız ancak mesleğinde başarılı veya okul hayatında başarılı mesleğinde başarısız olabilir. Bu nedenle okul başarısıyla meslek başarısını her zaman karşılaştırmak doğru olmayabilir. Ancak bunun yerine çocukların yeteneklerini, ilgilerini, el becerilerini ve zihinsel becerilerini birlikte değerlendirmek daha doğru olmaktadır. Anne ve babaların meslek seçiminde çocuklarına kendi istedikleri meslekleri değil de onların sevdikleri ve yapmak istedikleri .meslekler konusunda destek olmaları gerekmektedir

Bir çok gencimiz seçmiş olduğu mesleğin getireceği hayat biçimini bilmediği ve incelemediği için başarısız olmakta ve mutlu olamamaktadır. Çünkü yanlış seçilen bir meslek kişiyi ömür boyu kendine mahkum .etmektedir

Bir meslek seçecek çocuklarımız ve gençlerimiz, meslek seçmeye :karar vermeden önce

Mesleği sevip sevmediğini bilmelidir. Çünkü insanlar sevdikleri işleri .zevkle yaparlar ve daha çok verim alırlar. Topluma daha da faydalı olurlar

Örneğin, gürültülü ortamlardan hoşlanmayan insanlar fabrikalarda .çalışırken zorlanırlar ve verimli olamazlar

Çocuk mesleğini seçmeden önce meslekler hakkında bilgi edinmelidir. Hangi mesleklerin kendi özelliklerine uygun olduğunu, hangi işi yaparsa .daha mutlu olacağını düşünmelidir

Mesleğe ilgilerinin olup olmadığına bakmalıdır. Güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmelidir. Çocuk, hangi mesleği seçersem daha başarılı olurum sorusunu kendisine sormalıdır. Annem, babam, toplum değil ben hangi mesleği istiyorum hangi mesleğe daha yatkınım diye düşünmelidir. Örneğin, veterinerliği tercih eden bir öğrencinin hayvanlardan hoşlanması onun mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar. Yetenek ve becerilerinin seçtikleri mesleğe uygun olması gerekir. Örneğin, el becerisi olmayan bir .öğrenci marangozlukta başarılı olamaz

Öğrencinin psikolojik olarak kendini seçtiği mesleğe hazır hissetmesi gerekir. Örneğin hayvanlardan korkan birinin veteriner olamayacağı gibi kandan korkan birinin de doktor olması doğru olmaz. Veya konuşmayı .sevmeyen birisinin de avukat olması doğru olmaz

Bir mesleği seçen öğrencinin içinde bulunduğu zamanı değil de ileriki yaşlarda da bu mesleğe devam edeceğini düşünmeli ve ona göre seçmelidir. Örneğin, evlenince çok çocuk yapmayı düşünen bir bayanın ilerde .çocuğuna zaman ayırabileceği bir mesleği seçmesi uygun olabilir

Meslek seçiminde içinde bulunulan çevre de önemlidir. Meslek kapalı alanda mı, açık alanda mı çalışma gerektirecek? Ortamın soğuk olması, sıcak olması, kalabalık olması, kişinin yalnız çalışması, büyük şehir veya küçük şehir olması, köy olması, seyahat gerektirip gerektirmemesi, insanlarla iyi geçinip geçinememe gibi nedenler çocuklarımızın seçeceği .mesleklerde doğrudan etkilidir

Anneler ve babalar çocuklarına meslek konusunda bu kriterler doğrultusunda yardımcı olurlarsa daha faydalı olurlar. Çocuklarını bir

mesleğe yönlendirmeden önce çocuklarının önceliğini sormalı ona göre .yardımcı olmalıdırlar

Kaynakça

.Dr. Acar Baltaş, Üstün Başarı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2001

.Leyla Navaro, Beni Duyuyor musun, YA-PA Yayınları İstanbul, 1988

Doç. Dr. Sefa Saygılı, Çocuklarda Davranış Bozuklukları, Elit Yayınları, .İstanbul, 2004

Prof. Dr. Haluk Yavuzer, Çocuk Eğitimi El Kitabı, Remzi Kitabevi, .İstanbul, 1997

Prof. Dr. Haluk Yavuzer, Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2001

Dr. Hasan AYDINLI Çocuk Eğitiminde Uygun Mesajlar Aralık 2003 Yıl :25 Sayı :299

Doç. Dr. İbrahim Canan, Çocuk Terbiyesi, Cihan Yayınları, İstanbul, .1988

.Emine Eroğlu, Pratik Hayat Rehberi, Timaş Yayınları, İstanbul, 2003